ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД “ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА
УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. Ф. ПОТУШНЯКА”
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

КНИГА ЗАКАРПАТТЯ:

Анотований каталог видань 2021 року

З фондів Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Ф. Потушняка

Річник XX

Ужгород • РІК-У • 2023

УДК 015(477.87)
К53

Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2021 року [Текст] : з фондів Закарпат. обл. універс. наук. б-ки ім. Ф. Потушняка. – Річник XX / Департамент культури Закарпат. облдержадмін. ; КЗ “Закарпат. обл. універс. наук. б-ка імені Федора Потушняка” Закарпат. облради ; уклад. Л. О. Падяк ; добір літ. угор. мовою Є. Й. Слуцька ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : ТОВ «РІК-У». – 124 с. : іл.

Видання вміщує короткі інформації про книжки та іншу друковану продукцію, що протягом 2021 року вийшли на Закарпатті. Бібліографічний опис та анотація супроводжуються репродукцією обкладинки книжки.

Каталог формується з надходжень обов’язкового примірника видань до Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка як центральної книгозбірні регіону та подарованих бібліотеці видань від авторів.

Для фахівців книговидавничої справи на Закарпатті та в Україні, представників органів державної влади та управління, керівників бібліотек, книготоргів, книжкових бірж, книгарень, організаторів книжкових ярмарків, бібліографів, науковців, студентів тощо.

Укладач **Л. О. Падяк**

Добір літератури угорською мовою **Є. Й. Слуцька**

Відповідальна за випуск **О. А. Канюка**

© Закарпатська ОУНБ
ім. Ф. Потушняка, 2023
© ТОВ «РІК-У», 2023

ISBN 978-617-8276-50-8

Від укладача

Вступне слово до ювілейного, двадцятого річника «Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2021 року», ще на початку 2022 року задумувалося як невеличкий екскурс у історію цього видання та огляд книговидавничої справи у краї за останні два десятиліття.

Однак 24 лютого 2022 року світ вразила жахлива звістка – Російська Федерація через своє патологічне бажання реінкарнації Радянського Союзу-2 напала на суверенну державу Україну. Війна!!! Війна, якої з часів Другої світової в Європі не було.

Цю війну не можна назвати «російсько-українською» – це війна двох цивілізацій: цінностей демократії та тоталітарного диктаторського режиму.

Монолітність української нації, яка миттєво згуртувалася на захист своєї держави і свободи вразила світ; безпрецедентна єдність прогресивного людства у підтримці українського героїчного спротиву агресору дає надію, що Україна обов'язково переможе!

Однак ціна, яку заплатять українці та світ у боротьбі з фашизмом-рашизмом – пекельна.

Сучасна генерація російського суспільства, зазомбована професійною пропагандою, готова йти воювати із суверенною державою заради химерних бажань тирана та міфів про нацистів в Україні та якусь Малоросію цілковито втрачена для демократичного світу. Окупанти втрачають навіть людську подобу, піддаючи тортурам мирне населення та полонених, мародерять і вчиняють інші, нічим не виправдані, злочини: чого варті лише обстріли наших міст, знищення цивільної інфраструктури, агропромислових угідь тощо. Тому війна цивілізацій буде затяжною і кривавою. Нам важко. Ми зазнаємо втрат. Але ми тримаємося і віримо в перемогу!

Україна була, є і буде!

«Книга Закарпаття ... 2021 року» йде до читача у друкованій версії із запізненням, але ми віримо, що українська книга, остаточно позбувшись відчуття меншовартості, ще обдарує світ талановитими непересічними творами, визначними дослідженнями, які й потраплять до наступних видань щорічника.

001 НАУКА ТА ЗНАННЯ ЗАГАЛОМ. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗУМОВОЇ ПРАЦІ

1. **Матеріали 75 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ „УжНУ". Серія „Біологія"** / Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Біолог. ф-т ; редкол. : Я. С. Гасинець [та ін.] ; відп. за вип. : Р. Е. Садиґов, А. В. Гукливий. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], 2021. – 111 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Т. I : Матеріали 75 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ „УжНУ" Серія „Біологія" : присвяч. 90-річчю від дня народж. проф. В. Ю. Мандрика. – С. 11-46;

Т. II : Актуальні проблеми біологічних та агроекологічних досліджень у Карпатському регіоні : матеріали V міжнар. конф. молодих учених та студентів : присвяч. 90-річчю від дня народж. проф. В. Ю. Мандрика. – С. 47-110.

Збірник містить наукові матеріали, які присвячені основним проблемам збереження флористичного та фауністичного біорізноманіття Українських Карпат. Також розглядаються питання охорони навколишнього середовища, раціонального використання потенціалу агроекосистем. Висвітлено проблематику фізіологічних та мікробіологічних досліджень в екології та освітній діяльності в біології.

Наведені результати наукових досліджень можуть бути використані як фахівцями різних природничих напрямків, так і широким колом читачів, які цікавляться питаннями біології та екології.

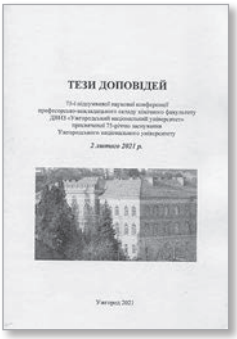

2. **Тези доповідей 75-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу хімічного факультету ДВНЗ „Ужгородський національний університет", присвяченої 75-річчю заснування Ужгородського національного університету, 2 лют. 2021** / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Хім. ф-т. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], 2021. – 88 с.

Збірник містить програму і тези доповідей результатів наукових досліджень професорсько-викладацького складу хімічного факультету ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, які були представлені 2 лютого 2021 р. на 75-й підсумковій науковій конференції професорсько-викладацького складу хімічного факультету ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, присвяченої 75-річчю заснування Ужгородського національного університету.

Наукові дослідження проведені відповідно до наукових тем кафедр хімічного факультету „Неорганічної хімії”, „Аналітичної хімії”, „Органічної хімії”, „Фізичної та колоїдної хімії”, „Екології та охорони навколишнього середовища”.

3. **10 éves a Fodor István Kutatóközpont: célok, feladatok, eredmények** = **10 років Науково-дослідного центру ім. Іштвана Фодора: цілі, завдання, результати** / István Kolozsvári = Степан Коложварі, Éva Andrik = Єва Андрик, Zoltán Kopor = Золтан Копор, Tibor Ljubka = Тіберій Любка, Attila Molnár = Атілла Молнар, Miroszláv Severa = Мирослав Шевера, Gábor Vass = Габор Ваш, Erzsébet Kohut = Ержебет Когут ; A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Fodor István Természettudományi Kutatóközpontjának, valamint a Biológia és Kémia Tanszékének tudományos kiadványa = Наук.-популяр. вид. Наук.-дослід. центру ім. Іштвана Фодора і каф. біології та хімії Закарпат. угор. ін-ту ім. Ференца Ракоці II ; szerk. I. Kolozsvári = ред. С. Коложварі. – Берегове : ЗУІ ім. Ф.Ракоці II ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 144 о. : іl. – Текст угор. мовою.

У виданні наводиться вичерпна та детальна інформація про історію створення, цілі та завдання, підрозділи, міжвідомчі зв’язки та результати діяльності організованого у 2011 р. Науково-дослідного центру імені Іштвана Фодора Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II за перше десятиріччя його функціонування.

008 ЦИВІЛІЗАЦІЯ. КУЛЬТУРА. ПРОГРЕС

4. **Молодь у культурі, культура для молоді: потенціал закарпатських сіл** : [аналіт. звіт] / Закарпат. регіон. центр соц.-економ. і гуманіт. дослідж. НАН України. – Ужгород, 2021. – 127 с.

Аналітичний звіт за результатами проекту „Молодь у культурі, культура для молоді: потенціал закарпатських сіл”, що реалізовувався впродовж червня-жовтня 2021 р. Закарпатським регіональним центром соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України за підтримки Українського культурного фонду.

У звіті представлено результати дослідження культурно-дозвільних потреб молоді у селах, підходів до формування культурних політик і культурних продуктів. Надані рекомендації щодо покращення залученості молоді до культурного життя у Закарпатській області.

Для керівників територіальних громад, представників органів влади районного та обласного рівнів, фахівців у сфері культури та креативних індустрій, молодіжних громадських активістів та всіх, хто цікавиться питаннями культурного та молодіжного розвитку сільських територій.

01 БІБЛІОГРАФІЯ І БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ

Бібліографії за місцем видання

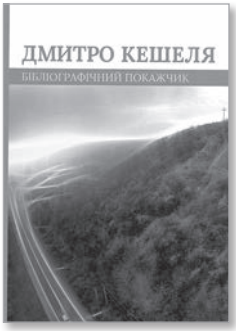

5. **Дмитро Кешеля** : до 70-річчя від дня народж. : бібліогр. покажч. / Департамент культури, національностей та релігій Закарпат. облдержадмін. ; КЗ „Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка” Закарпат. облради ; уклад. М. Б. Бадида ; авт. вступ. ст. О. Ігнатович ; ред. Н. М. Бондаренко ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 140 с. : іл. – (Серія „Культура краю в особах”).

У серії „Культура краю в особах” вийшов бібліографічний покажчик, присвячений 70-річчю від дня народження уродженця Мукачівщини Д. М. Кешелі.

Видання представляє різножанровий творчий доробок знаного сучасного письменника, драматурга, журналіста, публіциста та автора низки документально-публіцистичних фільмів.

Видання розраховане на широке коло читачів, передусім – бібліотечних працівників, журналістів, дослідників та шанувальників історії та літератури Закарпаття.

6. **Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2020 року** : з фондів Закарпат. обл. універс. наук. б-ки ім. Ф. Потушняка. – Річник XIX / Департамент культури, національностей та релігій Закарпат. облдержадмін. ; КЗ „Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка” Закарпат. облради ; уклад. Л. О. Падяк ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 144 с. : іл.

Видання вміщує короткі інформації про книжки та іншу друковану продукцію, що протягом 2020 р. вийшли на Закарпатті. Бібліографічний опис та анотація супроводжуються репродукцією обкладинки книжки.

Каталог формується з надходжень обов’язкового примірника видань до Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка як центральної книгозбірні регіону.

Для фахівців книговидавничої справи на Закарпатті та в Україні, представників органів державної влади та

управління, керівників бібліотек, книготоргів, книжкових бірж, книгарень, організаторів книжкових ярмарків, бібліографів, науковців, студентів тощо.

7. **Наукова бібліографія кафедри політології і державного управління УжНУ** : бібліогр. покажч. / Ужгород. нац. ун-т, Ф-т суспіл. наук, Каф. політології і держ. упр. ; упоряд. : М. Вегеш, М. Токар. – Ужгород : АУТДОР-ШАРК, 2021. – 216 с.

У бібліографічному покажчику подано наукові, навчально-методичні та науково-популярні публікації викладачів кафедри політології і державного управління факультету суспільних наук Ужгородського національного університету. Проаналізовано історію розвитку кафедри та її наукові здобутки. Покажчик містить й іншомовні наукові праці вчених і також перелік авторефератів захищених дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Календарі, альманахи

8. **Календар краєзнавчих пам'ятних дат Закарпаття на 2022 рік** : рек. бібліогр. посіб. / Департамент культури, національностей та релігій Закарпат. облдержадмін. ; КЗ „Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка" Закарпат. облради ; уклад. : О. О. Шелак, М. Б. Бадида ; вип. ред. Н. М. Бондаренко ; бібліогр. ред. Л. О. Падяк ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 328 с.

Календар-щорічник є орієнтиром для громадськості краю у перебігу подій, ювілеїв та пам'ятних дат у 2022 році. Основу календаря складають ґрунтовні наукові розвідки про визначних діячів краю, підготовлені провідними карпатознавцями. Окремим розділом подано календар знаменних дат, які відзначатиме в 2022 р. громадськість світу та України.

Представлені матеріали можуть бути використані не лише в бібліотеках краю, але й у регіональній пресі, культосвітніх установах, навчальних закладах тощо.

9. **Календар „Просвіти" на 2021 рік** / ГО „Закарпат. крайове культур.-освіт. т-во „Просвіта" ;

уклад. : П. М. Федака, П. П. Федака. – Ужгород, 2021. – 192 с. : іл.

Календар висвітлює важливі дати історії Закарпаття, громадсько-політичного і культурного життя краю, знайомить з постатями вчених, педагогів, просвітян, письменників, художників, державних, громадських, культурних, політичних і церковних діячів, історико-культурними пам'ятками області, хронікою життя крайового товариства „Просвіта" та інших громадських об'єднань.

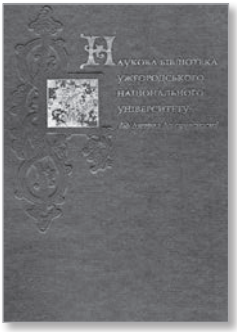

10. **Наукова бібліотека Ужгородського національного університету: від джерел до сучасності** : монографія / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”, Наук. б-ка ; редкол. : М. М. Медведь (голова редкол.), О. В. Бряник, В. В. Воробець, Л. О. Мельник. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 572 с. : іл.

У монографії досліджуються історія виникнення, етапи становлення та розвиток Наукової бібліотеки Ужгородського університету. Аналізуються найвагоміші здобутки колективу книгозбірні за 75 років її діяльності. Значна увага приділяється книжковому фонду бібліотеки, його багатству, комплектуванню та збереженню. Архівні матеріали, спогади, фотодокументи фіксують святкове та буденне життя бібліотекарів, які своєю працею сприяють успішному науковому та навчально-виховному процесу в університеті.

Для науковців, бібліотечних працівників, фахівців і дослідників у галузі бібліотечної справи, краєзнавців та усіх шанувальників книги.

061 ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ІНШІ ТИПИ ОБ'ЄДНАНЬ

11. **Fókuszban a tehetség Kárpátalján**! : tíz éves a „Genius" Jótékonysági Alapítvány, 2011–2021 = **У фокусі таланти Закарпаття!** : благод. фонду „Геніус" виповнилося десять років, (2011–2021) = **Talent in focus in Transcarpathian Region!** : the 10-th anniversary of „Genius" Charity Foundation, (2011–2021) / szerk. N. Váradi ; bevezető I. Orosz. – Beregszász : [„Genius" Jótékonysági Alapítvány], 2021. – 152 o. : il. – Текст угор., укр. та англ. мовами.

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II та Закарпатське угорськомовне педагогічне товариство у січні 2011 р. заснували Благодійний фонд „Геніус", який з тих пір, тобто протягом десяти років, проводить широкий спектр пошуку та розвитку талантів серед угорськомовних шкіл, студентів університетів, коледжів та молодих дослідників Закарпаття.

Її цілі включають функціонування програм підтримки талантів інтегрованої системи, забезпечення рівного доступу до підтримки талантів. Підвищення соціальної відповідальності талановитої молоді, оцінку роботи талановитих людей та організацій, надання якомога більше можливостей для підтримки кадрів, талановитих учнів, студентів та дослідників, а також виховання інтелектуальної молоді, угорської інтелігенції Закарпаття. Фонд об'єднує педагогів, які прагнуть плекати таланти, заохочувати їх думати та працювати разом.

12. **Свищо, Вікторія Юріївна. Філософія мови Дмитра Овсянико-Куликовського** : монографія / В. Ю. Свищо ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т". – Ужгород : Вид-во УжНУ „Говерла", 2021. – 216 с.

Актуалізація лінгвофілософських досліджень у вітчизняному соціогуманітарному дискурсі викликала необхідність відродження та переосмислення інтелектуальної спадщини тих мислителів, які, з одного боку, через білінгвізм українського суспільства, а з іншого – світоглядні колізії радянського періоду, не отримали належного місця у вітчизняному історико-філософському дискурсі. Творча спадщина Д. Овсянико-Куликовського, через ідеологічні упередження радянського світогляду, залишається відомою лише невеликому колу літературознавців. Разом із тим, вчений, будучи різноплановим мислителем, сформував оригінальну лінгвофілософську концепцію та спроектував концепцію психології художньої творчості.

У монографії вперше в українській історико-філософській думці представлено систематичний концептуальний підхід до філософської спадщини Д. Овсянико-Куликовського в контексті вітчизняної та зарубіжної філософії. З цією метою здійснено історико-філософську ретроспекцію філософії мови та проаналізовано, з одного боку, основні віхи її розвитку, а з іншого – специфіку тлумачення змісту мови на різних стадіях соціокультурного розвитку.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться філософією мови.

Психологія

13. **Холліс, Джеймс. Мандрівка, яку ми звемо своїм життям: питання, які варто прожити** / Д. Холліс ; пер. з англ. : Ф. Левчук, Л. Купріна ; упоряд. С. Вайн ; прим., комент. Ю. Кравченка. – Ужгород : Exist ; РІК-У, 2021. – 232 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Хто ми та куди прямуємо? Які істини служать нам орієнтиром? До чого ми покликані? Що нас підтримує та що світ очікує від кожного? Що ж є там – у кінці мандрівки життям? У десяти розділах книжки читач знайде для себе десять запитань, які формулює відомий юнгівський аналітик Д. Холліс. Автор не обіцяє зробити нас щасливими, але сподівається, що, живучи питаннями, ми зможемо переносити тяготи власної мандрівки більш усвідомлено й самостійно, не обтяжуючи проблемами своїх ближніх. Автор визнає унікальність та цінність життя кожної людини, ділиться своїм досвідом лише для того, щоб ми змогли краще зрозуміти себе.

14. **Шнайдер, Кірк Дзж. Духовність трепету: виклики робототехнічної революції** / К. Д. Шнайдер ; пер. з англ. Л. Купріна ; упоряд. С. Вайн. – Ужгород : Exist ; РІК-У, 2021. – 240 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Сучасні люди прагнуть швидких рішень та блискавичних результатів. Однак у цьому маренні та бігу за достатком, успіхом втрачається глибина відчуттів, дивовижність переживань світу та себе в ньому. Непомітно людина перестає чудуватися. Диво стає буденним явищем, що не торкається глибинних емоцій. Ця книга має на меті донести до свідомості людини важливість збереження емоційного здоров'я. Автор пропонує інтимну подорож до духовності у супроводі почуття трепету, потягу до пригод та любові.

Етика

15. **Правові питання евтаназії: Україна та світовий досвід** : монографія / Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, НДІ порівнял. публ. права та міжнар. права, НДІ теорії та практики правосуддя ; за заг. ред. С. Б. Булеци, М. В. Менджула. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 268 с.

Монографія присвячена проблемним аспектам правового регулювання евтаназії в зарубіжних державах та перспективі його впровадження в Україні. У виданні висвітлено право на смерть як правову категорію, історію виникнення та розвитку евтаназії, поняття, осо-

бливості та види евтаназії, порядок їх здійснення та правові наслідки, розкрито сутність права на евтаназію у практиці ЄСПЛ, особливості застосування евтаназії в зарубіжних державах, а також перспективи легалізації евтаназії та асистованого самогубства в Україні.

Написання та видання монографії відбулося в рамках наукового проекту молодих вчених „Забезпечення реалізації прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я" за фінансової підтримки Міністерства освіти і науки України (номер державної реєстрації наукової теми 0119U100270).

2 РЕЛІГІЯ. ТЕОЛОГІЯ (БОГОСЛОВ'Я)

16. **Вегеш, Микола. Українська Греко-Католицька Церква в портретах** / М. Вегеш, Наталія Концур-Карабінович ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т", Ф-т суспіл. наук, Каф. політології і держ. упр. – Ужгород : [АУТОДОР-ШАРК], 2021. – 347 с.

До книги увійшли історико-біографічні нариси про видатних представників Української греко-католицької церкви митрополита Андрея Шептицького, патріарха Йосифа Сліпого, президента Карпатської України Августина Волошина, єпископа, якого на Закарпатті справедливо називали народним, Івана Марґітича. Їх життєвий шлях і різнобічна діяльність висвітлюються на тлі епохи. З нових позицій подано початки переходу УГКЦ на підпільне становище. Детально розглянуто антиунійну політику радянського тоталітарного режиму та процес ліквідації Української греко-католицької церкви відповідними органами влади на західноукраїнських землях упродовж 40-х років XX ст., розкрито місце і роль Львівського собору 1946 р. як головного організаційного заходу, за допомогою якого комуністична влада прагнула знищити Греко-католицьку церкву і насадити взамін церковно-духовну монополію Російської православної церкви. Значна увага звертається на події, що відбувалися на Закарпатті.

Книга адресована науковцям, студентам, усім, хто цікавиться історією України.

17. **Давні монастирі Мукачівської єпархії (1360–1800)** : звед. предмет.-темат. кат. док. Держ. архіву Закарпат. обл. Фонд № 64, описи 1, 4, 5; Фонд № 151, описи № 1, 5, 6, 22, 251, 1 / Мукачів. православ. єпархія, Богослов.-іст. наук.-дослід. центр ім. Архімандрита Василія (Проніна), Держ. архів Закарпат. обл., Ф-т історії та міжнар. відносин ДВНЗ „УжНУ" ; упоряд. О. Монич, протоієрей. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 392 с. : іл. – (Серія „Джерела з історії Мукачівської єпархії").

Зведений предметно-тематичний каталог містить архівні документи Державного архіву Закарпатської області, які відтворюють історію давніх монастирів Мукачівської єпархії вказаного періоду.

Проєкт є спробою індексації, кодифікації та систематизації наявних документів, чим суттєво сприяє комунікації та верифікації, передусім у пошуковій дослідницькій роботі за вказаною тематикою. Каталог знайомить читача з оригіналами та копіями архівних справ з історії давніх монастирів єпархії.

Видання рекомендується широкому колу читачів – науковцям, історикам-краєзнавцям, докторантам та аспірантам, студентам духовних і гуманітарних вузів, а також дослідникам, які цікавляться автентичною церковно-історичною спадщиною Православної церкви Закарпаття.

18. **Добош, Ондраш. Практика та теологія Євхаристії в історичній Мукачівській єпархії від Ужгородської Унії (1646 р.) до середини XX століття** / О. Добош ; пер. з італ. В. Богів. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 812 с. : іл.

Мукачівській єпархії 2021 р. виповнилося 375 років від укладення Ужгородської унії, 250 років від канонічного заснування Мукачівської греко-католицької єпархії та 20 років від беатифікації пастиря-мученика нашої Церкви Блаженного Теодора Ромжі. Ці історичні події мали, і сьогодні мають величезний вплив на життя вірних Мукачівської єпархії в її історичних та сучасних межах та стосуються всіх церков, що походять з Ужгородської унії. Цим церквам, які зберігають багату традицію, за яку наші предки заплатили величезну ціну, автор і присвячує видання.

Книга є дослідницькою працею богословсько-літургійного та історичного характеру, що має за мету висвітлити та представити читачеві історію та розвиток сакраментально-літургійного життя Мукачівської церкви як автономного, унікального, в багатьох моментах відмінного від літургійного життя інших східних католицьких церков, а також стосується питання церковної та літургійної ідентичності її вірних.

Велика за обсягом праця автора відкриває двері до взаємного пізнання для церков Ужгородської унії, щоб вони ще більше могли взаємно збагачувати одна одну власним досвідом, відчуватися церквами-сестрами,

відчувати себе одним цілим, навіть якщо сьогодні вони проголошують Царство Боже, розвиваються в різних країнах та в різних суспільно-культурних умовах і обставинах.

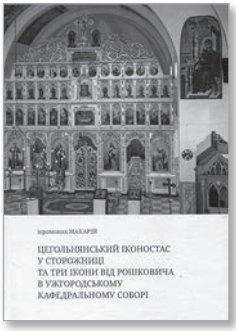

19. **Макарій,** ієромонах. **Цегольнянський іконостас у Сторожниці та три ікони від Рошковича в Ужгородському кафедральному соборі** / Макарій, ієромонах. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 184 с.

Книга – не тільки про іконостас із Цегольні та ікони Рошковича, але також – про глибшу історію парафії в Ужгороді на Цегольні, парафії при Хрестовоздвиженському кафедральному соборі в Ужгороді, сторожницької парафії, про художників, єпископів та священників.

20. о. **Славець, Олександр. З історії Студеного – села у лоні Греко-Католицької Церкви** / о. О. Славець. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 408 с. : іл.

У книзі читач може ознайомитися з історичними миттєвостями у житті та діяльності мешканців даного села у різні періоди з часу заснування Студеного. Але найбільше звертається увага з історії Греко-католицької церкви с. Студений.

Для широкого кола читачів – науковців, істориків-краєзнавців, усіх, хто цікавиться церковно-історичною спадщиною.

21. **Черничко, Иван Петрович. Хочешь ли быть здоровым?** / И. П. Черничко. – Ужгород, 2021. – 212 с. – Текст рос. мовою.

Книга містить рекомендації щодо дотримання здорового способу життя відповідно до текстів Біблії та вчення Ісуса Христа.

22. **Žeňuch, Vavrinec** = **Женюх, Вавринець. Dejiny farnosti Koroml'a** = **Історія парафії Коромля** : [монографія] / В. Женюх = V. Žeňuch. – Užhorod = Ужгород : РІК-У = RIK-U, 2021. – 288 s. – Текст словац. мовою.

У монографії подається історія парафії Коромля від початку її заснування до середини 2021 року. Інформація книжки подана двома блоками. У перших розділах хронологічно подана історія, у останніх – теми, що стосуються свят та священників, які служили у парафії. Матеріали описуються основними науковими методами, що використовуються в історичній науці.

Для широкого кола читачів – науковців, істориків-краєзнавців, усіх, хто цікавиться церковно-історичною спадщиною.

3 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Соціологія

23. **Лукашевич, Микола Павлович. Соціологія економіки** : підручник. / М. П. Лукашевич, Оксана Миколаївна Лукашевич, Федір Федорович Шандор ; Ужгород. нац. ун-т. – [2-ге вид. доповн. і перероб.]. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 294 с.

Підручник підготовлений відповідно до державного стандарту підготовки спеціалістів та магістрів із соціології, а також до вимог вступних і кандидатських іспитів із соціології. У ньому розглядаються основні категорії, об'єкт і предмет соціології економіки та особливості використання соціологічних методів у дослідженнях соціально-економічної діяльності. Здійснено ретроспективний аналіз становлення соціології економіки у світовій практиці та в Україні. У контексті ринкового реформування суспільства економічна галузь розкрита як сфера господарчої діяльності людини в господарчих групах, спільнотах і організаціях, що регулюється відповідними господарчими інститутами, власності, виробництва, підприємництва, домашнього господарства, розподілу, ринку та споживання, та здійснюється під впливами економічної культури та світу господарства. Для студентів та аспірантів вищих навчальних закладів.

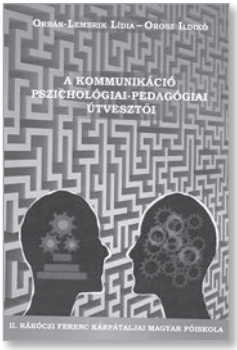

24. **Orbán-Lembrik, Lídia = Орбан-Лембрик, Лідія. A kommunikáció pszichológiai-pedagógiai útvesztői** : monográfia **= Психолого-педагогічні засади спілкування** : монографія / L. Orbán-Lembrik = Л. Орбан-Лембрик, Ildikó Orosz = Ільдіко Орос. – Берегове : ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 380 о. – Текст угор. мовою.

Кожній людині тією чи іншою мірою властива потреба у спілкуванні, налагодженні соціальних контактів, тобто потреба у нових враженнях, почуттях, знаннях, потреба поділитися з партнером власними переживаннями й думками. В одному випадку спілкування – це засіб організації діяльності, в іншому – за-

доволення потреби людини в іншій людині, у живому контакті. Загалом будь-яка форма людської діяльності (гра, керівництво, виховання тощо) виявляються через спілкування і навпаки. І навіть спілкування із самим собою відбувається таким чином, що людина подумки продовжує розмову з партнером, з яким нещодавно спілкувалась. У процесі спілкування здійснюється не тільки взаємний обмін діяльністю, але й уявленнями, ідеями, почуттями людей.

Політика

25. **Актуальні проблеми зовнішньої політики України** : навч. посіб.-хрестоматія / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. у-нт", НН Ін-т євроінтеграц. дослідж. ; уклад. і коментар : І. В. Артьомов, А. А. Артьомова. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], 2021. – 320 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Навчальний посібник-хрестоматія є складовою частиною навчально-методичного комплексу з дисципліни „Актуальні проблеми зовнішньої політики України".

Наводяться і коментуються документи чи витяги з питань нормативно-правового забезпечення і концептуальних засад зовнішньої політики України, регулювання процесів європейської та євроатлантичної інтеграції держави.

Для студентів спеціальностей з галузі знань „Міжнародні відносини".

26. **Актуальні проблеми зовнішньої політики України** : рек. щодо навч.-метод. забезпечення дисципліни / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. у-нт", НН Ін-т євроінтеграц. дослідж. ; уклад. : І. В.Артьомов. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], 2021. – 130 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Робоча програма і методичні рекомендації є складовою частиною навчально-методичного комплексу з дисципліни „Актуальні проблеми зовнішньої політики України".

Видання вміщує робочу програму навчальної дисципліни відповідно до Рекомендацій з навчально-ме-

тодичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти та змісту робочої програми (Лист МОН України №1/9-434 від 09.07.2018). Друга складова навчального видання присвячена актуальним питанням методичних та методологічних підходів до вивчення та засвоєння дисципліни. Автор прагнув, щоб видання увібрало в себе найбільш актуальні теми, методичні прийоми, розмаїття методологічних підходів до викладання навчальної дисципліни.

Для студентів, аспірантів та викладачів з проблематики сучасного стану зовнішньої політики України.

27. **Актуальні проблеми зовнішньої політики України** : термінолог. слов.-довід. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. у-нт", НН Ін-т євроінтеграц. дослідж. ; уклад. : І. В. Артьомов. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], РІК-У, 2021. – 160 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Термінологічний словник-довідник є складовою частиною навчально-методичного комплексу з дисципліни „Актуальні проблеми зовнішньої політики України".

У виданні, адаптованому до вимог навчальної дисципліни, зібрано та впорядковано близько 400 термінів, що стосуються її проблематики.

Стане в нагоді студентам, аспірантам, викладачам, а також усім, хто цікавиться актуальними проблемами зовнішньої політики України на сучасному етапі розвитку держави.

28. **Артьомов, Іван Володимирович. Актуальні проблеми зовнішньої політики України** : навч. посіб. / І. В. Артьомов ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. у-нт", НН Ін-т євроінтеграц. дослідж. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], 2021. – 676 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

У пропонованому навчальному посібнику висвітлюються вузлові проблеми сучасного стану зовнішньої політики України. Логіка викладення матеріалу відповідає базовим теоретичним та правовим засадам зовнішньої політики України в умовах анексії Криму та гібридної війни на Донбасі.

За структурою посібник побудовано згідно з основними етапами становлення, розвитку та реалізації зовнішньополітичних пріоритетів України в глобаль-

них аспектах сьогодення. Особливу увагу приділено стану реалізації стратегічних пріоритетів України на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції. Визначається місце і роль України в сучасному геополітичному просторі.

Для студентів, аспірантів та викладачів закладів вищої освіти, усіх, хто цікавиться проблематикою зовнішньої політики України.

29. **Мулеса, Василь Васильович. Русинізм в Закарпатті як елемент гібридної війни України з Московією** : (до 30-річчя незалежності України) / В. В. Мулеса. – Ужгород : Патент, 2021. – 72 с. : іл.

Нариси-роздуми, що вміщені в цьому виданні, спонукають всіх нас задуматися над питаннями нашої історії, „білими плямами” на карті Закарпатської області і через 30 років незалежності України.

30. **Україна і Центральна Європа: історія, політика, культура** : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. „Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи у контексті впливу гібридної війни, виборчих процесів, прав національних меншин та пандемії COVID-19” (м. Ужгород, 24 верес. 2021 р.) / Департамет освіти і науки, молоді та спорту Закарпат. ОДА, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”, Ф-т суспіл. наук [та ін.] ; відп. за вип. : В. І. Гиря, М. М. Вегеш. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 396 с.

До наукового збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції „Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи у контексті впливу гібридної війни, виборчих процесів, прав національних меншин та пандемії Covid – 19”, співорганізаторами якої виступили кафедра політології і державного управління ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, фонд „Scire” (Варшава, Польща), Інститут Центральної Європи (Люблін, Польща) та ГО „Асоціація випускників політологів та міжнародників Ужгородського національного університету”.

31. **Академія готельного господарства** : навч. посіб. / О. Волошин, Т. Гончаренко, О. Курак, В. Папп, І. Щока ; М-во розвитку громад та територій України, Закарпат. облдержадмін., Агенція регіон. розвитку Закарпат. обл., Центр сталого туризму укр. Карпат. – Ужгород : Патент, 2021. – 128 с.

У посібнику висвітлено теоретичні та практичні здобутки з організації і планування діяльності закладів HoReCa, менеджменту та маркетингу діяльності у сфері гостинності; міститься інформація та поради для власників закладів готельного господарства.

Для менеджменту та персоналу закладів сфери гостинності, представників освітніх закладів, студентів відповідного профільного спрямування та всіх бажаючих підвищити власну компетенцію в питанні організації діяльності у сфері готельного господарства.

32. **Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управліні персоналом** : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (21 квіт. 2021 р., м. Ужгород) / М-во освіти і науки України, Економ. ф-т Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Економ. ф-т Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка [та ін.]. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], 2021. – 116 с.

Збірник укладено за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції „Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом", яка відбулася 21 квітня 2021 р. в ДВНЗ „Ужгородський національний університет". Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних проблем економіки, обліку, фінансів та управління персоналом.

33. **Виклики та можливості в системі МЕВ в умовах глобальних трансформацій** : матеріали доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (24-25 черв. 2021 р.) / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Ф-т міжнар. економ. відносин, Нац. ун-т стратег. дослідж. ; заг. ред. : М. М. Палінчак, В. В. Химинець, М. М. Король. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 184 с.

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції „Ви-

клики та можливості в системі МЕВ в умовах глобальних трансформацій” (24-25 червня 2021 року, м. Ужгород), у яких розглядаються проблеми економічної теорії та історії економічної думки, світового господарства і міжнародних економічних відносин, економіки та управління національним господарством, економіки та управління підприємством та інші питання.

34. **Задорожна, Іванна Василівна. Регіональні особливості інноваційного розвитку** : монографія / І. В. Задорожна ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”. – Ужгород : Вид-во УжНУ „Говерла”, 2021. – 252 с. + табл., рис.

У монографії узагальнено науково-теоретичні, методичні і прикладні засади інноваційного розвитку регіону в умовах трансформаційних змін. Проведено аналіз підходів до процесу забезпечення інноваційного регіонального розвитку та розуміння його сутності. Розглянуто методичні підходи до дослідження інноваційного розвитку регіону через призму складної і динамічної соціально-економічної системи.

Досліджено стан та динаміку інноваційного розвитку Карпатського регіону і України в цілому. Проаналізовано сукупність інноваційних індикаторів, що сприяло детальному аналітичному оцінюванню регіональних особливостей інноваційного розвитку та виявленню інноваційного потенціалу пріоритетних сфер і видів економічної діяльності. Сформовано матрицю інноваційного розвитку регіону з інтерпретацією результатів оцінювання.

Досліджено й систематизовано функціональність інституційного забезпечення інноваційного розвитку регіону. Здійснено аналіз обсягу фінансування інноваційної діяльності Закарпаття стосовно областей Карпатського регіону та України. Розглянуто зарубіжний досвід інноваційного розвитку економіки та інституційного забезпечення зазначеного процесу.

Запропоновано узагальнену модель факторів сприяння інноваційному розвитку регіону з формуванням дієвого регіонального управлінського ядра діяльність якого сприятиме процесу реалізації інноваційних проектів і програм. Побудовано й розраховано множинно-регресивну багатофакторну модель інноваційного розвитку регіону, яка враховуватиме підходи до збе-

реження навколишнього природного середовища. Запропоновано заходи щодо удосконалення інноваційної системи регіону.

Монографія розрахована для спеціалістів, науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, коледжів економіко-фінансового профілю, працівників управлінських структур, державних органів влади, органів місцевого самоврядування.

35. **Людський потенціал підприємницької діяльності = Human potential of entrepreneurial activity** : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т" ; за заг. ред Н. Ю. Кубіній. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла"], 2021. – 72 с.

Навчальний посібник підготовлено міжнародним колективом науковців, сформованим на базі Ужгородського національного університету. Видання охоплює теоретичні та практичні аспекти підприємницької діяльності: сучасні підходи до її сутності, людський потенціал підприємництва, управління людськими ресурсами, інтелектуальну власність, персонал, фінансове забезпечення формування та підвищення якості людського потенціалу підприємництва та ін.

Для студентів спеціальності 051 „Економіка" та спеціальності 076 „Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" денної, заочної форм навчання, аспірантів, викладачів, дослідників, фахівців, які займаються проблемами людського розвитку, організації бізнесу та управління персоналом.

36. **Розвиток аграрного підприємництва в Закарпатській області в умовах євроінтеграційних процесів** : (наук.-приклад. аспекти і рек.) / [Леся Михайлівна Газуда, Ануш Валеріївна Балян, Михайло Васильович Газуда, Надія Юріївна Волощук, Сергій Михайлович Газуда] ; Нац. акад. аграр. наук України, Закарпат. держ. с.-г. дослід. ст. – [Ужгород] : РІК-У. – 2021. – 67 с. : іл.

У процесі дослідження узагальнено й обґрунтовано організаційно-економічні підходи до забезпечення розвитку аграрного підприємництва прикордонного регіону в умовах євроінтеграційних процесів. Крізь призму багатофункціональності й взаємозумовленості поєд-

нання економічних інтересів і взаємовідносин між виробниками сільськогосподарської продукції, промисловістю й сектором торгівлі, де відбувається реалізація товарів, акцентовано увагу на вагомості функціонування суб'єктів підприємництва у сфері аграрного бізнесу. При цьому аграрне право, яке забезпечує врегулювання аграрних відносин у процесі виробництва, переробки, зберігання, транспортування й реалізації продукції сільського господарства, повинно базуватися на дотриманні екологічних норм і стандартів відповідно до САП ЄС. Зазначене дасть можливість реалізації ефективної підприємницької діяльності у сфері аграрного господарювання й дотримання балансу між максимізацією прибутку і раціональним, бережливим ставленням до природних відновлюваних ресурсів, використовуваних у сільському господарстві.

Видання розраховано на широке коло спеціалістів, науковців, викладачів і студентів, працівників управлінських структур, які цікавляться питаннями розвитку аграрного підприємництва в сучасних умовах трансформації євроінтеграційних процесів.

37. **Становлення та розвиток податкової системи України** : монографія / Марта Гнатівна Волощук, Ілля Ілліч Матьола, Тетяна Олександрівна Карабін, Олександр Володимирович Білаш ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т [та ін.]. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 172 с.

Монографію присвячено правовим засадам становлення та розвитку податкової системи України. Окреслено виникнення податків і зборів у історичній ретроспективі, починаючи із найдавніших часів і до сьогодення. Проведена систематизація формування податкової системи, виділено та охарактеризовано окремі етапи розвитку. Детально висвітлені елементи сучасної податкової системи України, питання сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, судова практика з питань оподаткування, а також шляхи реформування Державної податкової служби.

Видання може бути корисним для викладачів вищих юридичних навчальних закладів, працівників органів адміністрування податків і зборів, науковців, студентів, аспірантів та усіх, кого цікавлять проблеми податкового права та податкової системи.

Туризм. Економіка туризму

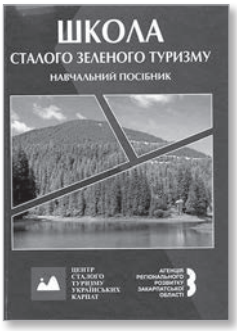

38. **Школа сталого зеленого туризму** : навч. посіб. / В. Волошин, Н. Волошина, Л. Козловська, О. Медведєв, Р. Славік, Т. Симочко, В. Фоменко, І. Щока ; М-во розвитку громад та територій України, Закарпат. облдержадмін., Агенція регіон. розвитку Закарпат. обл., Центр сталого туризму укр. Карпат. – Ужгород : Патент, 2021. – 224 с.

У посібнику узагальнено теоретичні та практичні здобутки з організації і планування сільського зеленого туризму, менеджменту та маркетингу діяльності у сфері зеленого туризму; міститься інформація та поради для власників зелених садиб.

Для господарів сільських садиб та всіх охочих підвищити власну компетенцію у питанні організації сталого зеленого туризму.

Право. Юриспруденція

39. **Активізація перспективного розвитку економіки України та її регіонів** : зб. матеріалів І Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (23 квіт. 2021 р., м. Ужгород) / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”, Економ. ф-т Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка [та ін.] ; редкол. : В. В. Готра [та ін.]. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла”], 2021. – 112 с.

Збірник укладено за матеріалами І Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції „Активізація перспективного розвитку економіки України та її регіонів”, яка відбулася 23 квітня 2021 р. в ДВНЗ „Ужгородський національний університет”. Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад активізації розвитку економіки України та її регіонів.

40. **Бариська, Яна Олександрівна. Загальна теорія права і держави** : навч. посіб. / Я. О. Бариська, Зоя Олександрівна Погорєлова, Терезія Петрівна Попович ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ.

навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”, Юрид. ф-т. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 552 с.

Посібник складено відповідно до навчальної програми дисципліни „Теорія права і держави” та містить теоретичний матеріал у поєднанні зі списком рекомендованих джерел до кожної із розглянутих тем, що орієнтує студентів на самостійну роботу, пов’язану із запропонованою проблематикою. Структура навчального посібника зумовлена необхідністю окреслити найважливіші цілі та теоретичні надбання, котрі містить ця навчальна дисципліна.

Навчальний посібник спрямований на формування у студентів знань щодо основних закономірностей розвитку державно-правових явищ та вироблення власних напрямків розв’язання актуальних проблем, які є у правовій дійсності, а також орієнтований на розуміння студентами сутнісного наповнення ідеї права, що стане орієнтиром у майбутній професійній діяльності.

Матеріал навчального посібника розраховано здебільшого на студентів перших курсів юридичних ВНЗ, він стане корисним також аспірантам, викладачам дисципліни „Теорія права і держави” та тим, хто цікавиться теоретико-правовими проблемами сучасної державно-правової дійсності.

41. **Білаш, Олександр Володимирович. Правовий статус громадських об’єднань та релігійних організацій в Україні** : монографія / О. В. Білаш, Марія Василівна Менджул ; Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 244 с.

Монографія присвячена проблемним аспектам правового статусу громадських об’єднань та релігійних організацій в Україні. У виданні висвітлено новітній період історичного розвитку правового регулювання громадських об’єднань і релігійних організацій в Україні, поняття та засади створення громадських об’єднань і релігійних організацій в Україні, розкрито правовий статус громадських об’єднань в Україні, особливості правового статусу релігійних організацій в Україні та їх участі у цивільних правовідносинах.

Монографія буде корисною для науковців та студентів, що навчаються за спеціальністю „Право”, а також практикуючим юристам.

42. **Верховенство конституційних норм у національній системі права** : монографія / Т. В. Поличко, Ю. М. Бисага, В. В. Берч, Л. М. Дешко, Г. Ю. Нечипорук, Н. І. Петрецька ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Ін-т держави і права країн Європи. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 220 с.

Монографія є комплексним конституційно-правовим дослідженням верховенства конституційних норм у національній системі права. Обґрунтовано низку концептуальних положень, узагальнень та висновків. Проведено порівняльне дослідження, використовуючи ідеологію мистецтва, щоб наповнити ідеологію права новим змістом. Визначено, що конституційна правотворчість як самостійний інститут є одним із різновидів конституційного процесу. Розмежовано поняття „конституційний процес" та „конституційна процедура". Зроблено спробу у подоланні синкретизму щодо розуміння таких понять як „правотворчість" і „нормотворчість". Обґрунтовано ідеї та пропозиції щодо закріплення на конституційному рівні статусу суб'єкта схвалення змін до конституції конституантою – Установчими зборами або Конституційною асамблеєю, але в жодному разі його статус не може зводитись лише як до консультативно-дорадчого органу. Здійснено методологічне дослідження щодо з'ясування юридичної природи актів конституційного судочинства. Виокремлено пропозиції щодо розвитку інституту конституційної скарги з урахуванням світового досвіду. Обґрунтовано пропозиції щодо виокремлення судової аргументації (у судах конституційної та загальної юрисдикції), з притаманними тільки їй особливими ознаками, що не заміняється лише юридичним тлумаченням.

43. **Ефективність правового регулювання економічних інституцій** : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, НДІ порівнял. публ. права та міжнар. права, Юрид. ф-т ; за ред. М. Савчина. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 360 с.

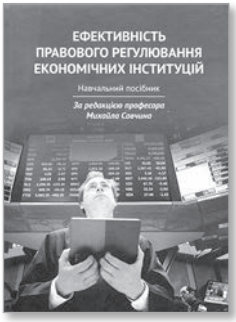

У навчальному посібнику обґрунтовуються засади соціетальної моделі національної економічної системи. Зокрема розкрито сукупність юридичних засобів, заснованих на вільному розвитку індивіда, реальних гарантіях економічних свобод, функціонуванні засад вільної

ринкової соціально орієнтованої економіки та збереженні довкілля. Окрему увагу приділено дослідженню правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку національної економіки в умовах процесів глобалізації. З точки зору європейської інтеграції та інших регіональних форм економічної співпраці розкрито основні напрями правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку економічної системи України.

44. **Закарпатські правові читання** : розвиток правової системи та європ. інтеграція України : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (27-28 трав. 2021 р., м. Ужгород) / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, НДІ порівнял. публіч. права та міжнар. права, Ліга студентів Асоц. працівників України ; редкол. : М. В. Оніщук, М. В. Савчин [та ін.]. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 306 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Науковий збірник містить матеріали конференції, які присвячені окремим проблемам сучасної юриспруденції, зокрема, подолання наслідків пандемії коронавірусу, синергетики в праві, правового забезпечення економічної і судової реформ, сучасних тенденцій розвитку конституційного, цивільного, сімейного, кримінального та міжнародного права. У збірнику приділено увагу проблематиці четвертого покоління прав людини, адміністративним та судовим механізмам забезпечення прав людини.

Для наукових та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів правничого напрямку, юристів-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями юриспруденції.

45. **Закарпатські правові читання** : розвиток правової системи та європ. інтеграція України : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (27-28 трав. 2021 р., м. Ужгород). Т. 2. / Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т ; редкол. : О. Я. Рогач [та ін.]. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 264 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Науковий збірник містить матеріали конференції, які присвячені окремим проблемам сучасної юриспруденції, зокрема, подолання наслідків пандемії коронавірусу, синергетики в праві, правового забезпечення економічної і судової реформ, сучасних тенденцій роз-

витку конституційного, цивільного, сімейного, кримінального та міжнародного права. У збірнику приділено увагу проблематиці четвертого покоління прав людини, адміністративним та судовим механізмам забезпечення прав людини.

Для наукових та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів правничого напрямку, юристів-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями юриспруденції.

46. **Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей** : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 22 червня 2021 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т [та ін.]. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 268 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію „Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей", яка відбулася на базі юридичного факультету Ужгородського національного університету 22 червня 2021 року.

47. **Медичне право** : підручник / Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т ; за заг. ред. С. Б. Булеци, М. В. Менджула. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 720 с.

Підручник підготовлено на основі законодавства України про охорону здоров'я та практики його застосування. Складається із 23 розділів, у яких висвітлено: загальні положення медичного права; медичні правовідносини; медичну реформу в Україні; правове регулювання фармацевтичної діяльності; договір про надання медичних послуг; правове регулювання трансплантації анатомічних матеріалів людини; донорство крові та її компонентів; інформаційні інноваційні технології у сфері медичного обслуговування; добровільну інформовану згоду пацієнта; лікарську таємницю; правове регламентування виникнення та припинення життя в контексті здійснення медичного обслуговування; правове регулювання допоміжних репродуктивних технологій та сурогатного материнства; правове регулювання відносин щодо створення та використання біобанків в Україні та ЄС; медичні експертизи; правове регулювання надання психіатричної допомоги; правове регулювання проведен-

ня медичних досліджень; дефекти надання медичної допомоги; ятрогенну патологію та її медико-правове значення; медичне страхування; захист прав суб'єктів медичних правовідносин, інших учасників, законних представників, членів сім'ї; юридичну відповідальність у сфері охорони здоров'я; міжнародне співробітництво у сфері охорони здоров'я.

48. **Менджул, Марія Василівна. Порівняльне сімейне право** : навч. посіб. / М. В. Менджул ; Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, НДІ порівнял. публ. права та міжнар. права. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 296 с.

У навчальному посібнику в порівняльному аспекті висвітлено основні положення сімейного права України, держав-членів ЄС, Сполученого Королівства, Канади та США, окремих азіатських держав. Посібник включає сім розділів, що розкривають: поняття, предмет та методологію порівняльного сімейного права; поняття, ознаки та систему принципів сімейного права, принципи європейського сімейного права, а також значення колізійних принципів та колізійних норм у регулюванні сімейних відносин з іноземним елементом; джерела сімейного права України та зарубіжних держав; інститут шлюбу в порівняльному аспекті; особисті немайнові та майнові відносини подружжя за законодавством України та зарубіжних держав; особисті немайнові та майнові відносини батьків і дітей; форми влаштування дітей без батьківського піклування.

Видання буде корисним для викладачів, докторантів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів (як для спеціальності право, так і міжнародне право), юристів-практиків, а також читачів, яких цікавлять проблеми сімейного права.

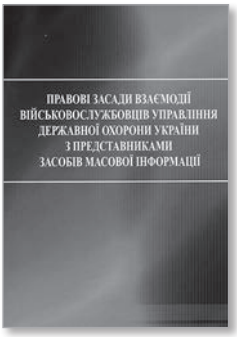

49. **Правові засади взаємодії військовослужбовців Управління державної охорони України з представниками засобів масової інформації** : [навч. посіб.] / [О. Б. Горова, В. В. Кузнецов, Л. М. Хойнацька, А. А. Вознюк, Р. О. Мовчан, О. В. Шаран, М. В. Сийплокі]. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 224 с.

У посібнику висвітлено окремі питання національного та міжнародно-правового досвіду забезпечення діяльності представників засобів масової інформації, дотримання свободи слова в умовах інформаційної війни, порядку взаємодії військовослужбовців Управлін-

ня державної охорони України з представниками засобів масової інформації.

Особливе місце відведено аналізу відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері взаємодії військовослужбовців Управління державної охорони України з представниками засобів масової інформації

Видання буде корисним насамперед для військовослужбовців Управління державної охорони України, представників ЗМІ, здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, науковців та аспірантів.

50. **Трачук, Петро Антонович. Основні положення проходження служби в органах Національної поліції України** : навч.-практ. коментар / П. А. Трачук, Василь Васильович Тимчак, Олександр Іванович Феєр ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 158 с.

У навчально-практичному коментарі надано вичерпні пояснення щодо особливостей застосування правових норм законодавчих актів про проходження служби в органах Національної поліції України, при чому особливу увагу приділено тлумаченням його положень та аналізу правозастосовної практики. Навчально-практичний коментар підготовлено у зв'язку з реформуванням органів внутрішніх справ та прийняттям Закону України „Про Національну поліцію України".

Видання буде корисним для працівників органів Національної поліції, суддів, адвокатів, юристів, студентів, аспірантів та викладачів вищих навчальних закладів юридичного профілю, а також для всіх, хто цікавиться проблемами застосування законодавства України.

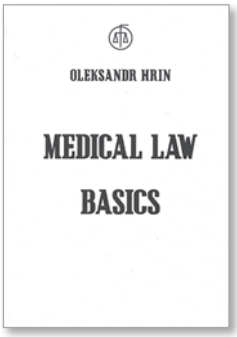

51. **Hrin, Oleksandr. Medical Law** : book of diagrams, textbook for foreign students of medical universities : learning guide / O. Hrin. – Uzhgorod : FOP Sabov A. M., 2021. – 226 p. – Текст англ. мовою.

Навчальний матеріал у підручнику поданий відповідно до змісту навчальної програми дисципліни „Медичне право України" для підготовки іноземних громадян, спеціалістів другого (магістерського) освітнього рівня „магістр медицини", кваліфікаційного профілю „доктор", галузь знань 22 „Здоров'я", спеціальність 222 „Медицина".

Підручник також призначений для іноземних студентів, які здобувають кваліфікаційно-освітній рівень „магістр стоматології”, кваліфікаційний профіль „стоматолог”, спеціальність 221 „стоматологія”, студентів за спеціальністю „правознавство”.

Видання може бути корисним для студентів та викладачів іноземних університетів, які вивчають правові системи Східної Європи.

Освіта. Виховання

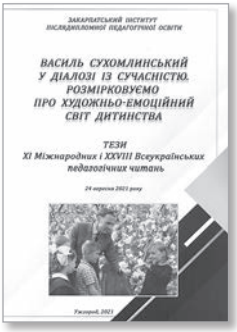

52. **Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю. Розмірковуємо про художньо-емоційний світ дитинства** : тези XI Міжнар. і XXVIII Всеукр. пед. читань (24 верес. 2021 р.) / Закарпат. ін-т післядиплом. пед. освіти ; редкол. : Я. М. Сивохоп [та ін.]. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 220 с.

У збірнику викладено тези доповідей та виступів учасників педагогічних читань, присвячених втіленню в освіту сьогодення гуманістичних ідей Василя Сухомлинського. Розглядаються актуальні питання демократизації та гуманізації освіти, реалізації Концепції Нової української школи на основі ідей Василя Сухомлинського.

53. **Вивчай, люби, оберігай природу рідного краю!** : (зб. проектів активностей для дітей дошк. та шк. віку) / уклад. А. Самойлова ; за заг. ред. О. Бокотея. – Ужгород : [Карпат. вежа], 2021. – 59 с.

До збірника ввійшли короткотривалі програми для дітей різної вікової категорії з природоохоронного напрямку. Тренінги та ігри (активності), описані у цьому збірнику, вже були попередньо апробовані на практиці, добре сприймаються дітьми та несуть їм радість.

Для збереження та покращення навколишнього природного середовища необхідно його вивчати, любити та оберігати. Саме цю мету – допомогти підростаючому поколінню зрозуміти, а головне – сприйняти взаємозв’язок людини і природи, відчути і побачити значення природи для суспільства в цілому і для себе зокрема, виробити потребу в спілкуванні з природою та сформувати прагнення брати активну участь у покращенні довкілля – ставить перед собою ековиховання.

Цей збірник розрахований для педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти, практичних психологів ЗЗСО, керівників гуртків та секцій, батьків та всіх, хто цікавиться природою рідного краю.

54. **Неперервна освіта: актуальні дискурси** : зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю : (до 75-ї річниці Закарпат. ін-ту післядиплом. пед. освіти) / Закарпат. ін-т післядиплом. освіти ; редкол. : Я. М. Сивохоп. – Ужгород : [РІК-У], 2021. – 210 с.

Пропоноване видання містить матеріали Всеукраїнської конференції з міжнародною участю „Неперервна освіта: актуальні дискурси”, що відбулася 18 листопада 2021 р. в Закарпатському інституті післядипломної педагогічної освіти і в рамках якої урочисто відзначено 75-у річницю від дня заснування закладу. До збірника ввійшли наукові дослідження в галузі педагогіки, освіти та культурології, що розкривають методологічні засади післядипломної педагогічної освіти України та ближнього зарубіжжя, знайомлять з сучасними науково-педагогічними розробками у педагогічній практиці, порушують питання філософії, історії, соціології, культурології освіти, освітнього права, освітньої політики, управління освітою, економіки освіти, занурюють у сучасне дискусійне поле теорії педагогіки, популяризують наукові дослідження в галузі освітології.

Видання адресовано керівникам освітніх закладів усіх рівнів, науковцям, науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, усім, хто цікавиться проблемами розвитку сучасної освіти.

55. **Орос, Ільдіко. Стан освіти на Закарпатті у світлі результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року** : монографія / І. Орос, Каталін Поллоі. – Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 564 с.

19 травня 2005 р. Україна приєдналася до Болонського процесу. Покликаючись на вимоги цієї системи, держава запровадила єдиний механізм проходження вступних іспитів. Для цього 2005 р. було створено Український центр оцінювання якості освіти, щоб оцінювати навчальні досягнення вступників з різних предметів. Із 2008 р. таке зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) у

формі тестування стало обов'язковим для випускників середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Нова система оцінювання запроваджувалася поступово. Спочатку ЗНО з української мови та літератури було обов'язковим тільки для тих, хто мав намір вступати до вищих навчальних закладів. Згодом цей іспит став обов'язковим для всіх випускників, а ще через певний час до екзамену з української мови та літератури додалася ще одна дисципліна на вибір. Починаючи з 2019 р., незалежно від типу навчального закладу, кожен випускник має складати ЗНО принаймні з трьох дисциплін. Це був перший рік, коли випускні іспити можна розглядати як загальнодержавне повноцінне вимірювання знань, а їхні результати створюють можливість порівняльного аналізу показників навчальних закладів. Мета видання – дати загальну картину про закарпатські навчальні заклади в контексті загальнодержавних результатів.

Видання призначене для всіх, хто цікавиться окресленими питаннями, зокрема для педагогів, випускників, керівників та балансоутримувачів освітніх закладів, для батьків старшокласників, а також тих, які тільки обирають школу для своєї дитини.

56. **Островська, Маріанна. Інноваційне середовище в початковій школі** : монографія / М. Островська ; за ред. А. Кузьмінського. – Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 288 с.

У монографії розглядаються умови й проблеми створення інноваційного середовища в початковій школі, сутність і особливості інноваційних педагогічних технологій, інноваційної освітньої діяльності вчителя і початкової школи загалом. Значна увага приділяється питанням становлення, розвитку та змісту нових технологій навчання і виховання, готовності вчителя початкової школи до впровадження інноваційних освітніх технологій з урахуванням сучасних пріоритетів освіти: переходу від знаннєвої до компетентнісної парадигми та профілізації закладів загальної середньої освіти. Наукове видання може бути корисним студентам педагогічних факультетів ЗВО, вчителям початкової освітньої ланки, викладачам педагогічних ЗВО, всім, хто займається питаннями розвитку національної освіти.

57. **Проблеми та перспективи розвитку територіальних громад в соціальній сфері** : матеріали

доп. та повідом. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 24 верес. 2021 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т”, Каф. соціології та соціальної роботи, ГО „Справа кольпінга в Україні” ; відп. за вип. О. П. Бартош. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 88 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію „Проблеми та перспективи розвитку територіальних громад в соціальній сфері”, яка відбулася на базі кафедри соціології та соціальної роботи факультету суспільних наук Ужгородського національного університету. Видання розраховане на науковців, докторантів, аспірантів, студентів, практиків, які цікавляться даною проблемою. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

58. **Специфіка підготовки економістів і менеджерів у США та Польщі** : навч. посіб. / М. М. Палінчак, Н. І. Шетеля, О. М. Табанюхова, М. П. Тимчик, В. В. Ґжещук, В. М. Палінчак ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т”, Ф-т міжнар. економ. відносин, Каф. міжнар. політики. – Ужгород : Поліграфцентр „Ліра”, 2021. – 198 с.

У навчальному виданні досліджено сучасні методологічні підходи до розвитку компетентностей майбутніх фахівців економічного профілю. Здійснено систематичний аналіз досвіду підготовки економістів і менеджерів у закладах вищої освіти США та Польщі. На підставі теоретичного аналізу вітчизняної та зарубіжної наукової літератури уточнено сутність базових понять дослідження. Окреслено можливості використання прогресивних ідей досвіду вищої економічної школи США та Польщі у вітчизняному освітньому просторі.

59. **Orosz, Ildikó** = **Орос, Ільдіко. A Kárpátaljai oktatás helyzete a 2019-es külső független érettségi eredményeinek tükrében :** monográfia = **Стан освіти на Закарпатті у світлі результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року** : монографія / I. Orosz = І. Орос, Katalin Pallay = Каталін Поллоі. – Beregszász = Берегово : II. RF KMF = ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ ; Ungvár = Ужгород : RIK-U Kft. = РІК-У, 2021. – 548 о. – Текст угор. мовою.

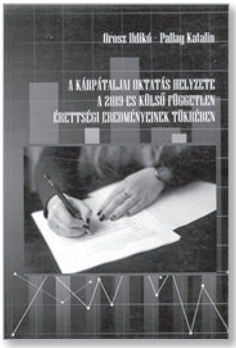

19 травня 2005 р. Україна приєдналася до Болонського процесу. Покликаючись на вимоги цієї системи, держава запровадила єдиний механізм проходження вступних іспитів. Для цього 2005 р. було створено Український центр оцінювання якості освіти, щоб оцінювати навчальні досягнення вступників з різних предметів. Із 2008 р. таке зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) у формі тестування стало обов'язковим для випускників середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Нова система оцінювання запроваджувалася поступово. Спочатку ЗНО з української мови та літератури було обов'язковим тільки для тих, хто мав намір вступати до вищих навчальних закладів. Згодом цей іспит став обов'язковим для всіх випускників, а ще через певний час до екзамену з української мови та літератури додалася ще одна дисципліна на вибір. Починаючи з 2019 р., незалежно від типу навчального закладу, кожен випускник має складати ЗНО принаймні з трьох дисциплін. Це був перший рік, коли випускні іспити можна розглядати як загальнодержавне повноцінне вимірювання знань, а їхні результати створюють можливість порівняльного аналізу показників навчальних закладів. Мета видання – дати загальну картину про закарпатські навчальні заклади в контексті загальнодержавних результатів.

Видання призначене для всіх, хто цікавиться окресленими питаннями, зокрема для педагогів, випускників, керівників та балансоутримувачів освітніх закладів, для батьків старшокласників, а також тих, які тільки обирають школу для своєї дитини.

Культурна антропологія. Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя.

60. **Вертій, Олексій. Світоглядно-духовні грані українського Всесвіту** : життя, наук., пед. та громад. діяльність Івана Хланти / О. Вертій ; КЗ „Обл. орг.-метод. центр культури" ЗОР. – Ужгород : Патент, 2021. – 352 с. : іл.

У монографічному дослідженні зроблена спроба подати штрихи до творчого портрета видатного українського народознавця І. Хланти, розкрити не лише

його духовний світ, життєві принципи та ідеали, громадянську позицію, а й з'ясувати основоположні підстави записування ним творів усної народної творчості, особливості багатогранної наукової та громадської діяльності, визначити місце і значення його творчого доробку в духовній історії нашого народу, насамперед на сучасному етапі її становлення і розвитку.

Розраховано на науковців, письменників, освітян, працівників культури, студентів, широкі кола читачів.

5 МАТЕМАТИКА. ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

61. **Висіцька, Таміла. Запитання без відповіді** / Т. Висіцька. – Ужгород : ПП Папп І. О., 2021. – 308 с.

Своєрідний посібник для молоді, якій набридли примітивні так звані тусовки і яка бажає присвятити вільний час (хоча б зрідка) роздумам над темами, притаманним мисленню Homo sapiens (гомо – людина, сапієнс – розумна).

Для початку авторка вирішила запропонувати абстрактну тему – виникнення Всесвіту і життя в ньому. Чому саме цю тему? Хіба не цікаво „прогулятися” по історії Всесвіту, познайомитися з інопланетянами, заглянути у „потойбічний світ”?

62. **Геологічний путівник по Закарпатській області** / Л. С. Мончак, В. Р. Хомин, Ю. Л. Мончак, А. В. Локтев. – Ужгород : Карпати, 2021. – 136 с. : іл. + карти.

Геологічний путівник – видання, багатоілюстроване повноколірними картами та фотографіями, в якому науково-популярно описано геологічну будову, історію геологічного розвитку, різноманітні корисні копалини та історію використання природних багатств Закарпаття. Описано 18 основних геологічних мандрівок, які охоплюють різні за геологічною будовою ділянки Закарпаття, що розташовані як на рівнині, так і в горах.

Путівник розрахований на широке коло читачів, які цікавляться багатством природи Закарпатського краю, і спрямований на розвиток пішого, велосипедного та автомобільного геологічного туризму.

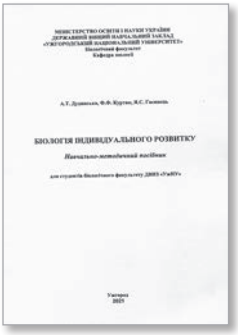

63. **Дудинська, А. Т. Біологія індивідуального розвитку** : навч.-метод. посіб. / А. Т. Дудинська, Ф. Ф. Куртяк, Я. С. Гасинець ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”, Біолог. ф-т, Каф. зоології. – Ужгород : Вид-во УжНУ „Говерла”, 2021. – 60 с.

Посібник є розробкою за навчальною дисципліною „Біологія індивідуального розвитку”, що викладається

для студентів біологічного факультету УжНУ. У даному посібнику розкрито основні теоретичні відомості, методичні вказівки до виконання лабораторних робіт. До кожної лабораторної роботи наведена тема, мета, обладнання, короткий теоретичний опис, хід виконання роботи з ілюстраціями об'єктів, питання для контролю знань, що розглядаються.

64. **Зайцева, Віра Миколаївна. Віра у надра Закарпаття** : іст.-біогр. вид. / В. М. Зайцева. – Переяслав-Хмельницький : Вид-во К С В ; Берегово, 2021 р. – 164 с. : іл.

У своїй книжці В. М. Зайцева, легенда закарпатської геології, орденоносець, почесний геолог і лауреат Державної премії України, першовідкривач єдиного в Закарпатті ртутного родовища, ділиться своїми унікальними спогадами про розвиток геологічної галузі в краї. Разом із літописом авторки та фотоматеріалами з особистого архіву до книги ввійшли також статті її колег та журналістів.

Книга буде цікава насамперед для геологів та мешканців Закарпаття, а також для всіх, хто цікавиться краєзнавством, історією та природними багатствами України.

65. **Ігнатович, Степан Іванович. Астрономія на Закарпатті** / С. І. Ігнатович ; упоряд. та післямова О. Ігнатовича. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 176 с. : іл.

У книзі науковця, педагога, кандидата фізико-математичних наук С. Ігнатовича (1944–2017) простежуються становлення і розвиток у ДВНЗ „Ужгородський національний університет" астрономічного наукового напряму з 1957 до 1969 рік. Ця розвідка проведена на основі офіційних листів, наказів, журналів спостережень, інших документів, що збереглися з тих часів у Лабораторії космічних досліджень вказаного вузу, а також власних вражень автора.

66. **Студеняк, І. П. Оптичні властивості кристалічних та некристалічних матеріалів** : навч. посіб. / І. П. Студеняк, Л. М. Сусліков ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т". – Ужгород : Вид-во УжНУ „Говерла", 2021. – 272 с.

У посібнику розглядаються ефекти взаємодії падаючого електромагнітного випромінювання з твердим

тілом в кристалічному та некристалічному станах, зумовлені частотною та просторовою дисперсією тензора діелектричної проникності, досліджується фізична природа явищ, що при цьому спостерігаються, та з'ясовуються механізми їх виникнення, а також особливості експериментального прояву. Показано, що широкий спектр різноманітних оптичних явищ пов'язаний з особливостями оптичних властивостей твердих тіл, які, в свою чергу, зумовлені як хімічним складом сполуки, так і характером міжатомної взаємодії, що приводить до структурного упорядкування чи розупорядкування. Вивчаються основні оптичні параметри та характеристики матеріалів, визначення яких здійснюється оптичними методами, їх фізична сутність та напрями прикладного використання.

Навчальний посібник призначений для магістрів і аспірантів фізичних та фізико-технічних спеціальностей, а також науковців, сфера інтересів яких пов'язана з дослідженнями оптичних властивостей твердих тіл.

67. **Шуаібов, Олександр Камілович. Характеристики і параметри перенапруженого наносекундного розряду в паро-газових сумішах та розробка нових газорозрядних ламп** : монографія / О. К. Шуаібов, Антоніна Олександрівна Малініна, Олександр Миколайович Малінін ; ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т". – Ужгород : Вид-во „Говерла", 2021. – 300 с. : іл. + табл.

У монографії представлено результати систематичних досліджень характеристик і параметрів плазми точкових імпульсно-періодичних УФ-джерел випромінювання на парах Cu, Zn, Al сполуки $CuBiSe_2$ при ектонному внесенні парів матеріалу електродів в розрядний проміжок перенапруженого наносекундного розряду в Повітрі, Аргоні і Азоті. Плазма випромінювала в бактерицидній ділянці спектру і була одночасно також джерелом потоку наноструктур оксидів перехідних металів та халькопіритів, що може бути використано для синтезу тонких плівок в фотовольтаїчних пристроях.

Встановлені характеристики і параметри газорозрядної плазми на сумішах парів дихлориду ртуті, дийодидів кадмію і цинку з інертними газами та азотом. Виявлено механізми внесення енергії розряду на верхні енергетичні рівні ексиплексних молекул, які випромінюють одночасно в ультрафіолетовому і видимому

спектральних діапазонах. Це дозволяє здійснити ефективну передачу енергії від зовнішнього джерела в плазму. Матеріали монографії, можуть знайти застосування в хімії, мікро- та наноелектроніці, біології, медицині, екології та сільському господарстві.

Монографія може бути використана в учбовому процесі для аспірантів і магістрів, які спеціалізуються в галузі фізичної електроніки та нанотехнологій.

Природа. Навколишнє середовище та його захист. Екологія

68. **Михайлець, Марта. Як робить Маріанночка?** : правила поведінки у лісі : розмальовка / М. Михайлець. – Ужгород, 2021. – 14 с. : іл.

Розмальовку створено для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Тут вказано основні правила бережного ставлення до природи, правила поведінки у лісі. Також вказані альтернативні алгоритми поведінки – як варто поводитися у лісі, що ми можемо зробити, аби не тільки уникнути нищівного впливу на природу, а й допомогти.

Розмальовка містить вправи на розвиток логіки і виконання простих математичних дій, а також на розвиток моторики руки – підготовка руки до письма, що є актуальним у період підготовки до школи.

69. **Актуальні питання підготовки та наукової діяльності магістрів галузі знань „Охорона здоров'я"** : матеріали ІІ міжвуз. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Ужгород–Житомир, 24-25 листоп. 2021 р.) / М-во освіти і науки України, М-во охорони здоров'я, ДВНЗ „Ужгород нац. ун-т", Житомир. мед. ін-т Житомир. обл. ради. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 143 с.

Матеріали конференції висвітлюють питання підготовки магістрів галузі знань „Охорона здоров'я" та результати наукових досліджень здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти під час навчання.

Матеріали подані в авторській редакції.

70. **Лікарські рослини як джерело інсуліну для фармакології** / Петро Петрович Бобонич, Володимир Георгійович Мігляс, Світлана Миколаївна Мігляс, Ганна Василівна Бобонич. – Ужгород : Поліграфцентр "Ліра", 2021. – 32 с. : іл.

У книжці подано основні відомості про лікарські рослини, які містять інулін. Наведено їх ботанічний опис та відсотковий склад інуліну.

Для лікарів, провізорів та фармацевтів.

71. **Лікування бджолами та продуктами бджільництва** / Г. М. Бідзіля, М. І. Бідзіля, Л. М. Бідзіля, Г. В. Бобонич. – Ужгород : Поліграфцентр „Ліра", 2021. – 32 с.

У книзі подано відомості про бджоли, мед та інші продукти бджільництва. Наведено їх властивості, хімічний склад і застосування з лікувальною метою.

Інформацію подано для людей, які прагнуть зміцнити імунітет і поліпшити стан здоров'я за допомогою апітерапії.

72. **Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної студентської конференції „Uzhhorod medical students' conference". 21-23 квіт. 2021 р.** /

М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”, Мед. ф-т, Студент. наук. т-во ; уклад. А. М. Бердар. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла”], 2021. – 124 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Збірник матеріалів XIX Міжнародної науково-практичної конференції з участю студентів та молодих вчених „Uzhhorod medical students’ conference” включає всі наукові роботи молодих науковців, які брали участь у проведенні конференції 21-23 квітня 2021 р. та підтверджує активну роботу науковців-медиків України та країн ближнього зарубіжжя в розвитку медицини та науки на сучасному етапі.

73. **Немеш, Маріанна Іванівна. Особливості центральної гемодинаміки у осіб молодого віку залежно від компонентного складу тіла** : монографія / М. І. Немеш ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла”], 2021. – 124 с.

74. **Немеш, Маріанна Іванівна. Особливості центральної гемодинаміки у осіб молодого віку залежно від компонентного складу тіла** : монографія / М. І. Немеш ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла”], 2021. – 120 с.

У монографії розглядається важливе питання взаємодії показників центральної гемодинаміки та компонентного складу тіла в молодих осіб, в яких вміст жирової маси знаходиться в межах норми або в межах допустимих значень. Підхід вивчення даного питання зі сторони норми, а не патології, дозволяє розширити знання про жирову тканину та її зв’язок з показниками центральної гемодинаміки, а також виділити певні прогностичні рівні показників жирової маси, що негативно впливатимуть на показники скоротливої здатності міокарду. Результати, висвітлені в монографії, можуть бути використані як студентами-медиками в навчальному процесі так і лікарями в практичній роботі.

75. **Орос, Михайло Михайлович. У пошуках невідомої планети, або Псевдоепілепсія** : монографія / М. М. Орос ; М-во освіти і науки України,

Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т”. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла], 2021. – 528 с.

У пропонованій книжці представлені сучасні дані про психогенні неепілептичні напади. Детально описано історію даного питання, сучасні погляди на етіологію, патогенез, діагностику та лікування.

Особливу увагу автор зосереджує на діагностиці психогенних неепілептичних нападів (ПНЕН), подає власні погляди та клінічні випадки, які відкривають розуміння ходу логіки думок лікаря при диференціації ПНЕН, фізіологічних неепілептичних нападів (ФНЕН) та епілептичних нападів (ЕН).

Паралельно автор пропонує читачеві подорож по планетах Сонячної системи. Кожен розділ книги присвячений певній планеті або природнім чи штучним небесним тілам. Подорож читача починається з найближчого небесного тіла Місяця і закінчуєтьтся там, де і відбувся старт – на Землі. Читачі дізнаються про планети Сонячної ситеми та їх особливості. Кожна планета перекликається з певним доменом щодо діагностики та лікування ПНЕН. Детально описано принципи психотерапії, тактика вибору набільш оптимального методу психологічного впливу, окремо виділений розділ для гіпнозу в діагностиці та лікуванні ПНЕН. У книзі наведенні сучасні приципи фармакотерапії даної патології та коморбідних станів.

Видання стане у нагоді лікарям-неврологам, психотерапевтам, психіатрам, лікарям загальної практики, перш за все сімейним лікарям. Книга також буде корисна для медичних психологів, інтернів, аспірантів та студентів медичних вищих навчальних закладів.

76. **Паламарчук, Ольга Сергіївна. Особливості функціонального стану автономної нервової системи під виливом глибокого дихання в режимі біологічного зворотного зв’язку** : монографія / О. С. Паламарчук ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т”. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла”], 2021. – 128 с.

Монографія присвячена вивченню впливу глибокого дихання в режимі біологічного зворотного зв’язку на функціональний стан автономної нервової ситеми здорових осіб за даними варіабельності серцевого ритму із можливістю його використання для корекції автономних дисфункцій.

Представлені у виданні дослідження поглиблюють уявлення про фізіологічні механізми участі автономної нервової системи у процесах адаптації до ментальних стресорів. Крім того, основні наукові результати роботи дозволять запропонувати методи оптимізації розумової діяльності осіб, зайнятих операторською діяльністю на електронно-обчислювальних пристроях.

77. **Петнегазі, Дезидерій. Народне здоров'я на зламі століть** : практ. кроки до його безальтернат. пріоритету / Д. Петнегазі ; упоряд. М. Попович. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 232 с. : іл.

Книга репрезентує погляди, фахову громадянську позицію та роздуми відомого закарпатського хірурга майже з 70-літнім трудовим стажем Д. Петнегазі в контексті українських реалій стану нашої медицини. Автор пропонує покрокове впровадження державного медичного страхування, подає виважений погляд на взаємозалежність державної і приватної медицини, його нотатки змушують задуматися над проблемою втрати поваги до лікарів і довіри до вітчизняної охорони здоров'я в цілому.

Життєвий портрет лікаря від Бога, високоінтелектуальної особистості в книзі багатогранно розкривають інтерв'ю, нариси та розповіді про нього за останні десятиліття.

78. **Професійні компетентності фахівців фізичної терапії та ерготерапії: інноваційні підходи** : матеріали II наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Ужгород, 21-22 жовт. 2021 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород нац. ун-т", КНП „Центр спорт. медицини, санології та фізич. реабілітації Закарпат. обл. ради". – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], 2021. – 108 с.

У збірнику праць висвітлюються питання наукових досліджень фахівців у галузі фізичної терапії, ерготерапії, фізичного виховання, сучасні підходи до практичної і теоретичної підготовки фахівців фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту, роль і місце фізичного терапевта та егротерапевта в комплексному наданні медичних послуг, науково-методичні основи здоров'я людини, проблеми формування здорового способу життя, інклюзивно-освітні технології та оздоровчі підходи до навчання дітей з особливими потребами.

79. **Різак, Галина Вікторіївна. Конспект лекцій з фармацевтичної хімії** : для студентів IV курсу мед. ф-ту спец. „Фармація”. Ч. 1 / Г. В. Різак. – Ужгород : ФОП Сабов А. С., 2021. – 126 с.

У конспекті лекцій з навчальної дисципліни „Фармацевтична хімія” галузі знань 22 „Охорона здоров’я” за спеціальністю 226 „Фармація” представлені теми, що передбачені до вивчення робочою навчальною програмою дисципліни для студентів IV курсу в сьомому семестрі.

Для студентів медичного факультету спеціальності „Фармація”.

80. **Сучасні аспекти збереження здоров’я людини** : зб. праць XIV Міжнар. міждисциплінар. наук.-практ. конф. (16-17 квіт. 2021 р.) / ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т”, НДІ фітотерапії, Каф. ф-ту терапії [та ін.] ; за ред. проф. Т. М. Ганича. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла”], 2021. – 260 с.

Збірник праць конференції охоплює актуальні науково-пратичні матеріали про підтримання здоров’я людини в сучасних умовах, зокрема: оздоровлення населення природними засобами, у т. ч. лікувальними травами, забезпечення адекватного харчування, якісної питної та мінеральної води, подолання йододефіциту, використання сучасних агротехнологій для збереження і збагачення біорізноманіття природи, актуальні питання лікування поєднаної патології.

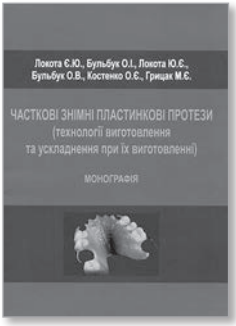

81. **Часткові знімні пластинкові протези** : (технології виготовлення та ускладнення при їх виготовленні) : монографія / Є. Ю. Локота, О. І. Бульбук, Ю. Є. Локота, О. В. Бульбук, О. Є. Костенко, М. Є. Грицак ; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород : Вид-во УжНУ „Говерла”, 2021. – 112 с.

У монографії розглянуто питання ортопедичних методів лікування часткових дефектів зубних рядів за допомогою часткових знімних пластинкових протезів. Наведено технології і послідовність етапів виготовлення часткових знімних пластинкових протезів та ускладнення, що пов’язані із використанням часткових знімних пластинкових протезів

Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів, лікарів-інтернів і практичних лікарів-стоматологів-ортопедів.

82. **General surgery in questions and answers** : You will get these questions on the exam, during rounds in clinics, at patients' bedside / S. S. Filip, O. O. Boldizhar, Yu. P. Skrypinets, I. I. Pushkash. – Uzhhorod : RIK-U, 2021. – 244 s. – Текст англ. мовою.

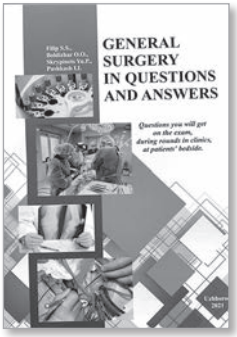

Цей підручник містить 24 розділи, що узагальнюють тестові завдання (запитання), що охоплюють зміст основних тем, передбачених програмою загальної хірургії з доглядом за пацієнтами Міністерства охорони здоров'я України. Ці запитання (тести) імітують ситуації, які повністю відтворюють основний зміст теми і з якими практик може зіткнутися в реальному житті. На кожне питання сформульовано короткі та конкретні відповіді. Запитання (тести) та відповіді на них подаються у неформальній презентації і покликані зробити текст не лише стислим, але й легким для засвоєння.

Підручник розроблено для студентів медичних університетів III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, хірургів та сімейних лікарів.

62 МАШИНОБУДУВАННЯ. ТЕХНІКА ЗАГАЛОМ

Гірнича справа

83. **Соляний шлях** = **Salt Road** / М. Жиленко = M. Zhylenko, В. Мойжес = V. Moizhes, І. Прохненко = I. Prohnenko, М. Р. Драбанц = M. R. Drabancz. – Ужгород : Поліграфцентр „Ліра”, 2021. – 96 с. : іл. – Текст укр., англ. мовами.

84. **Salt Road = Só Út** / M. Zhylenko, V. Moizhes, I. Prohnenko, M.R. Drabancz. – Uzhhorod : Lira, 2021. – 96 p. : il. – Текст англ., угор. мовами.

Матеріали пропонованого видання зібрані та систематизовані колективом вчених України та Угорщини в рамках міжнародного проекту HUSKROUA/1702/3.1 /0091 „Відновлення туристичної привабливості історичного «Соляного шляху»”, Програми ТКС ЄІС Угорщина–Словаччина–Румунія–України 2014–2020, що співфінансується ЄС. У публікації розглянуті основні етапи історії видобування солі в Мараморощі, проаналізована регіональна специфіка транспортування, правового регулювання видобування та розподілу, а також окреслені основні напрямки реалізації одного з найбільш цінних мінералів Карпатського басейну. Книгу робить яскравішою багатий ілюстративний матеріал. Окремий інформаційний блок про важливі історичні постаті та пам’ятки архітектури на Соляному шляху динамічно доповнює тематично-структурну лінію публікації.

Видання розраховане на широке коло читачів: туристів, краєзнавців, містить цінну інформацію для викладачів вишів та загальноосвітніх шкіл, студентів, школярів та всіх зацікавлених.

63 СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА СУМІЖНІ НАУКИ. ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО, ЗЕМЛЕРОБСТВО, ТВАРИННИЦТВО. ПОЛЮВАННЯ. МИСЛИВСТВО. РИБАЛЬСТВО

85. **Нові технології в геодезії, землевпорядкуванні та природокористуванні** : матеріали X міжнар. наук.-практ. конф. (28-30 жовт. 2021 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т”, Захід. геодез. т-во УТГК [та ін] ; редкол. : І. Калинич [та ін.]. – Ужгород : [Вид-во УжНУ „Говерла”], 2021. – 196 с. : іл.

У збірнику матеріалів конференції представлені роботи, які відображають загальнотеоретичні, методологічні, практичні проблеми та результати досліджень у галузі вивчення земної рефракції, рухів земної поверхні, вищої геодезії, інженерної геодезії, картографії, аерофотогеодезії, фотограмметрії, геоінформатики, кадастру, правових відносин у галузі землекористування, лісівництва, заповідної справи та раціонального природокористування.

Рекомендується для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та широкого кола громадськості.

86. **A Nagydobronyi Rózsakert** : (fajtabemutató) = **Великодоброньський розарій** : (кат. сортів троянд) / Zoltán Kopor = Золтан Копор, Gábor Vass = Габор Ваш, István Kolozsvári = Степан Коложварі, Erzsébet Kohut = Ержебет Когут ; A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Fodor István Természettudományi Kutatóközpontjának, valamint a Biológia és Kémia Tanszékének oktatási segédlete = Навч. посіб. Наук.-дослід. центру ім. Іштвана Фодора і каф. біології та хімії Закарпат. угор. ін-ту ім. Ференца Ракоці II ; szerk. I. Kolozsvári = ред. С. Коложварі. – Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці II ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 80 о. : іl. – Текст угор. мовою.

У виданні наведено систематизовані відомості для ідентифікації культурних сортів троянд студентами

спеціальностей біологія та садівнича інженерія, а також для садівників-любителів. Каталог (в ілюстрованій формі) представляє колекцію сортів троянд розарію Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, розташованої у с. Велика Добронь, та її основні характеристики.

64 ДОМОВЕДЕННЯ. ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО. КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. СЛУЖБА ПОБУТУ

87. **Бобонич, Ганна. Закарпатська популярна кухня** / Г. Бобонич ; упоряд. П. Бобонич. – [Ужгород] : Карпат. вежа, 2021. – 60 с.

У книзі зібрано рецепти перших та других страв, салатів та випічки закарпатської популярної кухні. Основою її є рецепти угорської кухні – найпоширенішої на Закарпатті. Закарпатці, в основному, запозичили рецепти від угорців, які живуть в низинних районах.

Використовуючи рецепти, можна самостійно приготувати будь-яку угорську страву на 4-5 персон.

7 МИСТЕЦТВО. ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО. ІГРИ. СПОРТ

Живопис

88. **Климкович, Владимир. Владимир Климкович** [Образотворчий матеріал] : живопись / В. Климкович. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 110 с. : іл. – Текст рос. мовою.

Альбом живописних робіт, виконаних ужгородцем В. Климковичем в складному жанрі європейського живопису ведута.

Ведута – документально точний архітектурний пейзаж, безсумнівно знайде захоплених шанувальників його майстерності. Адже в кожному сюжеті (чи стосується він Ужгорода або інших міст Західної Європи) – наша історія і наше життя, наші почуття, наша пам'ять, світла радість і певна ностальгія, втілені художником на полотні.

89. **Микита, Володимир. Володимир Микита. Сучасне** [Образотворчий матеріал] : [альбом] / В. Микита ; вступ. ст. О. Федорука. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 64 с. : іл.

Видання вміщує 70 робіт В. Микити і знайомить з новими творами художника, класика Закарпатської школи живопису. За понад сімдесят років творчої діяльності митець створив полотна, які складають своєрідний літопис Закарпаття у мистецтві. Головні теми творчості художника – розкриття внутрішнього світу людини, краса і велич карпатського ландшафту, езотерика селянської праці, хибні цінності глобалістської цивілізації.

90. **Приймич, Леся. Леся Приймич** [Образотворчий матеріал] : живопис : [альбом] / Л. Приймич ; передм. М. Сирохмана. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 78 с. : іл.

Закарпатську мисткиню Л. Приймич захоплює і тішить навколишній світ, буяння природи, потужність і

розмаїття живого. Її світлі і теплі, оптимістичні і символічні полотна несуть людям радість, бентежать їхні серця і пробуджують найкращі людські якості.

91. **Художники Закарпаття** [Образотворчий матеріал] : [альбом] : [до 75-річчя Закарпат. орг. Нац. спілки художників України] / Закарпат. облдержадмін., Закарпат. орг. Нац. спілки художників України [та ін.] ; ідея, упоряд., вступ. ст. Б. І. Кузьми ; вступ. ст. О. Приходько ; вступ. ст. Г. Рижової. – Ужгород : Карпати, 2021. – 216 с. : іл.

Альбом представляє широкому загалу шанувальників образотворчого мистецтва творчий доробок усіх тих художників Закарпаття, які упродовж 75 літ народжували, утверджували і гідно представляли Україні і світові нетлінні традиції, глибинні джерела духовних скарбниць Срібної Землі, об'єднані життєстверджуючим прагненням бути гідними представниками талановитого народу.

Музика

92. **Мартон, Іштван. Карпатська рапсодія** [Ноти] : партитура для хору, оркестру та солістів / І. Мартон ; на слова Ю. Шкробинця ; упоряд. та передм. Н. Петій-Потапчук ; вступ. слово Т. Росул ; нот. графіка М. Рибалка. – Ужгород : [РІК-У], 2021. – 120 с. : іл. – (Бібліотека „Закарпатського народного хору").

Кантата „Карпатська рапсодія" для хору, солістів та оркестру – один із кращих творів видатного закарпатського композитора І. Мартона, написаний ним у співпраці з поетом Ю. Шкробинцем у 1988 р. спеціально для Закарпатського народного хору. Твір є мистецькою посвятою одному з корифеїв закарпатського живопису, народному художнику України Федору Манайлу. Кантата складається з чотирьох контрастних частин. Жанр кантати – лірико-філософський.

У 1991 р. Закарпатський народний хор з успіхом виконав „Карпатську рапсодію", про що свідчить запис з концерту на місцевому телебаченні. Твір поновлено в репертуарі колективу в 2010 р. з нагоди 90-річчя від дня народження Ф. Манайла. Але досі партитура кантати,

як і більшість творів корифея закарпатської композиторської школи, не була опублікована й зберігалася у вигляді рукопису в бібліотеці колективу.

Виданням цієї книги Заслужений академічний Закарпатський народний хор починає знайомити найширше коло поціновувачів високого музичного мистецтва з перлинами хорової спадщини І. Мартона.

93. **Музика Срібної Землі** [Ноти] : вокал. і хорові твори. Т. 2 / упоряд., передм. В. Теличко. – Ужгород : Карпати, 2021. – 264 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Багатотомна нотна антологія «Музика Срібної Землі» вперше в історії Закарпаття презентує музикантам України та зарубіжжя кращі твори композиторів двох століть – К. Матезонського, Й. Бокшая, Е. Талапковича, З. Лендєла, Д. Задора, М. Кречка, М. Попенка, І. Мартона, Е. Кобулея, В. Гайдука, В. Волонтира, В. Теличка, В. Янцо, Р. Меденці.

У другому томі представлені кращі вокальні та хорові твори Д. Задора, І. Мартона, Е. Кобулей, В. Гайдука, В. Волонтира, В. Теличка, Р. Меденці.

Qr-коди дозволяють читачам почути професійні записи виконання окремих творів вказаного композитора.

94. **Мулеса, Василь Васильович. Калинове намисто. Зарічово, ти моя пісне** / В. В. Мулеса ; передм. І. Хланти. – Ужгород : Патент, 2021. – 136 с. + ноти.

Пісня... Ніжний крик душі, незбагненна радість буття, солодкий біль серця... Страждання, звитяга, біль втрат й неповторна мить зустрічі з невідворотним.

Щастя – все сплелося в одне калинове намисто, зв'язане з пам'яті минувшини й сьогодення. З піснею Людина народжується, пісня виряджає Людину у Вічність, коли вона стає перед Богом, аби сказати Йому всю Правду...

Ось про що ця книжка. Тут тільки пісні. Авторські й народні, пісні лемків-українців.

95. **Пісні українців Кубані** / КЗ „Обл. орг.-метод. центр культури" Закарпат. обл. ради, Закарпат. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України ; запис текстів

і мелодій, упоряд., підгот. текстів, вступ, ст., прим., слов. та алф. покажч. І. Хланти. – Ужгород : Патент, 2021. – 456 с.

До збірника відібрано із записаних у 1995 р. найпопулярніші, найкращі за змістом і художньою вартістю пісенні твори українців Кубані Російської Федерації. Збірник є спробою привернути увагу українського читача до своєї культурної спадщини, що нині перебуває за межами України, щоб кожен українець відчув себе часткою цілого народу, частиною загального європейського простору.

Цей збірник стане у пригоді музикознавцям, працівникам культури, учасникам художніх мистецьких колективів, учителям, учням та широким колам шанувальників народнопоетичної творчості.

Театр

96. **Зайцев, Олег. Театрально-декораційне мистецтво Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв 1946–2021 роки** : (до 75-річчя заснування театру) / О. Зайцев, Емма Зайцева. – Ужгород : АУДОР-ШАРК, 2021. – 246 с. : іл.

У книзі на основі історико-архівних джерел розглядається театрально-декораційне мистецтво Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв 1946–2021 років.

Книга призначена для фахівців театрального мистецтва, культурологів, студентів та викладачів театральних навчальних закладів, а також для усіх, хто цікавиться театральним мистецтвом Закарпаття.

Хореографія

97. **Іван Пастеляк: життєвий і творчий шлях хореографа** / упоряд. та передм. М. Митровки. – Ужгород : Ґражда ; ІК „Красне Поле”, 2021. – 240 с. : іл.

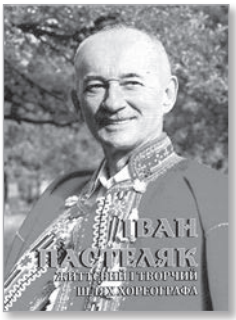

Іван Іванович Пастеляк (15.05.1950–29.11.2018) належав до славної когорти талановитих митців, чия багато-

гранна творча діяльність істотно збагатила культуру та мистецтво Закарпаття, сягнула далеко за його межі. Усе свідоме життя присвятив популяризації народної творчості, мовою танцю та музики відтворював історію, духовний колорит своєї правітчизни, виховав цілу плеяду молодих танцюристів, хореографів, балетмейстерів.

До видання увійшли дослідження, статті, спогади, інтерв'ю, газетні публікації, фотоілюстрації, присвячені життю й діяльності І. Пастеляка, творчим колективам, які постали й утвердилися в нашому культурному просторі з його ініціативи та його зусиллями.

8 МОВА. МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Лінгвістика. Мовознавство. Мови

98. **Барань, Єлизавета. Hungaro-Ucrainica. Угорсько-українські зв'язки: мовна інтерференція і мовознавчі контакти** : монографія / Є. Барань. – Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 312 с.

У монографії висвітлено питання угорсько-українських зв'язків, а саме: мовної інтерференції і мовознавчих контактів, зокрема етимології гунгаризмів, поширених у західноукраїнських говорах, пам'ятках староукраїнської мови, лексикографічних працях, творах художньої літератури, охарактеризовано історію українського мовознавства в Угорщині, подано бібліографію праць з українського мовознавства окремих авторів, проаналізовано українсько-угорські та угорсько-українські словники. Дослідження такого роду виконане в угорському та українському мовознавстві вперше.

Для мовознавців – науковців, викладачів, студентів, а також для широкого кола філологів.

99. **Венжинович, Наталія. Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень** : навч.-метод. посіб. до спецкурсу для студентів філолог. ф-ту / Н. Венжинович ; ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-ту", Філог. ф-т, Каф. укр. мови. – 2-ге вид., доповн. і перероб. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 292 с.

Посібник призначений передусім для студентів 3 курсу українського відділення філологічного факультету. Мета видання – допомогти студентам здобути і систематизувати знання у галузі новітньої парадигми мовознавчих досліджень. Огляд вузлових питань, словник найуживаніших термінів та докладний список наукової літератури стануть також у нагоді студентам при написанні курсових, бакалаврських, дипломних та магістерських робіт відповідної проблематики.

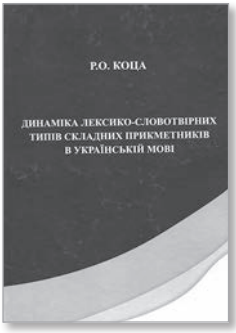

100. **Коца, Руслана Олександрівна. Динаміка лексико-словотвірних типів складних прикметників в українській мові** / Р. О. Коца ; Нац. акад. наук України, Ін-т укр. мови. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 594 с.

У монографії досліджено процес становлення та розвитку основних лексико-словотвірних типів складних прикметників в українській мові від праслов'янської доби до сучасності.

Для мовознавців, учителів, студентів філологічних факультетів.

101. **Мадяр, Ольга. Категория рода имен существительных в славянских языках** : (контрастив. взгляд на проблематику) / О. Мадяр. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 196 с. – Текст рос. мовою.

Монографія є спробою комплексного дослідження категорії роду іменників у словацькій мові шляхом зіставлення з українською (у контексті інших слов'янських мов) на підставі даних лексикографічних джерел. Специфіка категорії роду словацьких та українських іменників визначається в процесі граматичної адаптації лексем, запозичених із мов, у яких категорія роду взагалі відсутня (угорська, англійська), складається з двох грамем (французька, італійська) або ж має тричленну структуру (латинська, грецька). У праці також досліджено категорію роду іменників як зону словацько-української інтерференції.

Для філологів-славістів, викладачів, аспірантів, студентів, перекладачів та тих, хто цікавиться вивченням словацької мови.

102. **Magyar-ukrán nyelvészeti szakszótár = Угорсько-український словник лінгвістичних термінів** / összeállította és szerk. : V. Gazdag = уклад. і ред. В. Газдаг. – Берегове = Beregszász : II. RF KMF = ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ ; Ужгород = Ungvár : RIK-U = РІК-У, 2021. – 184 о. – Текст угор., укр. мовами.

Угорсько-український словник лінгвістичних термінів охоплює найважливіші мовознавчі терміни угорською та їх відповідники українською мовою.

Для учнів середніх шкіл з угорською мовою навчання, студентів вищих навчальних закладів освіти та абітурієнтів.

103. **Альманах днешньої русинської літератури** / Закарпатськоє обласноє научно-культурологичноє общество им. Александра Духновича, Русинськый культурологічный клуб ; ред., вступ. слово Ю. Шиповича. – [Мукачево : Карпат. вежа], 2021. – 120 с. : іл. – Текст русин. мовою.

Альманах представляє здобутки русинської літератури Закарпаття. Представлено не лише прозові та поетичні твори 27 авторів, а й короткі біографічні довідки про них.

104. **Білогура, Олександр. Метелики в тумані** : зб. філософ. фентезі / О. Білогура. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 124 с.

Чи готові Ви піти слідом за чорним метеликом в обійми густого туману? Туман – то є межа між перехрестям низки світів, наповнених своїми богами, демонами та простими людьми, які стали невільними фігурами чиєїсь масштабної гри... Почуйте музику мерця, доторкніться до ганчірних крил янгола, відчуйте тепле світло загадкових ерциній, побачте того, хто чатує кордони між світами живих та спочилих. Але, прошу, остерігайтесь кокетливих богинь та не чіпайте русалчиних гребінців... Не забувайте своїх близьких. Та тримайте в голові думку – за межами туману світ не поділяється на чорне і біле, кожен сам малює відтінки свого буття. Тож спитаю ще раз, Ви готові зробити крок в білу пітьму?

105. **Біляк, Степан Томович. Лікарня. Сторінки із незабутнього** / С. Біляк ; передм. С. Федаки. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 384 с. : іл.

Автор книги – С. Біляк, відомий хірург-уролог, упродовж більше пів століття стоїть на сторожі людського життя. Разом із тим знаходить час і можливості для громадсько-культурної, духовної діяльності, літературної творчості. Він – автор поетичних збірок „Проліски рвуться увись” (2014), „У полоні сьогодення” (2016).

До його нової книжки увійшли спогади із незабутнього – прожитого і пережитого. Автор ділиться роздумами про покликання лікаря, про ті складні випробування, які довелося йому долати і, з Божої ласки, подолати у цьому неспокійному світі.

Запропоновані автором сторінки із незабутнього пройняті щирою любов'ю і повагою до людей родинного вогнища, отчого краю, України.

106. **Габорець, Василь. Верховинські краєвиди** : поезії / В. Габорець. – Ужгород : Ґражда, 2021. – 160 с. : іл.

Автор книжки В. Габорець уже відомий читацькій публіці своїми попередніми виданнями – збірками поезій, публіцистичних і культурологічних статей, піснями, написаними у співавторстві із закарпатськими композиторами.

У пропонованій читачеві книжці вміщено нові поетичні твори (на початку книжки).

Ця поетична книжка В. Габорця присвячена рідному краєві, злободенним проблемам сучасної України, світлій пам'яті дружини Маргарити, величній суті родинного життя, а також вшануванню набутку видатних культурних діячів.

107. **Гренко, Галина. Без права на щастя**. Ч. 1 / Г. Гренко. – Ужгород : [РІК-У], 2021. – 244 с.

Роман „Без права на щастя" (перша частина) – це своєрідна оповідь про життя невеличкого українського села, в якій зібрані різні невеликі за обсягом історії. Головний герой роману – куркульська сім'я. Нелегкий шлях доведеться пройти їй під час складних соціальних перетворень, на які були багаті ті історичні часи – від Першої світової війни, окупації і до наших днів. Але всі ці історії об'єднує одна ідея, якою жило українське село, – це знищення комуністами невеличкої сім'ї, яка живе своїм життям: матір виселяють, дитина залишається на чужих людей. Це історична правда про життя, яким жило українське село в ті часи. Репресії, голодомор, колективізація, – і неймовірні, трагічні підлаштування для того, щоб вижити. Протягом усього життя головні герої намагаються знайти межу між гріхом і чистотою, творячи добро, щоб було над нами чисте небо.

108. **Гренко, Галина. Без права на щастя**. Ч. 2 / Г. Гренко. – Ужгород : [РІК-У], 2021. – 548 с.

У другому томі книжки розповідається про перші дні війни, які для Бердичева обернулися окупацією, неймовірно трагічні історії в роки, заповнені страшними злодіяннями фашистських нелюдів, в яких нашим

героям довелося виживати. В ці роки Україна зазнала жахливих втрат, про які ми не маємо права забувати, а наші герої пережили важкі випробування, якими вела їх доля. На них чекала величезна кількість пригод і ситуації, у яких людина, здавалося, просто не в силах вижити. Але у долі були свої наміри, і вона подарувала їм життя, а Тамару привела на Закарпаття.

Наш моральний обов'язок – зрозуміти той час окупації, поламані долі мільйонів людей, схилити в пошані голови перед тими, хто недолюбив, недожив, недомріяв, і помолитися за невинно загублені мільйони душ. Маємо пам'ятати, що безчинства діялися не лише з боку фашистських нелюдів, – були голодомори, єжовські розстріли, сталінські репресії, ГУЛАГ... На обкладинці картина, яку авторка написала під кінець минулого століття, на ній символи свастики і зірки на одному рівні, бо вони однакові за своєю вбивчою суттю та мільйонами невинно загублених душ. У романі багато цікавих епізодів, з часів лихоліття, багато сторінок присвячено високим злетам людського духу, коханню та неймовірним вибрикам лихої долі, в яких герої намагаються найти відповіді на непрості питання про те, де пролягає межа між гріхом і чистотою, правдою і брехнею.

109. **Густі, Василь Петрович. Вибране** : поезія, драматургія, мініатюри, вірші для дітей, гумор і сатира / В. П. Густі ; передм. О. С. Ігнатович. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 432 с.

Із досить обсяжного різножанрового творчого доробку письменника „Вибране" склали ліричні, драматичні твори, поетичні мініатюри, гумор та сатира, які ввійшли до його збірок, виданих з 1977 до 2019 року. Із періодичних видань у „Вибраному" вміщені тільки вірші для дітей.

Неохопленими зостаються поезії, опубліковані у різних вітчизняних і зарубіжних часописах, які вийшли українською мовою, прозові твори із книг „Пляшка бургундського", „Молитва грішника", публіцистично-мемуарних – „Кого я знав, кого люблю", „Не все змивають хвилі часу", „Вклонюся колосу й зернині", а також ще не видані вірші раннього періоду творчості і нові поезії письменника.

У „Вибраному", наче в кардіограмі, простежуються пульс часу, биття серця непростої доби кінця XX – початку XXI століття.

110. **Ґардоні, Ґейза. Зірки Егера** : іст.-пригод. роман / Ґ. Ґардоні ; пер. з угор. : І. Мегела, І. Петровцій. – Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 512 с. – (Наша спадщина. Книга 1).

Серію „Наша спадщина" було започатковано Закарпатським угорським інститутом ім. Ференца Ракоці ІІ у 2020 р. з метою підтримки культури закарпатських угорців та її популяризації серед українців. До серії ввійдуть видання пов'язані з історією, науковим та культурним життям Закарпаття, як ті, що вже раніше видавалися, так і ті, що існували лише в рукописах. Книги видаватимуться угорською й українською мовами. Історично-пригодницький роман угорського письменника Ґ. Ґардоні „Зірки Егера", що став першим у заснованій серії, є перевиданням книги, що побачила світ у 1987 р. в Києві в українському перекладі професора Івана Мегели та Івана Петровція. Дія роману відбувається в XVI столітті. Автор розповідає про героїчну оборону Егерської фортеці, яку захищала жменька хоробрих лицарів від 120-тисячного турецького війська.

111. **Ґотьє, Теофіль. Фантастичні оповідання** : вибр. твори / Т. Ґотьє ; пер. з фр., упоряд., переднє слово, прим. В. П. Мотрука. – Ужгород : Патент, 2021. – 136 с.

Фантастично-містичні оповідання Теофіля Ґотьє – яскраві сюжетні оповіді з незвичайним розвитком подій і несподіваною розв'язкою. Автор майстерно використовує традиційні теми жанру: занепокоєння, тривогу, спричинену нічними жахіттями, загадкові, немислимі в реальному житті речі й події.

Книжка ця для тих, хто полюбляє літературу, що вчить мислити неупереджено й парадоксально, вільно й розкуто, прагнучи самовдосконалення.

112. **Данко, Йосиф. Із стежок життя** : в'язанка вибр. споминів / Й. Данко ; Закарпат. крайове культур.-освіт. т-во „Просвіта". – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 96 с.

Українська мемуаристика збагатилася споминами вченого, бібліографа, громадсько-політичного, культурного діяча і благодійника, уродженця Закарпаття д-ра Й. Данка.

В'язанка коротких, але цікавих, колоритних і повчальних епізодів з життя і діяльності автора охоплює

період від його юності, Другої світової війни, повоєнного десятиріччя – до довголітньої праці з середини 50-х років XX ст. по нинішній день у США. Вона відтворює знакові події суспільного життя українців у різних країнах світу та зустрічі, спілкування і співпрацю автора з багатьма людьми, у тому числі – визначними особистостями.

113. **Доктор Домініка. Доміні. Тіні минулих днів** : роман. Ч. 2 / Доктор Домініка. – Ужгород : Поліграфцентр „Ліра”, 2021. – 552 с.

Вона мала продовжити. Мала розповісти власну історію, однак чомусь робити це ставало дедалі важче.

Оточена шелестливим колоссям, поміж якого згубилось останнє проміння сонця, з одного боку осяяна м’яким золотавим світінням, з іншого – охоплена сріблястим контуром зоряного блиску, пригадуючи ті далекі дні, проведені серед лісу після втечі, дівчина попри все відчувала, як шкірою невблаганно шириться озноб, а щось, здається, давно поховане глибоко всередині нутра, починає болісно тремтіти спогадами про пережите тоді.

...Біле полум’я поміж пальців. Гарячі краплі червоного на тендітних долоньках і наляканий крик серед суцільної тиші. Власні обтягнуті тонкою шкірою кістки, невідступний холод кожної миті і невсипущий страх того, що їх все ж спіймають. Втеча разом із Селлі та Зулею і той час, коли вони, хоч і недовго, але були майже вільними...

Дівчина тихо видихнула, втупившись у далину. Навколо неї панувало умиротворення світу в час сутінок, а вона тим часом поринала все глибше у в’язкий неспокій власних спогадів.

Адже дівчина мала згадати.

Вона повинна згадати, поки не стало запізно.

114. **Долгош, Іван. Синевир** : роман / І. Долгош. – Ужгород : Ґражда ; Іст. клуб „Красне Поле”, 2021. – 282 с.

У 1968 р. у видавництві „Карпати” вийшов роман І. Долгоша „Синевир”. Вийшов у рік вбивства Роберта Кеннеді й Нельсона Мандели, у рік загибелі Юрія Гагаріна і розправи над „студентською революцією” в Парижі, у рік правління Леоніда Брежнєва, який прийняв рішення про придушення „Празької весни”, і Пе-

тра Шелеста, за якого на Хрещатику здійснив акт самоспалення учасник українського руху опору в СРСР, воїн УПА Василь Макух. Через територію Закарпаття йшли війська, закарпатців забирали у військо і направляли у Чехословаччину. Це було складно морально, емоційно напружено і по-людськи страшно.

Дивує у цій ситуації те, що виснажений постійними „доопрацюваннями тексту до друку" після „доброзичливих" рецензій (доводилося їх робити „правильними ідеологічно"), далеко до незалежності, І. Долгош, маючи поважний досвід у написанні політичного епосу, наполегливо працює над об'ємним полотном „Заплакала Тиса кров'ю", дилогією, яку склали „Гуцульська республіка" і „Карпатська Україна", apriori розуміючи, що у такому варіанті він його навряд чи коли надрукує. А ще письменник відчуває потребу доопрацювати-дописати-виправити вже друковані твори, зокрема роман „Синевир".

Саме за відредагованим, краяним-перекраяним І. Долгошем примірником і йде до читача це видання.

115. **Дочинець**, **Мирослав. Діти папороті** : роман / М. Дочинець. – Мукачево : Карпат. вежа, 2021. – 328 с.

Ця книга – про жало війни в серці, про любов і кохання, про муки і радість творчості та служіння науці, про Дім, у якому живе душа, про мову птахів, про дикі черешні, прадавні, як світ, трави і вино першого тиску... Про те, що в житті рано чи пізно, навіть досить пізно – щось відбувається вперше. І після того ти ніколи вже не будеш колишнім.

116. **Дочинець, Мирослав. Різнотрав'я** : гербарій саду життя / М. Дочинець. – Мукачево : Карпат. вежа, 2021. – 333 с.

Наше життя – це постійне збирання. Від грибів у лісі – до скарбів істини у хащах світового хаосу. Збирання крихт емоцій і вражень, думок і суджень, кохання і любові, спогадів і сподівань, слів і тиші, мрій і снів. Збирання себе в цілісність. Невтомне, приховане, жадібне прагнення Цілости, яке ми підміняємо словесними химерами на кшталт – щастя, доля, настрій, успіх.

Ми вічні і невтомні збирачі, тому що справжня цілісність життя – прихована.

І це письмо – теж різновид збирання.

117. **Дочинець, Мирослав. Сонце на крисані** / М. Дочинець. – Мукачево : Карпат. вежа, 2021. – 216 с.

Риси нашого національного обличчя, нашої ментальності, колективного інтелекту найкраще просвічують через народні приповідки, приказки, прислів'я. Особливо виразний, різьблений профіль у тих, що зродилися, стали на крило в Карпатах, у Підкарпатті, згодом названого – Закарпаттям. Скільки в цих приповідках розважливості, кмітливості, гострої збитошності, азарту, легкості й глибини думки, лукавства, дотепності й іскрометного гумору, що зблискує, як діамант із попелу! А скільки в них музики – світлої, чистої, простої! Музики в словах, у смислах, образах.

Письменник, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка Мирослав Дочинець любовно збирав їх ціле життя. Скарби мудрості Срібної землі склали цю збірку.

118. **Дощ, Мороз і Вітер** : казка / керівниця проекту та упоряд. Л. Шувалова ; упоряд. та адаптація тексту О. Гавроша ; іл. О. Гаркуші. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 20 с. : іл. – (Казки Закарпаття. Легка мова).

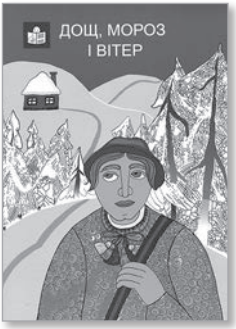

Казка „Дощ, Мороз і Вітер" – одна з п'яти книжок у форматі легкого читання, які видані у межах проєкту „Інклюзивне літературно-художнє видання „Казки Закарпаття. Легка мова".

Тексти і малюнки до видання створювалися за участі людей з інтелектуальними порушеннями.

119. **Дроботя, Алиса. Италия: десять забытых убийц** / А. Дроботя. – Ужгород : Патент, 2021. – 88 с. : іл. – Текст рос. мовою.

Історії описані в цій книзі, основані на реальних фактах і подіях. У цій книзі викладені виключно достовірні факти, події, їх учасники і правдиво описані трагічні фінали більшості фігурантів кримінальних справ, які росслідувалися.

Події охоплюють період кінця XIX ст. та XX ст., тобто зовсім недавнього минулого.

120. **Дурунда, Андрій. Дзвін і скальпель** : худож.-док. повість. Фотолітопис. Розповіді людей / А. Дурунда, – Ужгород : Ґражда, 2021. – 208 с. – (Роде наш красний).

Книжка розповідає про Дмитра Криванича – сина „ворога народу”, який мужньо переборюючи всі труднощі, які ставила система, поступив у медінститут й відмінно закінчив його, став висококласним хірургом, кандидатом медичних наук, доцентом Ужгородського національного університету, головним хірургом області, заслуженим лікарем України...

121. **Завадяк, Иван. Выпровбалованя любовльôв** : повысти / И. Завадяк. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 272. – Текст русин. мовою.

Нова книга автора роману в оповіданнях „Бризги спогадів з дитинства” продовжує літературний опис юнацького періоду його життєвого шляху. Цього разу автор обрав форму повісті – найбільш поширеної для відображення у літературі перипетій, пов’язаних із багатоликим почуттям кохання і зради, котрі часто йдуть поруч одне біля другого. Відносини персонажів повістей відбуваються на тлі соціально-економічних і політичних подій, що сталися у другій половині двадцятого століття.

122. **Зоря Шевченка над Карпатами** : збірник : поезія / упоряд. : В. П. Густі, О. С. Ігнатович ; передм. В. Густі. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 208 с. : іл.

До збірника, ініційованого учасниками Міжнародних літературних фестивалів „Карпатська ватра”, що відбулися на Закарпатті (2008–2018 рр.), увійшли твори українських поетів Карпатського регіону попередніх поколінь і тих, які тепер живуть у Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Чернівецькій областях України, у прикордонних регіонах Словаччини, Польщі, Угорщини, Румунії. На ці землі слово Шевченка прийшло тяжкими дорогами, щоб проростити у душах людей вірою, надією, любов’ю до України. Воно надавало снаги у боротьбі за національне визволення, пробудження національної свідомості, утвердження українського національного духу в думці, слові й ділі грядущих поколінь.

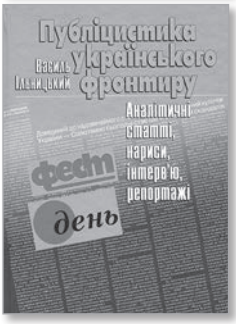

123. **Ільницький, Василь Іванович. Публіцистика українського фронтиру** : аналіт. ст., нариси, інтерв’ю, репортажі / В. І. Ільницький. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 632 с. : іл.

Публіцистичну збірку заслуженого журналіста України В. Ільницького складають аналітичні статті,

нариси, інтерв'ю та репортажі громадсько-політичної, транскордонної, історико-краєзнавчої, духовної та культурно-мистецької тематики, написані ним для всеукраїнського часопису „День" та закарпатського тижневика „Срібна земля ФЕСТ" упродовж 2005–2020 рр., і є своєрідним суспільним зрізом багатогранного життя громади Закарпаття у XXI столітті.

124. **Калюжний, Нікіта. Вогники** / Н. Калюжний. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 117 с.

Життя – дивна штука: однієї миті воно робить тебе найщасливішою людиною у світі, а потім починає вимагати за це плату. І часом ціна є занадто великою, але завжди є вибір. Софія, Максим, Юрій та Роман, як і всі люди, свідомо чи несвідомо роблять його щодня. Як змінюватиметься життя підлітків після кожного вибору? Що стоятиме на кону? Чи зможуть вони лишитися разом, попри всі труднощі та негаразди? І чи стане їм сили не здатися на шляху до омріяного щастя?

125. **Керекеш, Юрій Юрійович. Вибрані твори. Парубкова дочка** / Ю. Керекеш ; упоряд. : О. Новікова, О. Гаврош ; передм. О. Гавроша. – Ужгород : Карпати, 2021. – 432 с. : іл.

Збірник вибраних творів українського письменника Юрія Керекеша (1921–2007), підготовлений з нагоди 100-річчя від дня народження, представляє широкому читачу не тільки кращі оповідання та повість знаного майстра слова, але і його драму „Медові дні Василини", а також розгорнуту автобіографію з 1974 р., публіцистику і ювілейні роздуми письменників-побратимів про самобутнього прозаїка.

На думку упорядників, цими „Вибраними творами" пізнання творчого світу Ю. Керекеша новими поколіннями не завершується, адже попереду нас чекає публікація широкого листування і щоденникові записи різних років одного із найколоритніших майстрів малої прози Закарпаття.

126. **Козлов, Вулкан Миколайович. Аквілон** / В. М. Козлов ; уклад. Н. В. Козлова. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 92 с.

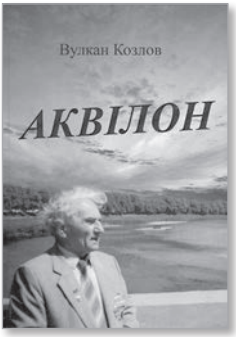

У книзі викладені відомості про історію краю, земляків автора, В. М. Козлова, який родом із хутора Глазова Кіровоградської обл., які воювали з турками в

1878 р., коли загинуло майже половина війська з території нинішньої України, в Болгарії на Шипці.

У повісті в художній формі описане життя мешканців малого містечка Бобринець і навколишніх сіл і хуторів.

Сюжет книги просякнутий глибокою любов'ю до рідної землі. Це тринадцята книга автора.

127. **Кудин, Ніна. „Посадила в душі я троянди"** : [поезії] / Н. Кудин. – Монастирище ; Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 68 с.

Монастирищенська поетеса Н. Кудин презентувала свою третю поетичну збірку „Посадила в душі троянди". Глибоко ліричні, емоційно-забарвлені поезії передають захоплення авторки красою природи, її порами року, осмислюють сутність людського буття.

128. **Кузан, Василь. Улюблені вірші** : вибране / В. Кузан. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 252 с. : іл.

У виданні зібрані поезії поета, які стали улюбленими для багатьох шанувальників його творчості. Це вірші про кохання і про життя. Образні та метафоричні, щирі та глибоко інтимні, філософські та дитинно-безпосередні, глибокі та веселі, як і сам автор.

129. **Літературне Закарпаття** : [альманах] / упоряд. В. Кузан. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 320 с.

Альманах знайомить із творчим життям Закарпатського осередку Національної спілки письменників України, пропонуючи читачеві сучасні поетичні, прозові, драматичні твори, переклади, нариси та публіцистику, літературу для дітей, сторінки сатири й гумору, доробок молодих авторів, а також літературну спадщину незабутніх майстрів художнього слова.

130. **Лонский, Дмитрий. Неправильные сонеты** : [поэзия] / Д. Лонский. – Ужгород : Изд-во Валерия Падяка, 2021. – 112 с. – Текст рос. мовою.

Напрочуд проникливі рядки ліричної поезії Дмитра Лонського – це поетична сповідь сучасника, який, попри меркантильне та прагматичне сьогодення, високо несе ідеали всепоглинаючого кохання.

Дитинство та юність автора, що нині мешкає в Ізраїлі, пов'язані з Ужгородом (навчався у СШ № 11).

131. **Магас, Інна. Промов своє ім'я** : пригодн. повість / І. Магас. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 128 с. : іл.

Анні ніколи не вирізнялася з-поміж однолітків. Була лише одна особливість – вона вміла гарно малювати. Хто ж знав, що цей талант переверне її світобачення з ніг на голову? Що вона потрапить у такі місця, які уява навіть намалювати не могла?

Анні познайомиться з такими ж здібними та дізнається, що ідеальні (ну, майже!) хлопці, як у книгах, справді існують.

І хто б міг подумати, що на неї чатує небезпека й на її тендітні плечі ляже відповідальна місія.

132. **Малишка, Василь. Інтимний сад** : кн. віршів / В. Малишка. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 60 с. : іл.

Василь Малишка – напрочуд цілісний, природний, а водночас і несподіваний, вибуховий автор. Тому нові твори цього автора читачі чекають із особливою цікавістю. Нові вірші Василя – чергове тому свідчення. „Інтимний сад" є за тематикою та різноманітністю художнього вираження доробком зрілого автора, який, тим не менше, не втрачає певної самоіронії та зв'язку з дитинством. Ця книжка зацікавить широку аудиторію любителів поезії.

133. **Маркович, Олеся. Закон життя** / О. Маркович. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 200 с.

Книжка про те, як радіти і бути щасливим у простих буденних моментах. Як знаходити вихід, коли все не склалося. Як помічати дивовижне у звичних речах. Про тих, хто потребує нашої уваги. Як самому вчитися бути щасливим і як додавати щастя тим, хто поруч.

134. **Меденці, Маргарита Василівна. Добрі казки та правдиві історії** : для мол. та серед. шк. віку / М. В. Меденці. – Ужгород : Патент, 2021. – 144 с. : іл.

У творах М. Меденці уява набуває реальних обрисів, оживає і стимулює уважного читача мріяти і діяти,

сприяє розвитку його інтелекту, примноженню знань, надає духовні та практичні поради, підказує, як зрозуміти себе, відкрити незвідані резерви і знайти нові можливості для досягнення мети.

У сюжети казок з реалістичним відтворенням життя авторка майстерно „вплітає” фантастичні припущення й пригоди, часто пожвавлюючи твір позитивними образами міфічних чи вигаданих нею істот. Казки сприяють оригінальному пізнанню світу юних читачів.

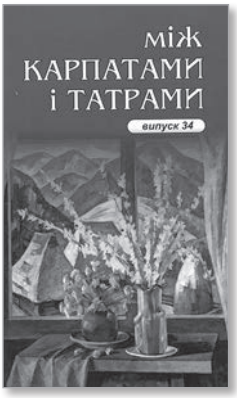

135. **Микита, Михайло. Духовне ЕГО** : зб. віршів / М. Микита. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 184 с.

Поезії автора розкривають широкий діапазон душевних переживань, втаємничення заповітної істини любові, що вартує особливих слів.

136. **Між Карпатами і Татрами** : поезія Христини Керити у словацькому перекладі Валерії Юричкової. – Вип. 34 / вступ. слово, упоряд. Т. Ліхтей. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 48 с.

Черговий, 34-ий, випуск серії „Між Карпатами і Татрами” презентує вибране з доробку відомої закарпатської поетеси Х. Керити, авторки збірок „Березневі заручини”, „Чекання дива”, „Одкровення”, „На руїнах храму”, „У затінку літа”, „У долонях світанку” та інших у словацькому перекладі науковця та педагога, кандидата мистецтвознавства В. Юричкової.

137. **Молнар, Анатолій. Мій політ** : [поезії] / А. Молнар. – Ужгород : ФОП Сабов А. М. – 2021. – 36 с.

Це шоста збірка віршів автора на осінні мотиви. В кожного з нас своя осінь: в декого – сумна, тривожна, а в когось – романтична, сповнена надій. Осінь так чи інакше проникає в наше серце та думки і змушує щось переосмислити, щось змінити.

Вірші підійдуть для осінньо-зимового читання за горнятком гарячого чаю, коли по підвіконню барабанитимуть краплі дощу та сипатиме лапатий сніг. Філософські, ліричні та загадкові вірші зачеплять найпотаємніші струни серця читача.

138. **Мудра дівчина** : казка / керівниця проекту та упоряд. Л. Шувалова ; упоряд. та адаптація тек-

сту О. Гавроша ; іл. О. Гаркуші. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 20 с. : іл. – (Казки Закарпаття. Легка мова).

Казка „Мудра дівчина” – одна з п’яти книжок у форматі легкого читання, які видані у межах проєкту „Інклюзивне літературно-художнє видання „Казки Закарпаття. Легка мова”.

Тексти і малюнки до видання створювалися за участі людей з інтелектуальними порушеннями.

139. **Новосад, Галина. У світі книг** / Г. Новосад ; упоряд. А. Любка. – Ужгород : Поліграфцентр „Ліра”, 2021. – 320 с.

Це дебютна книжка Г. Новосад, затятої читачки й завзятої мандрівниці, успішної бізнесвумен, чудової дружини і чуйної мами й бабусі. Це прогулянка книжковим садом, який пані Галина дбайливо доглядає вже кілька років, ретельно фіксуючи свої враження від різноманітних книжок. Та все ж це не просто рецензії й читацькі відгуки, переплетені з особистим досвідом і спогадами, ці тексти оживають у форматі повноцінних історій, які авторка розповідає нам за філіжанкою кави під час дружньої зустрічі.

140. **Пекарь, Діана. Збірка віршів та творів** / Д. Пекарь. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 54 с.

Це перша творча збірка 12-літньої Діани Пекарь, яка навчається в Класичній гімназії Ужгородської міської ради.

Юна поетеса почала писати ще з 3-го класу, а вже через три роки вирішила видати перший творчий доробок, в якому зібрані як поетичні, так і прозові твори – загалом 50 віршів та оповідань побачили світ у збірці.

Серед них чудова поезія про відчуття, природу, батьків, різні свята, а також оповідання, які пробирають до глибини душі: є навіть повчальні, які стали наслідком уже власного життєвого досвіду юної письменниці.

141. **Пекарь, Діана. Йди до вершин** : зб. віршів / Д. Пекарь. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 62 с.

Збірка представляє поетичний доробок Діани Пекарь, учениці 3-В класу Класичної гімназії Ужгородської міської ради. Ніколи не здавайся, завжди йди до вершин – основні мотиви поезій.

142. **Петровці-Кук, М. М. Вчора і завтра** : [поезія] / М. М. Петровці-Кук. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 348 с.

143. **Петровці-Кук, М. М. Мелодії буття** : поезія, лірика : зб. віршів / М. М. Петровці-Кук. – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], 2021. – 280 с.

144. **Петровці-Кук, М. М. На межі епох** : вибране : [поезія] / М. М. Петровці-Кук. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 270 с.

145. **Петровці-Кук, М. М. Пейзаж душі** : поезія. Лірика / М. М. Петровці-Кук. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 384 с.

До нових книг поета увійшли як нові вірші, так і мініатюри любовної та філософсько-громадянської лірики з попередніх книг.

146. **Повх, Лідія Петрівна. Вірші про школу** : вірші для мол. шк. віку / Л. П. Повх. – Ужгород : Карпати, 2021. – 88 с. : іл.

Лідія Повх, яка пише про дітей і для дітей, цьогоріч іде до них з новою збіркою, яка вкотре засвідчує незрадливу письменницьку манеру: писати цікаво, з гумором, пізнавально, захоплююче. У цій книзі веселі шкільні історії переплітаються з цікавими спостереженнями за природою та людськими стосунками і характерами.

147. **Подих пустелі** : антол. творчості українців Об'єднаних Арабських Еміратів / упоряд. : Т. Ващук, Т. Співаковська. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 160 с. : іл.

До антології увійшли публіцистичні, художні та поетичні тексти українців, які проживають чи проживали в ОАЕ, а також учнів українських шкіл „Софія" (м. Дубай) та „Дивосвіт" (м. Абу-Дабі). Серед авторів збірки члени Спілки письменників України, учасники Канського фестивалю, громадські активісти, правозахисники, підприємці, геологи, педагоги, соціальні працівники, стюардеси, копірайтери, психологи, маркетологи, модельєри – творчі особистості, без яких важко уявити українську громаду ОАЕ.

148. **Рибар, Тетяна. Башта солоної риби** : [поезія] / Т. Рибар. – Ужгород : Ґражда, 2021. – 84 с.

Це чотирнадцята книжка Т. Рибар, мисткині пензля, звуку і слова. Жінки, одержимої Світлом... Архетип синього Світу-Світла, що веде стежкою до синього волошкового небокраю-раю, пронизує поетичну збірку від першого і до останнього вірша. Для ліричної манери письма Т. Рибар характерна дивовижна щільність кадрів, граційна плавність переходів від одного плану до іншого, невимушеність, з якою поєднуються речі, здавалося б, непоєднувані. А ще – відчуття якоїсь абсолютної свободи, незаданості, непередбачуваності при чіткій внутрішній організації, а в деяких творах – навіть спланованості лірики. Поетка нічого нікому не нав'язує. Вона справді вільна. Кожен завдяки багатоплановості, воістину якійсь незглибимості образів може відкрити в ній щось своє, неповторне. І лише одне залишається беззаперечним: органічна, практично ніде не декларована, проте глибинна й незрадлива злитість мисткині зі світом, вируючим, запроблемованим, а все ж прекрасним. І якщо й проривається в ліриці крик

зраненої пекучими болями сьогодення душі, то не для того, аби змусити нас знову й знову здригнутися. А щоб перейнятися Любов'ю. Людяністю. Добротою.

Це поезія, що несе Світло...

149. **Томенюк, Ганна. На перехресті ста вітрів** : [поезія] / Г. Томенюк. – Ужгород : Ужгород. міська друк., 2021. – 184 с.

Любов авторки до рідного Закарпатського краю, до України, до рідної пісні, фольклору та взагалі до української культури в пропонованій книзі поетичних творів гармонійно переплітається з душевним станом поетеси, її емоціями та з бажаннями іти в ногу з часом, осмислити нову епоху та події, які відбуваються повсякчас.

150. **Світло далекого вирію...** : пам'яті Василя Гарагонича: повість, спогади, бібліогр. покажч. / упоряд. І. Гарагонич. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 404 с.

Книжка є даниною світлій пам'яті воістину незамінної людини – Василя Гарагонича, який назавжди залишатиметься в серцях його родини, друзів, колег, учнів. Життя видатного науковця, доктора історичних наук, професора, заслуженого працівника освіти України, члена Національної спілки журналістів України, шеф-редактора „Панорама Медіа Групи" слугуватиме прикладом й стимулом для тих, хто чесно йшов і не мав „зерна неправди за собою".

151. **Степа, Сергій. GEN** / С. Степа. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 256 с.

Роман „GEN" представляє творчість нашого земляка С. Степи, котрий нині є представником українського письменства в Угорщині. Читачам він знайомий книгами „Оповідання і Целми", „Три повісті і Площа", „Велосипедний оркестр", „Дерево Дірака".

У пропонованому романі йдеться про глибинний, на генному рівні, зв'язок між протагоністом і містечком, в якому той народився. Свого часу герой покинув це містечко, а воно всілякими засобами намагається повернути його назад...

Книга адресується широкому загалу, усім кого цікавить сучасний літературний процес й „інтелектуальна проза" зокрема.

152. **185** / упоряд. А. Мазуренко. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 188 с.

Мініцитатник від авторки книги „CAOVA". Ми вбираємо в себе сотні слів, мільйони значень. Але є слова, що зігрівають душу, наповнюють нас хоробрістю.

153. **Сурнин, Владимир. Избранное** : стихи / В. Сурнин. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 356 с. : ил. – Текст рос. мовою.

Книжка вибраної лірики В. Сурніна – своєрідний підсумок його творчості. Вона складена на основі чотирьох попередніх збірок поета, виданих в різні роки: „На переломе двух эпох", „Своя Америка", „Неразлюбимая", „Времена" і творів, опублікованих в мережі Інтернет.

154. **Таємний план Фабіана, або Віддай мені весь світ і 5% зверху!** – Смерекова : Північний вітер, 2021. – 32 с.

Ця книжка буде цікавою не лише дітям, але й дорослим. А головне – вона буде корисною. В ній розповідається історія створення фінансової системи – від золотих монет до пластикових карток. У спрощеній формі показується механізм кредитного (банківського) мультиплікатора.

155. **Три наречені** : казка / керівниця проекту та упоряд. Л. Шувалова ; упоряд. та адаптація тексту О. Гавроша ; іл. О. Гаркуші. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 20 с. : іл. – (Казки Закарпаття. Легка мова).

Казка „Три наречені" – одна з п'яти книжок у форматі легкого читання, які видані у межах проєкту „Інклюзивне літературно-художнє видання „Казки Закарпаття. Легка мова".

Тексти і малюнки до видання створювалися за участі людей з інтелектуальними порушеннями.

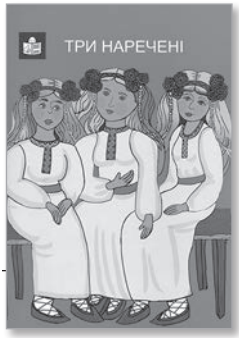

156. **Українець, Юлія. За вітром** / Ю. Українець. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. – 180 с.

Події детективного роману відбуваються в Німеччині, у місті Берлін. Головна героїня – Герда Фішер, старший детектив агентства „Штайн”, веде розслідування, щодо вбивства керівника юридичної компанії „Маккалаген та партнери” Роберта Маккалагена. Розслідування також відбувається у Лондоні. У романі висвітлені не лише етапи слідства, але і характери та взаємодія між собою головних героїв. Філософські роздуми автора про життя та його цінність переплітаються з гумором та легким ставленням до різних ситуацій та виходу з них.

157. **Федишин, Володимир Омелянович. Стрибок без парашута** : збірник / В. О. Федишин. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 112 с.

У збірник входять три повісті, об’єднані геологічною темою. І хоча події відбуваються у далекому Забайкаллі, головні герої творів до останньої миттєвості свого життя залишаються українцями.

Разом з певною часткою автобіографічності автор у своїх розповідях відштовхується від натуралістичних описів геологічного життя. На тлі звичайних геологорозвідувальних робіт у творах цього збірника відтворюються фантастичні пригоди з перекиданням літературних героїв у часі та просторі. Ці переходи являються природним філософським підґрунтям подій. Вони змушують читача задуматися над існуючими зв’язками і впливами між теперішнім і минулим.

158. **Федорович, Ольга. Незбирані груші** : [поезії] / О. Федорович. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 112 с. : іл.

... ось тут вперше позбирано те, що бентежить і хвилює, болить і тішить автора в житті; є сподівання, що образний світ, витканий Лінією і Словом, не залишить байдужим...

159. **Ходанич, Петро Михайлович. Втеча, або Тиха моя Вітчизна** : роман, оповідання / П. М. Ходанич. – Ужгород : Карпати, 2021. – 288 с.

Це твори про крихкість миру, криваві події на Донбасі, про кухню російської псевдоінформації, яка викривлює події і людські душі, це про прозріння людини.

160. **Чарівна торбинка** : казка / керівниця проекту та упоряд. Л. Шувалова ; упоряд. та адаптація тексту О. Гавроша ; іл. О. Гаркуші. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 20 с. : іл. – (Казки Закарпаття. Легка мова).

Казка „Чарівна торбинка” – одна з п’яти книжок у форматі легкого читання, які видані у межах проєкту „Інклюзивне літературно-художнє видання „Казки Закарпаття. Легка мова”.

Тексти і малюнки до видання створювалися за участі людей з інтелектуальними порушеннями.

161. **Шип, Юрій Васильович. Вертоград християнина** : духов. поезія / Ю. В. Шип. – Ужгород : Патент, 2021. – 192 с.

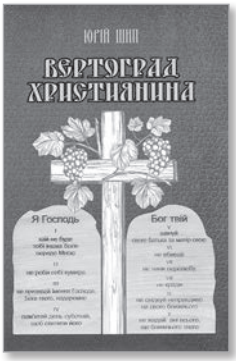

У короткометражних та обсяжніших благовійних віршах книжки письменника Ю. Шипа виражено світоглядну екзистенцію моральних, суспільних, соціальних прав та повинностей людини згідно з Божим Законом та Нагірною проповіддю Спасителя про блаженство, благословення, осуд і помилування.

Розмаїті промовисті вислови, роздуми, констатації, спонуки, перестороги репрезентують і висвітлюють дидактичну суть богословського змісту в художньому калейдоскопі навколишніх овидів життя з інтригою: хто як поводиться у ньому.

162. **Шип, Юрій Васильович. Сімейні підказки від Гриця й Параски** : поет. етюди / Ю. В. Шип. – Ужгород : Патент, 2021. – 320 с.

Нова книга письменника Ю. Шипа – видання актуальних констатацій та медитацій про моральне покликання людини. Пройнята гуманістичними спонуками, любов’ю до Бога, ближнього, природи рідної землі та палким гнівом до поріддя негідників.

У доброзичливих та викривальних мініатюрах і різноманітних повноформатних поезіях пропагується доброчестя, здоровий спосіб життя, піддається нищівному осуду потворне, що принижує людську гідність.

Книга розрахована на коло допитливих читачів старшого та молодшого віку: тих, котрі вчать і навчаються, небайдужих до того, що відбувається з нами й навколо нас, та цікавляться словесністю рідного краю.

163. **Штеля, Анатолій. Новий Єрусалим** / А. Штеля. – Ужгород, 2021. – 78 с.

Новий Єрусалим. Така назва дана твору Івана Богослова „Одкровення” або грецькою мовою „Апокаліпсис”, перкладеного у риму, є не випадковою, бо саме ось ці слова є серцем всього твору святого апостола і найулюбленішого учня Ісуса Христа: „І бачив я небо нове і нову землю, перше бо небо та перша земля проминули і моря вже не було. І я, Іван, бачив місто святе, Новий Єрусалим, що сходив із неба від Бога, що був приготовлений, як невіста, прикрашена для чоловіка свого. І почув я гучний голос із престолу, який об’являв: Оце оселя Бога з людьми, і Він житиме з ними! Вони будуть народом Його, і Сам Бог буде з ними, і Бог кожну сльозу з очей їхніх зітре, і не буде вже смерті. Ані смутку, ані крику, ані болю вже не буде, бо перше минулося!” (Од. 21:1-4).

164. **Юрченко, Вікторія Володимирівна. Кіра в Мегголандії** : [для дітей мол. шк. віку] / В. В. Юрченко ; пер. з рос. Е. Гурницька ; іл. К. Шершун. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 32 с. : іл.

Історію пригод Кіри та єдинорогів у вигаданій країні Мегголандії написала її бабуся.

Проте ця історія не тільки для Кіри, а й для всіх дітей. Казка вийшла російською в оригіналі та окремим накладом у перекладі на українську.

Наступні серії називатимуться “Кіра і принцеса Червоного моря” та “Кіра й казка зимового лісу”. Саме в другій частині будуть описи Ужгорода, які можуть надихнути читачів із інших міст завітати до нас.

165. **Як Бог роки роздавав** : казка / керівниця проекту та упоряд. Л. Шувалова ; упоряд. та адаптація тексту О. Гавроша ; іл. О. Гаркуші. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 20 с. : іл. – (Казки Закарпаття. Легка мова).

Казка „Як Бог роки роздавав” – одна з п’яти книжок у форматі легкого читання, які видані у межах проєкту „Інклюзивне літературно-художнє видання „Казки Закарпаття. Легка мова”.

Тексти і малюнки до видання створювалися за участі людей з інтелектуальними порушеннями.

166. **Яцканин, Іван Юрійович. Гіркий присмак пищавки** : оповідання / І. Ю. Яцканин ; передм. О. Ігнатович. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 548 с.

У книгу сучасного українського письменника Словаччини увійшли психологічно-філософські оповідання. „Гіркий присмак пищавки” – це і „про світовідчуття людини, зваженість чи запальність вдачі, і про те, що свої болі й печалі вона завжди носить із собою”.

Як твердить літературна критика, І. Яцканину властиве „екзистенційне світовідчування в трагедійному варіанті”.

Його оповідання – це повна галерея колоритних персонажів. Його стиль поєднує кращі здобутки європейської прози.

167. **Яшик, Рудольф. Попеляста ворона** : повість / Р. Яшик ; пер. зі словац. мови І. Яцканина. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 64 с. : іл.

Повість для дітей про ворону – твір про боротьбу дитини із власними страхами, про самостійне долання хлопчиком перешкод, про самовиховання чоловічої натури. Твір психологічний, де багато мовиться буквально між рядками, без прямого дидактизму, а ненав’язливо через художні образи.

168. **„A felnégyelt haza**…” : 100 év versei trianontól napjainkig, 1920–2020 : Kárpátaljai költők antológiája / összeáll. Gy. Dupka. – Ungvár ; Budapest : Intermix Kiadó, 2021. – 372 o. – (Kárpátaljai Magyar Könyvek 296). – Текст угор. мовою.

Суб’єктивна антологія поезій написаних протягом 100 років від Тріанонського договору до сьогодення. Вірші, що вибудовують людські долі, читаються нелегко. Вірші до збірки підібрав Дьордь Дупка. Книга відредагована за хронологією. В антології зібрано вірші патріотичної тематики, які були написані за часів Чехословаччини, у короткий угорський період з 1938 року, у концтаборах, за радянські часи і на Закарпатті після 1991 року.

169. **Pálóczi Horváth, Lajos = Паловці-Горват, Лайош. Két világ határán** = **На межі двох світів** : [автобіогр. роман] / L. Pálóczi Horváth = Л. Паловці-Горват. – Beregszász = Берегове : II. RF KMF = ЗУІ

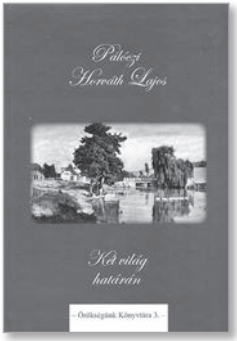

ім. Ф. Ракоці II ; Ungvár = Ужгород : RIK-U Kft. = РІК-У, 2021. – 372 о. – (Örökségünk könyvtára 3 = Бібліотека нашої спадщини. Книга 3). – Текст угор. мовою.

Події роману „На межі двох світів” відбуваються у Берегові. Автор описує перипетії, які йому довелося пережити в період із 1914 до 1919 року. Спогади автора дають нам чудову можливість пізнати не тільки його особисту історію, але й особливості суспільного життя тогочасного Берегова, зокрема місцевих угорських дворянських родин у період Першої світової війни, революції та після приєднання нашого краю до Чехословаччини.

Пропоноване видання – є третьою книгою серії „Наша спадщина”, започаткованої Закарпатським угорським інститутом ім. Ференца Ракоці II у 2020 році. Це перевидання автобіографічного роману „На межі двох світів” Лайоша Паловці-Горвата, який вперше побачив світ ще 1993 р. завдяки підтримці фонду „Шостий свисток”. Книга є продовженням роману „Рибак снів: (Історія одного джентрі)”.

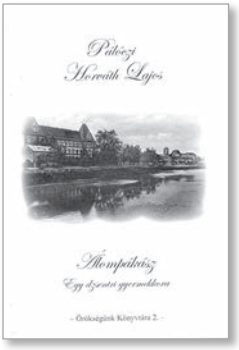

170. **Pálóczi Horváth, Lajos = Паловці-Горват, Лайош. Álompákász**. **Egy dzsentri gyermekkora** = **Рибак снів**. **Історія одного джентрі** : [автобіогр. роман] / L. Pálóczi Horváth = Л. Паловці-Горват. – Beregszász = Берегове : II. RF KMF = ЗУІ ім. Ф. Ракоці II ; Ungvár = Ужгород : RIK-U Kft. = РІК-У, 2021. – 412 о. – (Örökségünk könyvtára 2 = Наша спадщина. Книга 2). – Текст угор. мовою.

Пропоноване видання є другою книгою серії „Наша спадщина”, започаткованої Закарпатським угорським інститутом ім. Ференца Ракоці II у 2020 році. Це перевидання автобіографічного роману „Рибак снів: (історія одного джентрі)” Л. Паловці-Горвата, який побачив світ ще 1986 р. в будапештському видавництві „Magvető”. Це перша частина ключового роману автора. Продовження – роману „На межі двох світів” публікувався 1993 р. завдяки підтримці фонду „Шостий свисток”.

У романі „Рибак снів (Історія одного джентрі)” автор розповідає про перші 15 років свого життя. Завдяки авторським спогадам перед нами постає широка панорама життя різних суспільних прошарків тогочасного Берегова, зокрема картини побуту дворянських родин, їхньої громадської діяльності та політичних поглядів. Закінчується роман настанням Першої світової війни.

171. **Zymomrya, Mykola = Зимомря, Микола. Beobachtungen aus dem Grünen = Зелене відлуння** / M. Zymomrya ; Übersetzung aus dem Ukrainischen ins Deutsche von Yana Hrytsai. – Heidelberg = Гайдельберг ; Zürich = Цюріх ; Kiew = К. : GKW GmbH ; Ужгород : TIMPANI, 2021. – 80 s. : il. – Текст нім. мовою.

Твори М. Зимомрі в німецькомовних інтерпретаціях Яни Грицай творять своєрідний універсум, складники якого приваблюють читача несподіваними відкриттями неповторних образів і мотивів з життя українського народу.

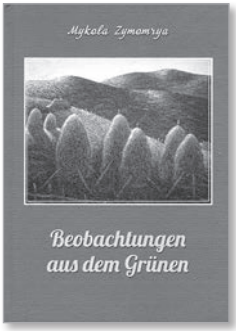

Літературознавство

172. **Ребрик, Наталія. Сейсмограф вічності** : життєві і творчі вертепи Дмитра Кременя / Н. Ребрик. – Ужгород : Іст. клуб „Красне Поле”, 2021. – 104 с.

Пропоноване видання подає кілька сегментів суспільно-політичного, культурно-мистецького й духовного життя Закарпаття другої половини XX – перших десятиліть XXI століть через особистість і творчий геній Дмитра Кременя (21 серп. 1953 р., с. Суха, Іршавський район, Закарпатська область – 25 трав. 2019 р., Миколаїв). Володіючи просто таки дивовижним умінням художньо-планетарно-історичного бачення, органічно-легко поєднуючи епохи і території, жанри і форми викладу, віртуозно тасуючи відомі, маловідомі і зовсім не відомі факти і події, вправно оперуючи глибокими знаннями з різних галузей життя, граційно вплітаючи в сюжетно-емоційну канву текстів староукраїнську лексику та авторські неологізми, Дмитро Кремінь в першу чергу осмислює долю України, бачить її як трагічну, прагне, можливо, дещо експресивно-хаотично, проте віднайти шляхи виходу з тої прірви, в якій є сьогодні його держава.

173. **Ребрик, Наталія Йосипівна. Невичерпальність духу** : літературознав. портрети, ст., рец. / Н. Й. Ребрик. – Ужгород : Ґражда, 2021. – 688 с.

У виданні зібрані літературознавчі праці Н. Ребрик, написані в 2011–2021 рр.

У її полі зору – дослідження літературного процесу Закарпаття упродовж останніх двох століть із урахуванням складної драматургії культурного життя закарпатського прикордоння. Більше уваги вділено першій половині минулого століття, зокрема міжвоєнному двадцятиліттю, бо хоч і з'явилося чимало історико-літературних праць, які висвітлюють окремі постаті українських митців і громадських діячів Закарпаття, але цілісної картини літературного процесу ще не відтворено.

Авторка прагне синтетично охопити складну суспільно-літературну проблематику Закарпаття на основі досліджень попередників, багатих архівних матеріалів, щоб об'ємніше відтворити процеси національно-культурного життя XIX–XX ст., а також простежити тяглість їх проявів у сьогоденні.

174. **Кіраль, Сидір Степанович. Іван Чендей та київські критики** : епістолярні діалоги : монографія / С. С. Кіраль. – К. ; Ужгород : РІК-У, 2021. – 432 с.

У монографії на матеріалі листування закарпатського письменника-шістдесятника, автора сценарію всесвітньовідомого фільму С. Параджанова „Тіні забутих предків", лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка І. Чендея зі знаними українськими критиками К. Волинським, І. Дзюбою, Л. Коваленком, В. Костюченком розкрито актуальні питання з проблем тогочасного літературного життя, зокрема ролі письменника та критики в духовному житті народу, а також долі українського книговидання, питання функціонування рідної мови, радянської цензури та ін. Цікавими в контексті сьогочасності видаються також і щоденникові „щохвилинні" спостереження І. Чендея, виключеного в 1969 р. із лав компартії із забороною друку творів упродовж дев'яти років, і його адресатів про початки становлення молодої незалежної держави Україна.

Книжку адресовано науковцям, студентам-філологам, а також усім, хто цікавиться літературним джерелознавством, епістолярною спадщиною письменників та вчених-гуманітаріїв загалом і літературним життям Закарпаття зокрема.

175. **[Чендей, Іван]. Листування з київськими критиками**. Т. 1 / І. Чендей ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. Вернадського, Центр. держ. архів-музей літ. і мистецтва України, Міжнар. благод. фонд

ім. І. Чендея ; упоряд., автор передм. і комент. С. Кіраль. – К. ; [Ужгород : РІК-У], 2021. – 668 с. – (Серія: „Епістолярні джерела чендеєзнавства". – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Увазі читача пропонується перший том видавничого проекту в 10-ти томах „Епістолярні джерела чендеєзнавства", до якого увійшло листування закарпатського письменника-шістдесятника, автора сценарію всесвітньовідомого фільму С. Параджанова „Тіні забутих предків", лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка І. Чендея зі знаними українськими критиками К. Волинським, І. Дзюбою, Л. Коваленком, В. Костюченком. У виданні також уміщено дарчі написи І. Чендея на книжках, подарованих своїм адресатам, копії листів, світлини та інші неопубліковані документи з родинних архівів учасників епістолярного діалогу та державних архівів України.

Книжку адресовано науковцям, студентам-філологам, а також усім, хто цікавиться літературним джерелознавством, епістолярною спадщиною письменників та вчених-гуманітаріїв, літературним життям Закарпаття.

176. **[Чендей, Іван]. Щоденники Івана Чендея (1953–1973 рр.)**. Кн. І / І. Чендей ; упоряд. М. Чендей-Трещак. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 640 с.

177. **[Чендей, Іван]. Щоденники Івана Чендея (1974–1981 рр.)**. Кн. ІІ / І. Чендей ; упоряд. М. Чендей-Трещак. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 688 с.

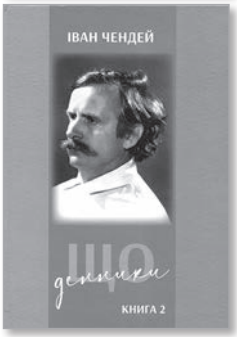

Книжка становить не тільки унікальну цінність для розуміння письменника, який став однією з ключових постатей літературного процесу на Закарпатті у XX ст., його думок і почуттів, секретів творчої кухні. Ці нотатники є фіксацією культурного і політичного життя краю у часи з 1953-го до 1981 року (перша книга – за період із 1953 до 1973 року, друга – із 1974-го до 1981 року), показують життя Закарпаття у радянську добу, письменницький труд в умовах, коли все підлягало суворій цензурі. Тут маємо можливість побачити невідцензурований погляд спостережливого і вдумливого митця на те, що відбувалося довкола. Це унікальний документ тоталітарної доби, добутий на Боже світло вже в демократичні часи, після смерті автора. Сотні імен, подій, фактів, про які мало відомо або й невідомо загалу постають на сторінках цього життєвого літопису, веденого півстоліття. Літературне Закарпаття не знає більше подібних прецедентів.

Ця книжка має загальноукраїнське значення, буде цікавою для широкого кола читачів, особливо для тих, хто вміє аналізувати, вивчати минуле, досліджувати його через проникання в долю окремої людини небуденного таланту та інтелекту, яким був І. Чендей.

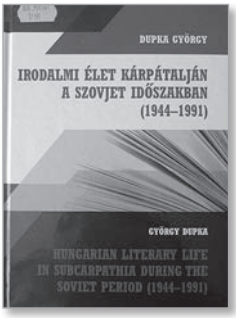

178. **Dupka, György. Irodalmi élet Kárpátalján a szovjet időszakban (1944–1991) = Hungarian literary life in Subcarpathia during the soviet period (1944–1991)** / Gy. Dupka. – Ungvár ; Budapest : Intermix Kiadó, 2021. – 356 o. : il. – (Kárpátaljai Magyar Könyvek 297.). – Текст угор., англ. мовами.

Двомовне видання Дьордя Дупки “Літературне життя на Закарпатті у радянський період (1944–1991)” містить матеріали з літературознавства. Книга написана на основі аналізу архівних джерел.

179. **Elbe, Hajnalka. Kárpátaljai magyar gyermekirodalom** : tanulmány / H. Elbe. – Ungvár ; Budapest : Intermix Kiadó, 2021. – 111 o. – (Kárpátaljai Magyar Könyvek 301.). – Текст угор. мовою.

У книзі Гайналки Ельбе „Закарпатська угорська дитяча література” знаходимо оцінку дитячої літературної творчості чотирнадцяти поетів і прозаїків Закарпаття. Вказує, як важливо любити читати в нашому модерному, комп’ютеризованому світі. Особливо це стосується угорських громад, яким загрожує асиміляція. Твори угорської дитячої літератури на Закарпатті, які могли народитися лише в місцевому середовищі, під впливом батьківщини, можуть зупинити й затримати процес звуження функціонування мови. Автор детально розповідає про збірники поезій та прози для дітей, які виходять на Закарпатті. Розповідає про характерні теми для кожного письменника, про вплив дитячої літератури на мовний та інтелеклуальний розвиток юного читача.

9 ГЕОГРАФІЯ. БІОГРАФІЇ. ІСТОРІЯ

Краєзнавство

180. **Данилюк, Дмитро Дмитрович. Закарпаття, наш рідний край** : посіб. з іст. краєзнавства / Д. Д. Данилюк ; післяслово Ю. Данильця. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 288 с. : іл.

Навчальний посібник підготовлений на основі досліджень відомих вчених і лекцій з краєзнавства, які автор читав для студентів істфаку Ужгородського національного університету. У ньому в науково-популярній формі висвітлюються основні етапи історичного розвитку Закарпаття від найдавніших часів до сьогодення з урахуванням найновіших досягнень історичної науки.

Наведений фактичний матеріал показує наявність упродовж віків інтересу в правителів багатьох країн до нашого краю. Автор доводить, що у їхньому складі він був не лише об'єктом експлуатації, а й розвивався економічно, духовно і дав світу цілу плеяду вчених, культурно-освітніх, політичних та церковних діячів, які виборювали йому належне місце в загальноєвропейському історичному процесі. Реально оцінено здобутки, втрати та перспективи розвитку області в складі України, показано внесок закарпатців у Революцію Гідності.

Після кожного розділу подаються уривки з маловідомих документів, а в додатках – важливий інформаційний матеріал.

Посібник адресований студентам вузів, учням гімназій, ліцеїв, загальноосвітніх шкіл, усіх, кому не байдужа історія рідного краю.

181-188. **До 30 річчя Незалежності України – 30 подарунків від Закарпаття** / ідея і текст Ф. Шандора ; фот. С. Денисенка [та ін.]. – Ужгород, 2021.

30 діючих туристичних маршрутів. Кн. 1. – 60 с. : іл.;

30 локальних гастрономічних продуктів. Кн. 2. – 60 с. : іл.;

30 кращих рекреаційних об'єктів. Кн. 3. – 60 с. : іл.;

30 локальних напоїв. Кн. 4. – 60 с. : іл.;

30 локальних атракцій. Кн. 5. – 60 с. : іл.;

30 кращих спортивних об'єктів. Кн. 6. – 60 с. : іл.;

30 об'єктів природної спадщини. Кн. 7. – 60 с. : іл.;

30 кращих об'єктів культури. Кн. 8. – 60 с. : іл.

Серія книг, виданих до 30-річчя Незалежності України, всеохоплююче відкриває наш край для широкого туристичного загалу. Різноманітні унікальні родзинки Закарпаття, як то туристичні маршрути, культурні, рекреаційні, спортивні та природні об'єкти, вишукані страви та напої представлені короткими інформативними текстами та фотографіями.

189. **Літераті, Тетяна Олександрівна. Втрачений Ужгород. Міська управа** / Т. О. Літераті. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 192 с. : іл.

„Втрачений Ужгород. Міська управа" – четверта україномовна книжка ужгородської журналістки Т. Літераті. В її основі – кількарічні пошуки в архівах документів, які стосуються роботи міської ради та управи Ужгорода різних років. Читачі зможуть дізнатися про те, коли в Ужгороді з'явилося місцеве самоврядування, як воно діяло, якими були дев'ятнадцять мерів дорадянського періоду історії міста, за яких умов вони працювали тощо. Краєзнавче дослідження доповнене багатим ілюстративним матеріалом та копіями архівних документів.

Біографічні дослідження. Генеалогія. Геральдика (Гербознавство). Прапори, стяги

190. **Шманько, Ілля Іванович. Не зрікаючись любові до України** : життєпис Юрія Бадзя / І. І. Шманько. – Ужгород : Карпати, 2021. – 368 с.

До читача вперше йде найповніший життєпис Юрія Бадзя – славного сина закарпатської Срібної Землі, українського дисидента, ідеолога національно-визвольного руху, автора наукового трактату „Право жити. Україна в складі СРСР, людина в системі тоталітарного соціалізму" – фундаментального дослідження про нерівноправне становище українського народу в складі СРСР, людини без страху – українського Дон Кіхота, політолога, громадсько-політичного діяча, члена Національної спілки письменників України, лауреата премії Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів, кавалера орденів „За заслуги" III і II ступенів, останнього політв'язня Радянського Союзу.

У захоплюючому життєпису-есе автор – відомий краєзнавець І. Шманько розповідає про нашого славного земляка, людину, яка залишила по собі помітний науковий доробок у галузі історії України як самостійної незалежної держави та української нації як самобутнього етносу, показала приклад незламності духу і готовності стояти за свої переконання до кінця.

191. **Вегеш, Микола. „Мозок Січі". Полковник Михайло Колодзінський** / М. Вегеш. – Ужгород : АУТДОР-ШАРК, 2021. – 136 с.

На основі значної кількості мемуарної та наукової літератури зроблена спроба комплексного і об'єктивного висвітлення життєвого шляху одного з найрадикальніших представників українського інтегрального націоналізму першої половини XX ст. Михайла Колодзінського. Автор простежує основні віхи в житті людини, яка з юнацьких років стала переконаним революціонером, активним членом заборонених у тодішній Польщі підпільних організацій Українське Військове Об'єднання, а згодом Організація Українських Націоналістів. М. Колодзінський („Кум", „Бурун", „Мішко", „Генерал", „М. Буджак", „Гузар") неодноразово ризикував своїм життям, беручи участь у антипольських акціях, за що кілька разів був заарештований та ув'язнений. Аналізуються ґрунтовні геополітичні наукові розвідки „Воєнна доктрина українських націоналістів", „Воєнне значення і стратегічне положення Закарпаття", „Залізнична комунікація в СССР" тощо. Значна увага звертається на військову діяльність М. Колодзінського в Карпатській Україні, де він виконував обов'язки керівника генерального штабу ОНОКС.

Це розширений варіант статті М. Вегеша, опублікованої у словацькому літературно-мистецькому та публіцистичному журналі „Дукля" (2020. № 6. С. 64-76).

192. **Доба Другетів** : нотатки до політ., соціокультур. та духов. історії Закарпаття Середньовіччя та раннього нового часу : колектив. монографія / Золтан Борбель, Ваврінець Женюх, Марія Жиленко, Стефан Ленчіш, Іван Міськов, Ігор Прохненко, Оксана Ферков, Клаудія-Штефанія Ферков ; ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т", Ф-т історії та міжнар. відносин, Каф. археології, етнології та культурології, Центр дослідж. угор. історії та укр.-угор. відносин ; заг. упоряд. та ред. О. Феркової. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 204 с.

Дослідження присвячене історії аристократичного роду Другетів, які були активними учасниками суспільно-політичного життя Угорщини і особливо її північно-східного регіону впродовж майже чотирьох століть.

Звертаючись до багатого джерельного матеріалу автори долучилися до з'ясування актуальних питань геральдики і сфрагістики, генеалогії сім'ї Другетів, їх участі у політичних процесах та релігійному житті доби Середньовіччя і раннього нового часу.

Окремим розділом подано тексти важливих джерел, пов'язаних з історією Другетів.

Видання адресовано науковцям, вчителям, студентам, усім кого цікавить історія аристократичних та шляхетських родів, зокрема Другетів.

193. **Досліджуючи історію Карпатської України** : біобібліогр. покажч. праць проф. Миколи Вегеша про Карпат. Україну : до 30-річчя проголошення незалежності України / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Каф. політології і держ. упр., Каф. античності, середньовіччя та історії України домодерної доби ; передм. М. Олашина. – Ужгород : АУТДОР-ШАРК, 2021. – 128 с.

У виданні висвітлено життєвий і творчий шлях одного із відомих сучасних дослідників історії Карпатської України 1938–1939 рр. Миколи Вегеша.

Видання, котре виходить у світ з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України, стане в нагоді всім, хто цікавиться бібліографією славетних і трагічних сторінок історії національно-визвольних змагань закарпатських українців часів Карпато-Української держави.

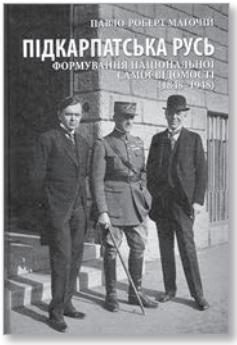

194. **Магочій, Павло-Роберт. Підкарпатська Русь: формування національної самосвідомості (1848–1948)** / П.-Р. Магочій ; передм. В. Фенича ; вип. ред. та покажч. Л. Ільченко ; ред. В. Падяк. – Друге перероб. і доповн. вид. – Ужгород : Вид-во Валерія Падяка, 2021. – XLVIII с. + 768 с. – Титул паралел. англ. мовою.

Книга є перекладом англомовного видання «The Shaping of a National Identity: Subcarpathian Rus', 1848–1948» (1978) відомого американського україно- та русинознавця проф. Павла Роберта Магочія, який тривалий час очолює кафедру українських студій Торонтського університету у Канаді. Монографія зосереджує увагу на специфічних особливостях формування карпаторусинської національної ідентичності на Підкарпатській Русі

(нині Закарпатська область України) впродовж цілого століття – з часу Весни народів (1848 р.) й до завершення Другої світової війни, за результатами якої колишня провінція Угорського королівства, далі – Австро-Угорської монархії, автономна область у складі демократичної Чехословацької республіки, переживши також угорську окупацію у часи війни, була приєднана (без будь-якого плебісциту корінного населення) до радянської України у складі Радянського Союзу.

Підкарпатські русини – невеликий східнослов'янський народ в оточенні західнослов'янських та неслов'янських народів Центральної Європи – впродовж віків плекає свою оригінальну культуру та зберігає історичну пам'ять. Між тим, за часу національного розвитку оголилися три основні напрями його національної орієнтації – окрім власне автохтонності (русинофільства) місцева інтелігенція, в силу різних історичних обставин, була схильна прийняти чи то русофільську, чи українофільську національну ідентичність.

Суспільні процеси після краху тоталітаризму та розпаду Радянського Союзу підтвердили, що процеси національної ідентифікації історичної Підкарпатської Русі ще не завершені. З огляду на цю обставину праця проф. П. Р. Маґочія, яка дає ретроспективний погляд на історію національного розвитку, стане в нагоді фахівцям у галузі етнополітики, історії, церкви, культури, літератури, мовознавства карпатських русинів. Саме ця обставина робить видання американського науковця вельми затребуваним в Україні. І саме цим пояснюється поява у 1994 р. першого, а нині (по двадцятип'ятирічній перерві) другого україномовного видання, суттєво доопрацьованого та доповненого.

195. **Мазурок, Олег Сергійович. Костянтин Матезонський – дядько Михайла Драгоманова?** / О. С. Мазурок ; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Іст. ф-т, Каф. нової і новітньої історії та історіографії. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 416 с.

У книзі порушується етична проблема моральної відповідальності дослідника не тільки перед Читачем і Наукою, але й перед усім суспільством; проводиться думка про те, що любов до своєї вітчизни повинна проявлятися у суворій правді.

Книга призначена для тих, хто не тільки любить і знає, але й поважає історію як минувшину – свою і чужу.

196. **Панов, Ален. Перша книжка про Ужгород** : роздуми над монографією Кароя Мейсароша „Історія м. Унґвар від найдавніших часів донині” / А. Панов. – Ужгород : Поліграфцентр „Ліра”, 2021. – 216 с.

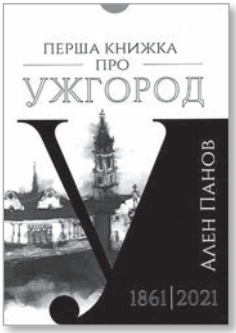

„Перша книжка про Ужгород” авторства А. Панова – це роздуми, конспект, гіпотези, висновки і переклад оригінального тексту найстарішої монографії з історії міста, написаної К. Мейсарошем і виданої у 1861 році.

197. **Політичні перетворення в країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти** : матеріали наук. конф., присвяч. 30-річчю від дня утворення каф. політології і держав. управління ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т” (м. Ужгород, 8 груд. 2020 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т”, Ф-т суспіл. наук, Каф. політології і держав. упр. – Ужгород, 2021. – 266 с.

До збірника наукових праць увійшли доповіді та повідомлення, виголошені на науковій конференції „Політичні перетворення в країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти”, яка проводилася 8 грудня 2020 р. з нагоди 30-ої річниці утворення кафедри політології і державного управління в Ужгородському національному університеті.

Видання розраховане на науковців, які досліджують актуальні проблеми історії, політології та державного управління.

198. **Фатула, Юрій Михайлович. „Я ще гадав ґаздувати, але мушу воювати...”** : бойовий шлях 66-го Унгвар. піхот. полку австро-угор. армії. 1914–1918 / Ю. М. Фатула ; передм. М. Вегеша ; пер. віршів з угор. В. Тимчука. – Ужгород : Патент, 2021. – 368 с. : іл. + табл.

Військово-історичне дослідження, в якому на основі маловідомих архівних і бібліографічних матеріалів описаний бойовий шлях у Першій світовій війні 66-го Унгварського піхотного полку австро-угорської армії, до якого мобілізовували солдатів різних національнос-

тей з території нинішніх Словаччини, Угорщини та Закарпатської області України. Вперше в українській документальній літературі описані бої цього військового підрозділу на Російському, Сербському, Італійському та Румунському фронтах та перебування у складі експедиційного корпусу в Україні (1918 р.); наведені військові кладовища, де були поховані воїни 66-го, сини комітатів Унг та Земплін. На підставі опрацьованих автором архівних документів Праги і Будапешта представлений мартиролог, який містить 854 прізвища воїнів із Закарпаття з інформацією про обставини, місце загибелі та місце поховання кожного солдата.

Видання стане у нагоді історикам, краєзнавцям, військовим, всім, хто не байдужий до історії рідного краю, кому важливий і дорогий свій родовід.

199. **Федака, Сергій. Історія України** : Серія 2. Літописна історія. Т. 5 : Київська Русь і Великий степ / С. Федака. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 232 с.

П'ятий том (він же перший том другої серії) присвячено відносно єдиній Київській Русі (860–1132), якою керувало дев'ять поколінь князів, а творило її дев'ять поколінь їхніх підданих, майже невпізнанно змінюючись від генерації до генерації. Портрети князів досить відмінні від звичних хрестоматійно-підручникових образів, оскільки оперті безпосередньо на джерела – вітчизняні і зарубіжні, археологічні і фольклорні. Русь постає як принципово інше, ніж сучасна Україна, суспільство, проте схожа до нас багатьма окремими деталями. Належну увагу звернуто і на сучасні українські терени, що не входили до Русі, але тяжіли до неї – Степ, Закарпаття, Крим.

200. **Федака, Сергій Дмитрович. Історія України**. Серія 2 : Літописна історія. Т. 6 : Руські князівства, Дешт-і-Кипчак і прилеглі землі / С. Д. Федака. – Ужгород : TIMPANI, 2021. – 232 с.

Проаналізовано розвиток князівств України-Русі за доби феодальної роздробленості, коли імперія Рюриковичів зазнала кардинальної еволюції від відносно унітарної держави через федерацію і конфедерацію до сукупності кількох окремих суверенних держав, серед яких надалі намічається тенденція до консолідації. Дані процеси розглянуто у тісному зв'язку з подіями у сусідніх регіонах – половецькій державі Дешт-і-Кипчак,

візантійському Кримові, Закарпатті у складі Угорського королівства, а також у ще ширшому геополітичному контексті, зумовленому хрестовими походами на Близький Схід. Завершується огляд детальною картиною Батиєвої навали, що докорінно змінила ситуацію на всіх українських землях.

201. **Федака, Сергій. Хроніка Закарпаття у незалежній Україні (24 серпня 2016–24 серпня 2021)** : довідник / С. Федака. – Ужгород : Поліграфцентр „Ліра”, 2021. – 180 с.

Хронологічний довідник з історії Закарпаття 2016–2021 рр. містить понад дві тисячі дат із короткими характеристиками подій, що на них припадають. Розглянуто переважно соціально-політичний, економічний і культурний розвиток усіх регіонів Закарпатської області з особливою увагою до провідних персоналій краю. Довідник стане у нагоді учням і студентам при вивченні історії рідного краю; може бути корисним для культурно-освітніх працівників, усіх, хто цікавиться історією Закарпаття.

202. **Філіп, Людвиг. Ungvár–Užhorod–Ужгород. Рідне місто моє** / Л. Філіп. – Ужгород : РІК-У, 2021. – 404 с. : іл.

Книжка охоплює широкий спектр історії Ужгорода з найдавніших часів до наших днів. Досліджено за архівними матеріалами та історичними даними конфесійний та сакральний Ужгород та його околиці в культових спорудах, навчально-виховних закладах та персоналіях.

Видання буде цікаве для читача широкого загалу, спеціалістів різних напрямів досліджень, духовенства та тих, хто хоче знати історію Ужгорода.

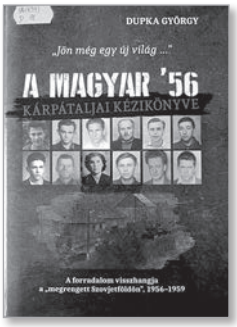

203. **Dupka, György. „Jön még egy új világ…”** : a magyar ‘56 kárpátaljai kézikönyve : (a forradalom visszhangja a „megrengett Szovjetföldön”, 1956–1959) : tudományos-ismeretterjesztő monográfia / Gy. Dupka. – Ungvár ; Budapest : Intermix Kiadó, [2021]. – 479 o. : il. – (Kárpátaljai Magyar Könyvek 288.). – Текст угор. мовою.

Дьордь Дупка видав чергову книгу, присвячену важливому етапу минулого угорців Закарпаття: „Іде ін-

ший новий світ: Закарпатський довідник Угорщини ‘56 року”. Д. Дупка у своїй нинішній роботі намагається узагальнити всю інформацію, документи, публікації та дослідження щодо Закарпаття, які були зібрані автором за останні майже три десятиліття, з метою вшанування пам’яті юних героїв та жертв Закарпаття.

БУКЛЕТИ та МАЛОТИРАЖНІ ВИДАННЯ

204. **Бібліотеки Закарпаття в дзеркалі статистики. Рік – 2019** / КЗ „Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка” Закарпат. обл. ради, Наук.-метод. від. ; уклад. О. І. Січ ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород, 2021. – 20 с. + табл.

205. **Борисенко, Оксана Анатоліївна. Клініко-патогенетичні особливості вегетативних розладів та їх корекція в учасників АТО у віддаленому періоді черепно-мозкової травми** : 14.01.15 – нервові хвороби : автореф. дис. ... канд. мед. наук / О. А. Борисенко ; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород, 2021. – 21 с.

206. **Василь Горват** : до 60-річчя від дня народж. : бібліогр. покажч. / КЗ „Виноградів. публ. б-ка”, Виноградів. міська б-ка-філ. № 3 ; уклад. М. В. Маруша ; відп. за вип. К. Г. Вашкеба. – Виноградово, 2021. – 28 с.

207. „**Жінка нескореної долі**” : метод.-бібліогр. покажч. до 115-річчя від дня народж. О. Теліги / Центр. публ. б-ка Виноградів. міськ. ради, Метод.-бібліогр. та інформ. від. ; уклад. М. В. Маруша ; відп. за вип. К. Г. Вашкеба. – Виноградово, 2021. – 28 с.

208. **Завадяк, Михайло Иванович. Великоє интервю з Михаилом Ивановичом Завадяко**м : (до 85-ручного юбілея) : [інтерв’ю з лікарем, громад. діячем / вели : М. Зан, Ю. Шипович] / М. И. Завадяк. – Ужгород, 2021. – 28 с. : іл. – (Русинськый культурологічный клуб). – Текст русин. мовою.

209-212. **Закарпаття на сторінках преси** : бібліогр. покажч. за ... 2021 рік / КЗ «Закарпатська об-

ласна універсальна наукова б-ка імені Федора Потушняка, від. краєзнавства ; уклад. А. О. Бобкова ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород, 2021.

I кв. – 36 с.;
II кв. – 42 с.;
III кв. – 40 с.;
IV кв. – 48 с.

213. „**Захід online**”, **або Інновації в проведенні заходів** : метод. поради / Центр. публ. б-ка Виноградів. міськ. ради, Метод.-бібліогр. та інформ. від. ; уклад. М. В. Маруша ; відп. за вип. К. Г. Вашкеба. – Виноградово, 2021. – 14 с.

214. **Капітан Чумак** / автор ідеї П. Гомонай ; худож. Л. Брензович. – Ужгород, 2021. – 23 с. : іл.

215. **Копча, Василь Васильович. Правозахисна функція держав Центральної Європи: теоретичні та порівняльно-правові аспекти** : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / В. В. Копча ; М-во внутріш. справ України, Нац. акад. внутріш. справ. – К., 2021. – 38 с.

216. **Поп, Дмитро. Інтерв’ю з керівником Русинського науково-освітнього товариства Дмитром Попом** : (до 80-літнього ювілею) : [інтерв’ю з краєзнавцем, громад. діячем / вів М. Зан] / Д. Поп. – Ужгород, 2021. – 24 с.

217. **Ярошенко, Жанна Степанівна. Медико-соціальне обґрунтування надання медичної допомоги першому поколінню нащадків, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС, на первинній ланці** : 14.02.03 соціал. медицина : автореф. дис. ... канд. мед. наук / Ж. С. Ярошенко ; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород, 2021. – 25 с.

ВИДАННЯ, ЩО ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

218. **Інформаційний бюлетень**. – № 38-39 / Упр. національностей та релігій Закарпат. облдержадмін., Центр культур нац. меншин Закарпаття ; редкол. : О. В. Лях, М. Ю. Моца (Гаврилешко) [та ін.] ; відп. за вип. Л. Б. Сєкова. – Ужгород, 2021. – 286 с. : іл.

219. **Науковий вісник Ужгородського університету**. Серія : **Історія**. – Вип. 1 (44) / М-во освіти і науки України ; Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Ф-т історії та міжнар. відносин ; голов. ред. Ю. Данилець. – Ужгород, 2021. – 292 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

220-221. **Науковий вісник Ужгородського університету**. Серія : **Математика і інформатика** / М-во освіти і науки України ; Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т" ; редкол. : М. М. Маляр [та ін.]. – Ужгород, 2021. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Вип. 1 (38). – 169 с.;

Вип. 2 (39). – 176 с.

222. **Науковий вісник Ужгородського університету**. Серія : **Медицина**. – Вип. 1 (63) / М-во освіти і науки України ; Ужгород. нац. ун-т ; голов. ред. С. С. Філіп. – Ужгород, 2021. – 74 с. – Титул арк. паралел. англ. мовою.

223. **Науковий вісник Ужгородського університету**. Серія : **Фізика**. – Вип. 49 / М-во освіти і науки України ; ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т" ; голов. ред. В. Різак. – Ужгород, 2021. – 68 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

224-225. **Науковий вісник Ужгородського університету**. Серія : **Філологія** / М-во освіти і науки

України ; Ужгород. нац. ун-т ; голов. ред. М. Намачі. – Ужгород, 2021. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Вип. 1 (45). – 564 с.;

Вип. 2 (46). – 346 с.

226. **Природа Карпат** : наук. щорічник Карпат. біосфер. заповідника та Ін-ту екології Карпат НАН України : наук. зб. – № 1 (6) / Карпат. біосфер. заповідник, Ін-т екології Карпат НАН України ; редкол. : Ф. Д. Гамор [та ін.]. – [Ужгород ; Дніпро], 2021. – 122 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

227. **Проблеми агропромислового комплексу**. – Вип. 29-30 / Закарпат. держ. с.-г. дослід. ст. ; голов. ред. Т. З. Москалець. – [Ужгород], 2021. – 162 с.

228. **Studia Slovakistica**. – Вип. 20 : Міжслов'янські компаративні дослідження / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т" ; упоряд., редкол. : С. Пахомова, Я. Джоґаник [та ін.]. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – 124 с. : іл. – Титул. арк. паралел. словац. мовою.

КНИГИ З КАРПАТОЗНАВСТВА ТА КНИГИ ЗАКАРПАТСЬКИХ АВТОРІВ, НАДРУКОВАНІ ЗА МЕЖАМИ ОБЛАСТІ

229. **Віднянський, Степан. Августин Волошин і Карпатська Україна в історії українського державотворення** / С. Віднянський, Микола Вегеш ; Нац. акад. України, Ін-т історії України. – К., 2021. – 372 с.

У монографії на значній джерельній базі досліджується життєвий шлях і багатогранна діяльність Августина Волошина (1874–1945) – Героя України (2002), президента Карпатської України (1939), видатного культурного, громадсько-політичного і державного діяча, загальновизнаного лідера українського національно-культурного напряму в міжвоєнному Закарпатті, з іменем якого цілком закономірно пов'язують національне відродження закарпатських українців у першій половині XX ст. та проголошення незалежності Карпатської України. Висвітлюються історичні умови формування світогляду, національно-культурної орієнтації та політичних поглядів А. Волошина, його церковно-релігійна, культурно-освітня, педагогічна і громадсько-політична праця та діяльність на чолі автономного уряду Підкарпатської Русі – Карпатської України і внесок у розбудову Карпато-Української державності напередодні Другої світової війни, а також життя в еміграції і останні дні президента Карпатської України, закатованого в радянських в'язницях. Автори акцентують увагу на дискусійних питаннях в історіографії, проблемах, пов'язаних насамперед з історією Закарпаття міжвоєнного періоду та політичною діяльністю Волошина і оцінкою Карпатської України як одного з етапів українського державотворення та феномена української історії. У книзі також подано аналіз джерельної бази та історіографії теми дослідження, а в додатках – вибрану бібліографію до неї.

Видання розраховане на науковців, політиків та широке коло читачів, усіх, хто цікавиться історією Закарпаття і України, роллю та місцем в історії українського державотворення визначних політичних постатей.

230. **Гаврош, Олександр Дюлович. Загадковий Духнович** / О. Д. Гаврош. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2021. – 328 с. – (Серія „Ім'я на обкладинці").

У другому, значно розширеному виданні „Загадкового Духновича" відомий журналіст і письменник Олександр Гаврош пропонує власне прочитання постаті священника і просвітителя Олександра Духновича (1803–1865), довкола якого досі точиться чимало суперечок: москвофіл, сепаратист чи зачинатель українського відродження за Карпатами?

Це перша книжка про найвідомішого закарпатця XIX ст., видана за межами історичного Закарпаття. До неї увійшли як уривки з щоденників, листів, автобіографій будителя, подані сучасною літературною мовою, так і статті Олександра Гавроша, цого ж оповідання про дитинство Духновича „Родинна таємниця" та п'єса про останні години життя духовного батька Срібної Землі „Люб'язнійший приятель". У книжці вміщено також інтерв'ю з найвідомішою духновичезнавчинею Оленою Рудловчак, думки відомих дослідників, вірш Шевченківського лауреата Петра Скунця.

231. **Гаврош, Олександр Дюлович. Геніальне кохання** / О. Д. Гаврош ; худож.-іл. О. С. Арістова. – Х. : Фоліо, 2021. – 218 с. : іл. – (Машина часу).

Фантастична повість О. Гавроша – четверта книжка серії „Музей пригод" (три попередні – „Музей пригод", „Врятувати Тараса Шевченка" та „Героїчні канікули" – вийшли друком у видавництві „Фоліо").

Дивовижні мандрівки на кріслі-гойдалці – загадковому порталі переміщення в часі – тривають! Цього разу герої опиняться на весіллі самого Каменяра – Івана Франка, познайомляться з його нареченою, з Миколою Лисенком, з молодими „громадівцями". Але найцікавіші пригоди чекають на юну завідувачку фондів Музею раритетів Яну Приймак, незадоволену своїм приватним життям і розчаровану в сучасних чоловіках, яка, потрапивши у XIX ст., раптом зустріне там свою любов. Та чи зможе вона залишитися зі своїм коханим, дізнаєтеся, прочитавши цю книжку.

232. **Гамор, Федір Дмитрович. У пошуках гармонії людини і природи** : матеріали до 70-річчя від дня народж. (в авт. упоряд.) / Ф. Д. Гамор. – Л. : Про-

стір-М, 2021. – 548 с. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

У книзі подаються біографічні нариси, актуальна природоохоронна та науково-популярна публіцистика й еколого-просвітницькі інтерв'ю, епістолярії, бібліографія та інші матеріали, які характеризують багаторічну подвижницьку, різнопланову діяльність зі збереження та сталого використання унікальних, всесвітнього значення, природних та культурних цінностей Карпат доктора біологічних наук, професора, заслуженого природоохоронця України Федора Дмитровича Гамора.

Порушується широке коло проблем пошуку гармонії людини і природи, реалізації в Україні Міжнародної програми ЮНЕСКО „Людина і біосфера", підвищення в цьому процесі ролі біосферних резерватів та національних природних парків як модельних територій для сталого розвитку тощо.

Привертається увага до необхідності вдосконалення природоохоронного та гірського законодавства, впровадження європейського досвіду роботи та активізації транскордонної екологічної співпраці.

Книга розрахована на широкий загал читачів – науковців, фахівців й активістів з охорони природи та сталого розвитку, працівників органів влади, місцевого самоврядування й широкої громадськості.

233. **Імбир** : поезія : [альм. яскравої літ.]. Т. 2 / упоряд. : Т. Л. П'янкова, В. В. Кузан. – Вінниця : Твори, 2021. – 360 с.

У видані зібрані кращі зразки української чоловічої поезії XXI ст., у т. ч. авторів із Закарпаття. Укладачі сподіваються, що антологія живих поетів XXI ст. стане дорожньою картою для всіх любителів красного письменства і пречудовим компасом для поетів-початківців.

234. **Кремінь, Дмитро. З днів шалених** : кн. ранньої лірики та віршів „закарпат. циклу" / Д. Кремінь ; авт. передм. Т. Кремінь ; співупоряд. : Т. Кремінь, І. Ребрик, Н. Ребрик. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 300 с.

У книзі вперше опублікована раніше невідома та частково заборонена лірика, „закарпатський цикл" віршів видатного українського поета, есеїста, перекладача, публіциста, журналіста, педагога, громадського діяча, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Д. Д. Кременя (1953–2019).

235. **Кухта, Василь. Писати і дихати** : есеї, інтерв'ю, вірші / В. Кухта. – Л. : Простір-М, 2021. – 304 с.

Творчій манері В. Кухти, за присудом критики, притаманні розкутість думки, психологізм, історизм мислення, вміння новітні явища дійсності відображати новим словом. Як публіцист і видавець у 1990-х роках активно долучився до становлення демократичної періодики Закарпаття. На сторінках редагованих ним журналів (історико-краєзнавчі „Карпатський край" і „Карпатський світ", літературно-мистецький „Тиса", екологічний „Зелені Карпати") протягом десятиліть заповнювалися „білі плями" закарпатської історії. Відомий також як літературний діяч: у 2003 році заснував (за участі українських і румунських часописів) Міжнародну творчу асоціацію „Corona Carpatica", був її співголовою, організатором у 2003–2010 рр. Днів українського та румунського слова на Закарпатті (Україна) та Сату-Маре (Румунія). У 2021 р. переформатував асоціацію, залучивши до неї поважний ряд науково-освітніх, культурологічних, екологічних інституцій України, Словаччини, Німеччини. Творча асоціація „Corona Carpatica" є фундатором однойменної міжнародної літературно-мистецької, екологічної премії.

У новій книзі В. Кухти вміщено есеї, інтерв'ю (доповнені поетичними візіями), в яких заторкнуто теми відродження вкраїнських звичаїв і традицій, збереження культурних і природних цінностей Карпат, міжетнічного, міжнаціонального спілкування та ін. Автор відстоює право митця на „недозовану" творчу свободу, ділиться секретами майстерності публіциста.

236. **Малик, Галина. Мандри і подвиги** : вибране / Г. Малик. – К. : Знання, 2021. – 336 с + XVI с. : іл.

У виданні представлено творчий доробок відомої дитячої письменниці Г. Малик у різних жанрах (проза, поезія, драматургія, переклади) для всіх вікових категорій читачів – і для тих, хто вперше відкриває для себе магію художнього слова; і для тих, хто шукає чарівних пригод; і тих, хто замислюється над найболючішими проблемами сучасності.

237. **Микола Мушинка – 85** / Союз русинів-українців Словац. Респ. ; упоряд О. Мушинка. – Пряшів, 2021. – 88 с. : іл.

Збірник містить статті та вітання друзів і колег М. Мушинки до його ювілею – 85-річчя від дня народ-

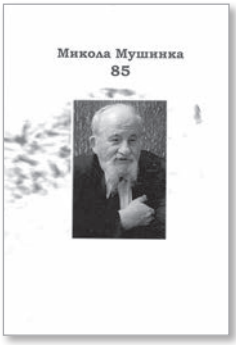

ження. Словацький фольклорист та українознавець, мистецтвознавець, літературознавець, бібліограф українського (лемківського) походження, доктор філологічних наук, член Міжнародної комісії по дослідженню національної культури Карпат та Балкан, президент НТШ у Словаччині, голова Асоціації українців у Словаччині, іноземний член Національної академії наук України добре знаний у слов'янському світі. Отож статті до книжки надійшли із Словаччини, України, Сербії, Польщі, Канади тощо.

238. **На Голгофу й назад** : справа Василя Федака / уклад. : В. Баняс, В. Павловець. – К. : Арт Економі, 2021. – 104 с. : іл.

У книжці вміщено вибрані документи про знаменитого діяча спортивного руху Закарпаття Василя Федака зі слідчої справи № 5959, яка зберігається в архіві Управління Служби безпеки України в Закарпатській області.

239. **Офіцинський, Роман Андрійович. Історія УПА** / Р. А. Офіцинський. – Х. : Орбіта, 2021. – 126 с.

Ця книжка про армію, що серед подібних в Європі найдовше чинила опір тоталітарним державам на найбільших просторах. УПА символічно вела відлік від 14 жовтня 1942 р., організовано діяла до арешту головного командира Василя Кука в травні 1954 р., окремі бійці воювали до квітня 1960 р., а поодинокі переховувалися до здобуття Україною незалежності. Повстанська пісня „Зродились ми великої години" стала маршем нової української армії, котра від 2014 р. воює проти російського агресора.

240. **Сирохман, Михайло Васильович. Втрачені церкви Закарпаття** / М. В. Сирохман. – К., 2021. – 332 с. : іл.

У новій книзі дослідника дерев'яних церков Закарпаття М. Сирохмана зафіксовано 156 об'єктів церковної архітектури (101 дерев'яна церква, 29 дерев'яних дзвіниць та 26 мурованих храмів), що перестали існувати упродовж XX–XXI ст., однак збереглися у зображеннях. Відомості про долю втрачених пам'яток були зібрані автором у численних експедиціях селами Закарпаття, що тривали з кінця 1970-х до середини 2000-х років. Їх доповнили матеріали архівних розвідок 1990–2021 рр.,

проведених у бібліотеках, архівах і музейних фондах України, Словаччини, Чехії, Угорщини.

241. **Совбан, Галина. Зігрій руки в моєму волоссі** : [поезія] / Г. Совбан. – Л. : БОНА, 2021. – 54 с.

Це перша збірка авторки, в яку увійшли вибрані вірші, написані з 2017 до 2021 року. Поезія розрахована на вузьке коло читачів, зокрема до сприйняття реальної дійсності людей.

242. **100 вызнамных Русинів очами сучасників**. IV. часть / зоставитель А. Зозуляк. – Пряшів : Академія русиньской культуры в СР, 2021. – 88 с. : іл. – Текст русин. мовою.

Чергова, четверта, книга проекту представяє 23 постаті визначних русинів минулого і сучасності, які внесли вагомий вклад у розвиток русинської культури, літератури, мови, історіографії, мистецтва.

243. **Тимчук, Володимир. З Гетьманщини безмежжя** : [поезії] / В. Тимчук ; худож. А. Бондур ; післяслово : М. Петренко, О. Морозов. – Л. : ТО „VarT” ; Простір-М, 2021. – 120 с. : іл. – (Серія „Музи мандрівної пісня”).

Автор, торкнувшись пам’яті і пам’яток Гетьманщини, дає читачеві не лише завжди очікувані поетичне сприйняття, задоволення та осмислення, а і вкрай необхідні нині наративи, коли відстояти, зберегти та примножити українську гідність і достаток є викликом перед людиною.

244. **Фатула, Михайло. Чорнобильський щоденник** / М. Фатула. – К. : Укр. пріоритет, 2021. – 136 с.

Книга написана відомим у Закарпатті та за його межами лікарем, професором Ужгородського національного університету М. Фатулою на підставі побаченого і пережитого під час відрядження у серпні 1986 р. в Чорнобильську зону для надання лікувально-консультативної допомоги населенню, яке постраждало від наслідків найбільшої в історії людства техногенної аварії. Описана робота лікарів і медсестер, взаємодія з органами місцевої влади, дозиметристами, міліціонерами. Відображені думки людей під час тих буремних подій.

Прийшов час почути лікарську правду про трагедію, яку сучасне суспільство майже забуло...

245. **Nagy, Zoltán Mihály. Szatański pomiot** / Z. M. Nagy ; przełożył D. Warmuz. – Lublin : Warsztaty Kultury, 2021. – 188 s. – Текст пол. мовою.

Переклад на польську мову роману закарпатського угорськомовного письменника Золтана Мігаля Нодя „Байстрюк сатани”. У книзі йдеться про історію Закарпаття у XX столітті: найтрагічніший, найбільш жертовний післявоєнний період. Автор у своїй збірці розповідає про події цих років через призму життя мешканців невеликого угорського села. У 2017 році твір було екранізовано.

ВИДАННЯ 2020 РОКУ, ЩО НАДІЙШЛИ ДО БІБЛІОТЕКИ ІЗ ЗАПІЗНЕННЯМ

246. **Ґендерний портрет Закарпатської області** : стат. зб. / Держ. служба статистики України, Голов. упр. статистики у Закарпат. обл. ; за ред. Г. Д. Гриник. – Ужгород, 2020. – 148 с. + табл.

247. **Данилюк, Михайло Васильович. Грушово через призму століть** / М. В. Данилюк ; вступ. слово В. Опіша. – Ужгород : Патент, 2020. – 188 с. : іл.

248. **Дочинець, Мирослав. Розрад-гора** : під Вороновим крилом / М. Дочинець. – Мукачево : Карпат. вежа, 2020. – 192 с.

249. **Ерделівські читання** : матеріали 25-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 11-13 жовт. 2020 р.) : зб. наук. ст. / М-во культури та інформ. політики України, Закарпат. обл. держадмін., Департамент культури Закарпат. ОДА, Закарпат. акад. мистецтв [та ін.] ; редкол. : М. Приймич [та ін.]. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2020. – 382 с.

250. **Кашка, Вячеслав Вячеславович. Адміністративно-правові засади доступу до публічної інформації в органах прокуратури** : монографія / В. В. Кашка, Олександр Іванович Феєр ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т”. – Ужгород, 2020. – 224 с.

251. **Коцан, Василь Васильович. „Монистята на білиньку шию...”** [Образотворчий матеріал] : жіночі прикраси з бісеру на Закарпатті : [альбом] / В. В. Коцан. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2020. – 116 с. : іл. – Текст укр. та англ. мовами.

252. **Меденці, Маргарита Василівна. Цуценя вибирає друзів** : оповідання : [для дітей мол. шк. віку] / М. В. Меденці. – 2-ге вид., без змін. – Ужгород : Патент, 2020. – 24 с.

253. **Міца, Олександр. Моделі оптичних шаруватих структур з неоднорідностями та оптимізація їх параметрів** : монографія / О. Міца ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород. нац. ун-т", Ф-т інформ. технологій. – Ужгород : РІК-У, 2020. – 336 с.

254. **Мушинка, Микола. Володимир Гнатюк** : зібрані твори. Т. II : Праці про Володимира Гнатюка / М. Мушинка ; упоряд. : О. Мушинка. – Prešjv : Centrum antropologickýh výskumov, 2020. – 786 с.

255-256. **Науковий вісник Ужгородського університету**. Серія : **Фізика** / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. „Ужгород, нац. ун-т" ; редкол. : В. Різак [та ін]. – Ужгород, 2020. – Титул. арк. паралел. англ. мовою.

Вип. 47. – 120 с.;

Вип. 48. – 114 с.

257. **Науковий збірник Закарпатського музею народної архітектури та побуту**. – Вип. 8 / Департамент культури Закарпат. ОДА, КЗ „Закарпат. музей нар. архітектури та побуту" Закарпат. облради. ; редкол. : В. В. Коцан, М. І. Мегела [та ін.]. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2020. – 412 с. : іл. – Титул. арк. паралел. англ., румун., словац. мовами.

258. **Наукові записки Богословсько-історичного науково-дослідного центру імені архімандрита Василія (Проніна)** = **Scientific notes Theological and historical research center named after archimandrite Vasily (Pronin)**. – [Вип. 7] = Issue 7 / Укр. Православ. Церква, Мукачів. Православ. Єпархія ; редкол. : Феодор (Мамасуєв), Ю. В. Данилець [та ін.]. – Ужгород : Карпати, 2020. – 422 с. : іл. – Текст укр., рос., чес., пол., болгар. мовами.

259. **Сабов, Кирило. Короткий словар** / К. Сабов ; упоряд., передм. А. Чаварги. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2020. – 180 с. : іл. – Текст угор., рос. мовами.

260. **Трачук, Петро Антонович. Актуальні проблеми адміністративної діяльності поліції** : навч.-метод. посіб. / П. А. Трачук, Василь Васильович Тимчак ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т, Каф. адміністратив., фінансового та інформ. права. – Ужгород, 2020. – 144 с.

261. **Aranyosi, Viktória. Робочий зошит** : для вивчення укр. мови 1 = **Ukrán munkafüzet** 1 / V. Aranyosi, Lívia Mondics-Kurmay. – [Beregszász, 2020]. – 64 o. – Текст угор., укр. мовами.

262. **Dejiny Rusínov na Spiši** / M. Furmanik [a d'alšie]. – Spišská Nova Ves : Múzeum Spiša, 2020. – 256 s. – Текст словац. мовою.

263. **Dupka, György. A kárpátaljai magyarság, németség elhallgatott tragédiája, 1944–1946** = **A hidden tragedy : the fate of Hungarians and Germans in Subcarpathia, 1944–46** / Gy. Dupka. – Ungvár ; Budapest : Intermix Kiadó, 2020. – 616 o. : fotók. – (Kárpátaljai Magyar Könyvek 292.). – Текст угор., англ. мовами.

264. **Fenics, Volodimir** = **Фенич, Володимир. Az ungvári görög katolikus unió hagyatéka: mítoszok, sztereotípiák és a valóság** = **Греко-католики ужгородської унійної традиції: міфи, стереотипи, реалії** / V. Fenics = В. Фенич ; Állami Felsőoktatási Intézmény Ungvári Nemzeti Egyetem, „Logos" Tudományos-Kutatóközpontjának Történelmi-Vallási műhelye ; fordította D. Ádám. – Ungvár = Ужгород : Valeriy Padyak Kiadója = Вид-во Валерія Падяка, 2020. – 232 o. – Текст угор. мовою.

265. **Ferenc, Viktória. Kárpátalja mozgásban** : társadalmi változások és interetnikus viszonyok az Euromajdan után / V. Ferenc, Katalin Kovály. – Budapest : Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., 2020. – 148 o. – Текст угор. мовою.

266. **Kiss, Ágnes. Magyar újságok Kárpátalján az első Csehszlovák Köztársaságban** : sajtótörténet / Á. Kiss. – Ungvár ; Budapest : Intermix Kiadó, 2020. – 165 o. : il. – (Kárpátaljai Magyar Könyvek 294.). – Текст угор. мовою.

267-268. **LIMES** : наук. вісн. Закарпат. угор. ін-ту ім. Ф. Ракоці II. – Вип. VII / М-во освіти і науки України, Закарпат. угор. ін-т ім. Ференца Ракоці II ; редкол. : І. Орос, Є. Молнар Д. [та ін.]. – Берегове ; Ужгород, 2020. – Текст угор., укр., англ., нім. мовами ; титул. арк. паралел. анг., угор. мовами.

Т. 1. – 328 с.;

Т. 2. – 288 с.

269. **Zubánics, László. A múlt tükrében elmerengve…** : Északkelet-Magyarország mindennapjai a XVI–XVIII. század fordulóján / L. Zubánics. – Ungvár ; Budapest : Intermix Kiadó, 2020. – 357 o. : il. – (Kárpátaljai Magyar Könyvek 295.). – Текст угор. мовою.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А
Андрик Є. **3**
Арістова О. С. **231**
Артьомов І. В. **25-28**
Артьомова А. А. **25**

Б
Бадзьо Ю. **190**
Бадида М. Б. **5**, **8**
Балян А. В. **36**
Баняс В. **238**
Барань Є. **98**
Бариська Я. О. **40**
Бартош О. П. **57**
Бердар А. М. **72**
Берч В. В. **42**
Бисага Ю. М. **42**
Бідзіля М. І. **71**
Бідзіля Г. М. **71**
Бідзіля Л. М. **71**
Білаш О. В. **37**, **41**
Білогура О. **104**
Біляк С. Т. **105**
Бобкова А. О. **209-212**
Бобонич Г. В. **70**, **71**, **87**
Бобонич П. П. **70**, **87**
Богів В. **18**
Богослов І. **163**
Бокотей О. **53**
Бокшай Й. **93**
Бондаренко Н. М. **5**, **8**
Бондур А. **243**
Борбель З. **192**
Борисенко О. А. **205**
Брежнєв Л. **114**
Брензович Л. **214**
Бряник О. В. **10**
Булеца С. Б. **15**, **47**
Бульбук О. В. **81**
Бульбук О. І. **81**

В
Вайн С. **13**, **14**
Ваш Г. **3**, **86**
Вашкеба К. Г. **213**, **209**
Ващук Т. **147**
Вегеш М. М. **7**, **16**, **30**, **191**, **193**, **198**, **229**
Венжинович Н. **99**
Вертій О. **60**
Висіцька Т. **61**
Віднянський С. **229**
Вознюк А. А. **49**
Волинський К. **174-175**
Волонтир В. **93**
Волошин А. **16**, **229**
Волошин В. **38**
Волошин О. **31**
Волошина Н. **38**
Волощук М. Г. **37**
Волощук Н. Ю. **36**
Воробець В. В. **10**

Г
Габорець В. **106**
[Габорець] М. **106**
Гаврош О. **118**, **125**, **138**, **155**, **160**, **165**, **230**, **231**
Гагарін Ю. **114**
Газдаг В. **102**
Газуда Л. М. **36**
Газуда М. В. **36**
Газуда С. М. **36**
Гайдук В. **93**
Гамор Ф. Д. **226**, **232**
Ганич Т. М. **80**
Гарагонич В. **150**
Гарагонич І. **150**
Гаркуша О. **118**, **138**, **155**, **160**, **165**
Гасинець Я. С. **1**, **63**
Гиря В. І. **30**
Гнатюк В. **254**
Гомонай П. **214**
Гончаренко Т. **31**
Горват В. **206**
Горова О. Б. **49**
Готра В. В. **39**
Гренко Г. **107-108**
Гриник Г. Д. **246**
Грицай Я. **171**
Грицак М. Є. **81**
Гукливий А. В. **1**
Гурницька Е. **164**
Густі В. П. **109**, **122**

Ґ
Ґардоні Ґ. **110**
Ґжещук В. В. **58**
Ґотьє Т. **111**

Д
Данилець Ю. В. **180**, **219**, **258**
Данилюк Д. Д. **180**
Данилюк М. В. **247**
Данко Й. **112**
Денисенко С. **181-188**
Дешко Л. М. **42**
Джоґаник Я. **228**
Дзюба І. **174-175**
Добош О. **18**
Доктор Домініка **113**
Долгош І. **114**
Дочинець М. **115-117**, **248**
Драбанц М. Р. **83**
Драгоманов М. **195**
Дроботя А. **119**
Другети, рід **192**
Дудинська А. Т. **63**
Дупка Д. **168**, **178**, **203**
Дурунда А. **120**
Духнович О. **230**

Е
Ельбе Г. **179**

Ж
Женюх В. **22, 192**
Жиленко М. **83-84**, **192**

З
Завадяк И. **121**
Завадяк М. И. **208**
Задор Д. **93**

Задорожна І. В. **34**
Зайцев О. **96**
Зайцева В. М. **64**
Зайцева Е. **96**
Зан М. **208**, **216**
Зимомря М. **171**
Зозуляк А. **242**

І
Ігнатович О. С. **5**, **65**, **109**, **122**, **166**,
Ігнатович С. І. **65**
Ільницький В. І. **123**
Ільченко Л. **194**
Ісус Христос **21**, **163**

К
Калинич І. **85**
Калюжний Н. **124**
Канюка О. А. **5, 6**, **8**, **204**
Карабін Т. О. **37**
Кашка В. В. **250**
Кеннеді Р. **114**
Керекеш Ю. Ю. **125**
Керита Х. **136**
Кешеля Д. **5**
Кіраль С. С. **174-175**
Климкович В. **88**
Кобулей Е. **93**
Коваленко Л. **174-175**
Когут Е. **3**, **86**
Козлов В. М. **126**
Козлова Н. В. **126**
Козловська Л. **38**
Колодзінський М. **191**
Коложварі С. **3**, **86**
Концур-Карабінович Н. **16**
Копор З. **3**, **86**
Копча В. В. **215**
Король М. М. **33**
Костенко О. Є. **81**
Костюченко В. **174-175**
Коца Р. О. **100**
Коцан В. В. **251**, **257**
Кравченка Ю. **13**
Кремінь Д. **172**, **234**
Кремінь Т. **234**
Кречко М. **93**
Криванич Д. **120**
Кубіній Н. Ю. **35**
Кудин Н. **127**
Кузан В. В. **128-129**, **233**
Кузнецов В. В. **49**
Кузьма Б. І. **91**
Кузьмінський А. **56**
Кук В. **239**
Купріна Л. **13**, **14**
Курак О. **31**
Куртяк Ф. Ф. **63**
Кухта В. **235**

Л
Левчук Ф. **13**
Лендєл З. **93**
Ленчіш С. **192**
Лисенко М. **231**
Літераті Т. О. **189**
Ліхтей Т. **136**
Локота Є. Ю. **81**
Локота Ю. Є. **81**
Локтев А. В. **62**
Лонский Д. **130**
Лукашевич М. П. **23**
Лукашевич О. М. **23**
Любка А. **139**
Любка Т. **3**
Лях О. В. **218**

М
Магас І. **131**
Магочій П.-Р. **194**
Мадяр О. **101**
Мазуренко А. **152**
Мазурок О. С. **195**
Макарій, ієромонах **19**
Макух В. **114**
Малик Г. **236**
Малишка В. **132**
Малінін О. М. **67**
Малініна А. О. **67**
Маляр М. М. **220-221**
Манайло Ф. **92**
Мандела Н. **114**
Мандрик В. Ю. **1**
Марґітича І., єпископа **16**
Маркович О. **133**
Маруша М. В. **213**, **207, 209**
Мартон І. **92**, **93**
Матезонський К. **93**, **195**
Матьола І. І. **37**
Мегела М. І. **257**
Мегела І. **110**
Медведєв О. **38**
Медведь М. М. **10**
Меденці М. В. **134**, **252**
Меденці Р. **93**
Мейсарош К. **196**
Мельник Л. О. **10**
Менджул М. В. **15**, **41**, **47**, **48**
Микита В. **89**
Микита М. **135**
Митровка М. **97**
Михайлець М. **68**
Мігляс В. Г. **70**
Мігляс С. М. 7**0**
Міськов І. **192**
Міца О. **253**
Мовчан Р. О. **49**
Мойжес В. **83**
Молнар А. **3**, **137**
Молнар Д. Є. **267-268**
Монич О., протоієрей **17**
Мончак Л. С. **62**
Мончак Ю. Л. **62**
Морозов О. **243**
Москалець Т. З. **227**
Мотрук В. П. **111**
Моца (Гаврилешко) М. Ю. **218**
Мулеса В. В. **29**, **94**
Мушинка М. **237**, **254**
Мушинка О. **237**, **254**

Н
Намачі М. **224-225**
Немеш М. І. **73-74**
Нечипорук Г. Ю. **42**
Новікова О. **125**
Новосад Г. **139**
Нодь З. М. **245**

О
Овсянико-Куликовський Д. **12**
Олашин М. **193**
Оніщук М. В. **44**

Опіша В. **243**
Орбан-Лембрик Л. **24**
Орос І. **24**, **55**, **59**, **267-268**
Орос М. М. **75**
Островська М. **56**
Офіцинський Р. А. **239**

П
П'янкова Т. Л. **233**
Павловець В. **238**
Падяк В. **194**
Падяк Л. О. **6**, **8**
Паламарчук О. С. **76**
Палінчак М. М. **33**, **58**
Палінчак В. М. **58**
Паловці-Горват Л. **169**, **170**
Панов А. **196**
Папп В. **31**
Параджанов С. **174-175**
Пастеляк І. І. **97**
Пахомова С. **228**
Пекарь Д. **140-141**
Петій-Потапчук Н. **92**
Петнегазі Д. **77**
Петренко М. **243**
Петрецька Н. І. **42**
Петровцій І. **110**
Петровці-Кук М. М. **142-145**
Повх Л. П. **146**
Погорєлова З. О. **40**
Поличко Т. В. **42**
Поллоі К. **55, 59**
Поп Д. **216**
Попенко М. **93**
Попович М. **77**
Попович Т. П. **40**
Приймич Л. **90**
Приймич М. **249**
Приходько О. **91**
Прохненко І. **83-84**
Прохненко І. **192**

Р
Ребрик І. **234**
Ребрик Н. **172-173**, **234**
Рибалко М. **92**
Рибар Т. **148**
Рижова Г. **91**
Різак В. **223**, **255-256**
Різак Г. В. **79**
Рогач О. Я. **45**
Ромжа Т., єпископа **18**
Росул Т. **92**
Рудловчак О. **230**

С
Сабов К. **259**
Савчин М. В. **43**, **44**
Садиґов Р. Е. **1**
Самойлова А. **53**
Свищо В. Ю. **12**
Сєкова Л. Б. **218**
Сивохоп Я. М. **52**, **54**
Сийплокі М. В. **49**
Симочко Т. **38**
Сирохман М. **90, 240**
Січ О. І. **204**
Скунць П. **230**
о. Славець О. **20**
Славік Р. **38**
Сліпий Й., митрополит **16**
Совбан Г. **241**
Співаковська Т. **147**
Степа С. **151**
Студеняк І. П. **66**
Сурнин В. **153**
Сусліков Л. М. **66**
Сухомлинський В. **52**

Т
Табанюхова О. М. **58**
Талапкович Е. **93**
Теличко В. **93**
Теліга О. **207**
Тимчак В. В. **50**, **260**
Тимчик М. П. **58**
Тимчук В. **198**, **243**
Токар М. **7**
Томенюк Г. **149**
Трачук П. А. **260**
Трачук П. А. **50**

У
Українець Ю. **156**

Ф
Фатула М. **244**
Фатула Ю. М. **198**
Федак В. **238**
Федака П. М. **9**
Федака П. П. **9**
Федака С. **105**, **199-201**
Федишин В. О. **157**
Федорович О. **158**
Федорук О. **89**
Феєр О. І. **50**, **250**
Фенич В. **194**, **264**
Феодор (Мамасуєв), митрополит **258**
Ферков К.-Ш. **192**
Ферков О. **192**
Філіп Л. **202**
Філіп С. С. **222**
Фоменко В. **38**
Франко І. **231**

Х
Химинець В. В. **33**
Хланта І. 60, **94**, **95**
Ходанич П. М. **159**
Хойнацька Л. М. **49**
Холліс Дж. **13**
Хомин В. Р. **62**

Ч
Чаварга А. **259**
Чендей І. **174-177**
Чендей-Трещак М. **176-177**
Черничко И. П. **21**

Ш
Шандор Ф. Ф. **23**, **181-188**
Шаран О. В. **49**
Шевера М. **3**
Шевченко Т. **122, 231**
Шелак О. О. **8**
Шелест П. **114**
Шептицький А., митрополит **16**
Шершун К. **164**
Шетеля А. **163**
Шетеля Н. І. **58**
Шип Ю. В. **161-162**
Шипович Ю. **103**, **208**
Шкробинець Ю. **92**
Шманько І. І. **190**

Шнайдер К. Дзж. **14**
Штеля А. **163**
Шуаібов О. К. **67**
Шувалова Л. **118**, **138,** **155**, **160**, **165**

Щ
Щока І. **31**, **38**

Ю
Юричкова В. **136**
Юрченко В. В. **164**

Я
Янцо В. **93**
Ярошенко Ж. С. **217**
Яцканин І. Ю. **166**, **167**
Яшик Р. **167**

*** * ***

A
Ádám D. **264**
Andrik É. **3**
Aranyosi V. **261**

B
Boldizhar O. O. **82**

D
Drabancz M. R. **83-84**
Dupka Gy. **168**, **178**, **203**, **263**

T
Elbe H. **179**

F
Fenics V. **264-265**
Ferenc V. **261**
Filip S. S. **82**
Furmanik M. **265**

G
Gazdag V. **102**

H
Hrin O. **51**

K
Kiss Á. **266**
Kohút E. **86**
Kohut E. **3**
Kolozsvári I. **3**, **86**
Kopor Z. **3**, **86**
Kovály K. **265**

L
Ljubka T. **3**

M
Moizhes V. **83-84**
Molnár A. **3**
Mondics-Kurmay L. **261**

N
Nagy Z. M. **245**

O
Opoc M. M. **75**
Orbán-Lembrik L. **24**
Orosz I. **11**, **24**, **59**

P
Pallay K. **59**
Pálóczi Horváth L. **169**, **170**
Prohnenko I. **83-84**
Pushkash I. I. **82**

S
Severa M. **3**
Skrypinets Yu. P. **82**

V
Váradi N. **11**
Vass G. **3**, **86**
Vavrinec Ž. **22**

W
Warmuz D. **245**

Z
Zhylenko M. **83-84**
Zubánics L. **269**
Zymomrya M. **171**

Ž
Žeňuch V. 22

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ВИДАНЬ

А

Августин Волошин і Карпатська Україна в історії українського державотворення **229**

Адміністративно-правові засади доступу до публічної інформації в органах прокуратури **250**

Академія готельного господарства **31**

Аквілон **126**

Активізація перспективного розвитку економіки України та її регіонів **39**

Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управліні персоналом **32**

Актуальні питання підготовки та наукової діяльності магістрів галузі знань „Охорона здоров'я" **69**

Актуальні проблеми адміністративної діяльності поліції **260**

Актуальні проблеми зовнішньої політики України **25-27**

Актуальні проблеми зовнішньої політики України **28**

Альманах днешньої русинської літератури **103**

Астрономія на Закарпатті **65**

Б

Башта солоної риби **148**

Без права на щастя. Ч. 1, Ч. 2 **107-108**

Бібліотеки Закарпаття в дзеркалі статистики. Рік – 2019 **204**

Біологія індивідуального розвитку **63**

В

Василь Горват **206**

Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю. Розмірковуємо про художньо-емоційний світ дитинства **52**

Великодоброньський розарій **86**

Великоє интервю з Михаилом Ивановичом Завадяком **208**

Вертоград християнина **161**

Верховенство конституційних норм у національній системі права **42**

Верховинські краєвиди **106**

Вибране **109**

Вибрані твори. Парубкова дочка **125**

Вивчай, люби, оберігай природу рідного краю! **53**

Виклики та можливості в системі МЕВ в умовах глобальних трансформацій **33**

Віра у надра Закарпаття **64**

Вірші про школу **146**

Владимир Климкович **88**

Вогники **124**

Володимир Гнатюк Т. II **254**

Володимир Микита **89**

Втеча, або Тиха моя Вітчизна **159**

Втрачений Ужгород. Міська управа **189**

Втрачені церкви Закарпаття **240**

Вчора і завтра **142**

Выпровбалованя любовльôв **121**

Г

Геніальне кохання **231**

Геологічний путівник по Закарпатській області **62**

Гіркий присмак пищавки **166**

Греко-католики ужгородської унійної традиції: міфи, стереотипи, реалії **264**

Грушово через призму століть **247**

Ґ

Ґендерний портрет Закарпатської області **246**

Д

Давні монастирі Мукачівської єпархії (1360–1800) **17**

10 років Науково-дослідного центру ім. Іштвана Фодора: цілі, завдання, результати **3**

Дзвін і скальпель **120**

Динаміка лексико-словотвірних типів складних прикметників в українській мові **100**

Діти папороті **115**

Дмитро Кешеля **5**

До 30 річчя Незалежності України – 30 подарунків від Закарпаття **181-188**

30 діючих туристичних маршрутів. Кн. 1;
30 кращих об'єктів культури. Кн. 8.
30 кращих рекреаційних об'єктів. Кн. 3;
30 кращих спортивних об'єктів. Кн. 6;
30 локальних атракцій. Кн. 5;
30 локальних гастрономічних продуктів. Кн. 2;
30 локальних напоїв. Кн. 4;
30 об'єктів природної спадщини. Кн. 7;
Доба Другетів **192**
Добрі казки та правдиві історії **134**
Доміні. Тіні минулих днів. Ч. 2 **113**
Досліджуючи історію Карпатської України **193**
Дощ, Мороз і Вітер **118**
Духовне ЕГО **135**
Духовність трепету: виклики робототехнічної революції **14**

Е
Ерделівські читання **249**
Ефективність правового регулювання економічних інституцій **43**

Ж
„Жінка нескореної долі" **207**

З
З Гетьманщини безмежжя **243**
З днів шалених **234**
З історії Студеного – села у лоні Греко-Католицької Церкви **20**
За вітром **156**
Загадковий Духнович **230**
Загальна теорія права і держави **40**
Закарпатська популярна кухня **87**
Закарпатські правові читання **44-45**
Закарпаття на сторінках преси **209-212**
Закарпаття, наш рідний край **180**
Закон життя **133**
Запитання без відповіді **61**
„Захід online", або Інновації в проведенні заходів **213**
Збірка віршів та творів **140**
Зелене відлуння **171**
Зігрій руки в моєму волоссі **241**
Зірки Егера **110**
Зоря Шевченка над Карпатами **122**

И
Избранное **153**
Италия: десять забытых убийц **119**

І
Іван Пастеляк: життєвий і творчий шлях хореографа **97**
Іван Чендей та київські критики **174**
Із стежок життя **112**
Імбир. Т. 2 **233**
Інноваційне середовище в початковій школі **56**
Інтерв'ю з керівником Русинського науково-освітнього товариства Дмитром Попом **216**
Інтимний сад **132**
Інформаційний бюлетень. № 38-39 **218**
Історія парафії Коромля **22**
Історія України : Серія 2. Літописна історія. Т. 5, 6 **199-200**
Історія УПА **239**

Й
Йди до вершин **141**

К
Календар „Просвіти" на 2021 рік **9**
Календар краєзнавчих пам'ятних дат Закарпаття на 2022 рік **8**
Калинове намисто. Зарічово, ти моя пісне **94**
Капітан Чумак **214**
Карпатська рапсодія **92**
Категория рода имен существительных в славянских языках **101**
Кіра в Мегголандії **164**
Клініко-патогенетичні особливості вегетативних розладів та їх корекція в учасників АТО у віддаленому періоді черепно-мозкової травми **205**
Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2020 року **6**
Конспект лекцій з фармацевтичної хімії **79**
Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей **46**
Короткий словар **259**
Костянтин Матезонський – дядько Михайла Драгоманова? **195**

Л
Леся Приймич **90**
Листування з київськими критиками. Т. 1 **175**
Лікарня. Сторінки із незабутнього **105**
Лікарські рослини як джерело інсуліну для фармакології **70**
Лікування бджолами та продуктами бджільництва **71**
Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень **99**
Літературне Закарпаття **129**
Людський потенціал підприємницької діяльності **35**

М
Мандри і подвиги **236**
Мандрівка, яку ми звемо своїм життям: питання, які варто прожити **13**
Матеріали 75 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ „УжНУ". Серія „Біологія" **1**
Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної студентської конференції „Uzhhorod medical students' conference". 21-23 квіт. 2021 р. **72**
Медико-соціальне обґрунтування надання медичної допомоги першому поколінню нащадків, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС, на первинній ланці **217**
Медичне право **47**
Мелодії буття **143**
Метелики в тумані **104**
Микола Мушинка – 85 **237**
Між Карпатами і Татрами. Вип. 34 **136**
Мій політ **137**
Моделі оптичних шаруватих структур з неоднорідностями та оптимізація їх параметрів **253**
„Мозок Січі". Полковник Михайло **191**
Молодь у культурі, культура для молоді: потенціал закарпатських сіл **4**
„Монистята на білиньку шию..." **251**
Мудра дівчина **138**
Музика Срібної Землі **93**

Н
На Голгофу й назад **238**
На межі двох світів **169**
На межі епох **144**
На перехресті ста вітрів **149**
Народне здоров'я на зламі століть **77**
Наукова бібліографія кафедри політології і державного управління УжНУ **7**
Наукова бібліотека Ужгородського національного університету: від джерел до сучасності **10**
Науковий вісник Ужгородського університету:
Серія : Історія. Вип. 1 (44) **219**
Серія : Математика і інформатика. Вип. 1 (38), Вип. 2 (39) **220-221**
Серія : Медицина. Вип. 1 (63) **222**
Серія : Фізика. Вип. 47, 48, 49 **223, 255-256**
Серія : Філологія Вип. 1 (45), 2 (46) **224-225**
Науковий збірник Закарпатського музею народної архітектури та побуту. Вип. 8 **257**
Наукові записки Богословсько-історичного науково-дослідного центру імені архімандрита Василія (Проніна). Вип. 7 **258**
Не зрікаючись любові до України **190**
Невичерпальність духу **173**
Незбирані груші **158**
Неперервна освіта: актуальні дискурси **54**
Неправильные сонеты **130**
Новий Єрусалим **163**
Нові технології в геодезії, землевпорядкуванні та природокористуванні **85**

О
Оптичні властивості кристалічних та некристалічних матеріалів **66**
Основні положення проходження служби в органах Національної поліції України **50**
Особливості функціонального стану автономної нервової системи під виливом глибокого дихання в режимі біологічного зворотного зв'язку **76**
Особливості центральної гемодинаміки у осіб молодого віку залежно від компонентного складу тіла **73-74**

П
Пейзаж душі **145**
Перша книжка про Ужгород **196**
Писати і дихати **235**
Підкарпатська Русь: формування національної самосвідомості (1848–1948) **194**
Пісні українців Кубані **95**
Подих пустелі **147**
Політичні перетворення в країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти **197**
Попеляста ворона **167**
Порівняльне сімейне право **48**
„Посадила в душі я троянди” **127**
Правовий статус громадських об’єднань та релігійних організацій в Україні **41**
Правові засади взаємодії військовослужбовців Управління державної охорони України з представниками засобів масової інформації **49**
Правові питання евтаназії: Україна та світовий досвід **15**
Правозахисна функція держав Центральної Європи: теоретичні та порівняльно-правові аспекти **215**
Практика та теологія Євхаристії в історичній Мукачівській єпархії від Ужгородської Унії (1646 р.) до середини XX століття **18**
Природа Карпат. № 1 (6) **226**
Проблеми агропромислового комплексу. Вип. 29-30 **227**
Проблеми та перспективи розвитку територіальних громад в соціальній сфері **57**
Промов своє ім’я **131**
Професійні компетентності фахівців фізичної терапії та ерготерапії: інноваційні підходи **78**
Психолого-педагогічні засади спілкування **24**
Публіцистика українського фронтиру **123**

Р
Регіональні особливості інноваційного розвитку **34**
Рибак снів. Історія одного джентрі **170**
Різнотрав’я **116**
Робочий зошит. 1 **261**
Розвиток аграрного підприємництва в Закарпатській області в умовах євроінтеграційних процесів **36**
Розрад-гора **248**
Русинізм в Закарпатті як елемент гібридної війни України з Московією **29**

С
Світло далекого вирію... **150**
Світоглядно-духовні грані українського Всесвіту **60**
Сейсмограф вічності **172**
Синевир **114**
Сімейні підказки від Гриця й Параски **162**
Соляний шлях **83**
Сонце на крисані **117**
Соціологія економіки **23**
Специфіка підготовки економістів і менеджерів у США та Польщі **58**
Стан освіти на Закарпатті у світлі результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року **55, 59**
Становлення та розвиток податкової системи України **37**
100 вызнамных Русинів очами сучасників. IV. часть **242**
185 **152**
Стрибок без парашута **157**
Сучасне **89**
Сучасні аспекти збереження здоров’я людини **80**

Т
Таємний план Фабіана, або Віддай мені весь світ і 5% зверху! **154**
Театрально-декораційне мистецтво Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв 1946–2021 роки **96**
Тези доповідей 75-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу хімічного факультету ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, присвяченої 75-річчю заснування Ужгородського національного університету, 2 лют. 2021 **2**
Три наречені **155**

У
У пошуках гармонії людини і природи **232**
У пошуках невідомої планети, або Псевдоепілепсія **75**
У світі книг **139**
У фокусі таланти Закарпаття! **11**
Угорсько-український словник лінгвістичних термінів **102**
Україна і Центральна Європа: історія, політика, культура **30**
Українська Греко-Католицька Церква в портретах **16**
У люблені вірші **128**

Ф
Фантастичні оповідання **111**
Філософія мови Дмитра Овсянико-Куликовського **12**

Х
Характеристики і параметри перенапруженого наносекундного розряду в паро-газових сумішах та розробка нових газорозрядних ламп **67**
Хочешь ли быть здоровым? **21**
Хроніка Закарпаття у незалежній Україні (24 серпня 2016–24 серпня 2021) **201**
Художники Закарпаття **91**

Ц
Цегольнянський іконостас у Сторожниці та три ікони від Рошковича в Ужгородському кафедральному соборі **19**
Цуценя вибирає друзів **252**

Ч
Чарівна торбинка **160**
Часткові знімні пластинкові протези **81**
Чорнобильський щоденник **244**

Ш
Школа сталого зеленого туризму **38**

Щ
Щоденники Івана Чендея (1953–1973 рр.). Кн. I Кн. II **176-177**

Я
„Я ще гадав ґаздувати, але мушу воювати...” **198**
Як Бог роки роздавав **165**
Як робить Маріанночка? **68**

* * *

A
„A felnégyelt haza…” : 100 év versei trianontól napjainkig, 1920–2020 : Kárpátaljai költők antológiája **168**
A hidden tragedy : the fate of Hungarians and Germans in Subcarpathia, 1944–46 **259**
A kárpátaljai magyarság, németség elhallgatott tragédiája, 1944–1946 **263**
A Kárpátaljai oktatás helyzete a 2019-es külső független érettségi eredményeinek tükrében **59**
A kommunikáció pszichológiai-pedagógiai útvesztői **24**
A múlt tükrében elmerengve… **269**
A Nagydobronyi Rózsakert **86**
Álompákász. Egy dzsentri gyermekkora **170**
Az ungvári görög katolikus unió hagyatéka: mítoszok, sztereotípiák és a valóság **264**

B
Beobachtungen aus dem Grünen **171**

D
Dejiny farnosti Koroml'a **22**
Dejiny Rusínov na Spiši **262**

F
Fókuszban a tehetség Kárpátalján! **11**

G
GEN **151**
General surgery in questions and answers **82**

H
Human potential of entrepreneurial activity **35**
Hungarian literary life in Subcarpathia during the soviet period (1944–1991) **178**

Hungaro-Ucrainica. Угорсько-українські зв'язки: мовна інтерференція і мовознавчі контакти **98**

I

Irodalmi élet Kárpátalján a szovjet időszakban (1944–1991) **178**

J

„Jön még egy új világ…" **203**

K

Kárpátalja mozgásban **265**
Kárpátaljai magyar gyermekirodalom **179**
Két világ határán **169**

L

LIMES. Вип. VII T. 1, 2 **267-268**

M

Magyar újságok Kárpátalján az első Csehszlovák Köztársaságban **266**
Magyar-ukrán nyelvészeti szakszótár **102**
Medical Law **51**

S

Salt Road **83-84**
Scientific notes Theological and historical research center named after archimandrite Vasily (Pronin). Issue 7 **254**
Só Út **84**
Studia Slovakistica. Вип. 20 **228**
Szatański pomiot **245**

T

Talent in focus in Transcarpathian Region! **11**
10 éves a Fodor István Kutatóközpont: célok, feladatok, eredmények **3**

U

Ukrán munkafüzet. 1 **261**
Ungvár–Užhorod–Ужгород. Рідне місто моє **202**

ЗМІСТ

001 НАУКА ТА ЗНАННЯ ЗАГАЛОМ. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗУМОВОЇ ПРАЦІ 4

008 ЦИВІЛІЗАЦІЯ. КУЛЬТУРА. ПРОГРЕС 6

01 БІБЛІОГРАФІЯ І БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ 7

Бібліографії за місцем видання 7

Календарі, альманахи 8

02 БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО 10

061 ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ІНШІ ТИПИ ОБ'ЄДНАНЬ ... 11

1 ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ 12

Психологія 12

Етика 13

2 РЕЛІГІЯ. ТЕОЛОГІЯ (БОГОСЛОВ'Я) 15

3 СУСПІЛЬНІ НАУКИ 19

Соціологія 19

Політика 20

Економіка 23

Туризм. Економіка туризму 27

Право. Юриспруденція 27

Освіта. Виховання 34

Культурна антропологія. Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя. 38

5 МАТЕМАТИКА. ПРИРОДНИЧІ НАУКИ 40

Природа. Навколишнє середовище та його захист. Екологія 43

61 МЕДИЧНІ НАУКИ 44

62 МАШИНОБУДУВАННЯ. ТЕХНІКА ЗАГАЛОМ 50

Гірнича справа 50

63 СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА СУМІЖНІ НАУКИ. ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО, ЗЕМЛЕРОБСТВО, ТВАРИННИЦТВО. ПОЛЮВАННЯ. МИСЛИВСТВО. РИБАЛЬСТВО 51

64 ДОМОВЕДЕННЯ. ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО. КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. СЛУЖБА ПОБУТУ 53

7 МИСТЕЦТВО. ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО. ІГРИ. СПОРТ 54

Живопис 54

Музика 55

Театр 57

Хореографія 57

8 МОВА. МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО 59

Лінгвістика. Мовознавство. Мови 59

Література 61

Літературознавство 83

9 ГЕОГРАФІЯ. БІОГРАФІЇ. ІСТОРІЯ 87

Краєзнавство 87

Біографічні дослідження. Генеалогія. Геральдика (Гербознавство). Прапори, стяги 89

Історія 90

БУКЛЕТИ та МАЛОТИРАЖНІ ВИДАННЯ 97

ВИДАННЯ, ЩО ПРОДОВЖУЮТЬСЯ 99

КНИГИ З КАРПАТОЗНАВСТВА ТА КНИГИ ЗАКАРПАТСЬКИХ АВТОРІВ, НАДРУКОВАНІ ЗА МЕЖАМИ ОБЛАСТІ 101

ВИДАННЯ 2020 РОКУ, ЩО НАДІЙШЛИ ДО БІБЛІОТЕКИ ІЗ ЗАПІЗНЕННЯМ 108

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК 112

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ВИДАНЬ ... 116

Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2021 року [Текст] : з
К53 фондів Закарпат. обл. універс. наук. б-ки імені Федора Потушняка. – Річник XX / Департамент культури, Закарпат. облдержадмін. ; КЗ “Закарпат. обл. універс. наук, б-ка ім. Ф. Потушняка” Закарпат. обл. ради ; уклад. Л. О. Падяк ; добір літератури угорською мовою Є. Й. Слуцька ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : РІК-У, 2023. – 124 с. : іл.

ISBN 978-617-8276-50-8

Видання вміщує короткі інформації про книжки та іншу друковану продукцію, що протягом 2021 року вийшли на Закарпатті. Бібліографічний опис та анотація супроводжуються репродукцією обкладинки книжки.

Каталог формується з надходжень обов’язкового примірника видань до Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка як центральної книгозбірні регіону та подарованих бібліотеці видань від авторів.

Для фахівців книговидавничої справи на Закарпатті та в Україні, представників органів державної влади та управління, керівників бібліотек, книготоргів, книжкових бірж, книгарень, організаторів книжкових ярмарків, бібліографів, науковців, студентів тощо.

УДК 015(477.87)

Довідково-бібліографічне видання

КНИГА ЗАКАРПАТТЯ:

Анотований каталог видань 2021 року

З фондів Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Ф. Потушняка

Річник XX

Укладач **Л. О. Падяк**
Добір літератури угорською мовою: **Є. Й. Слуцька**
Коректор **І. В. Когутич-Гаврош**
Відповідальна за випуск **О. А. Канюка**
Верстка та дизайн **Р. С. Кокіна**

Підписано до друку 10.10.2023 р. Гарнітура Arimo, Heuristica.
Ум.друк.арк. 7,2. Формат 60х84/16. Тираж 150 прим. Зам. № 122К.

Оригінал-макет виготовлено та видруковано: ТОВ «РІК-У»
88006, м. Ужгород, вул. Карпатської України, 36, e-mail: print@rik.com.ua
Свідоцтво Серія ДК № 5040 від 21 січня 2016 року